
Mielipide Niinimäen kaavaluonnoksesta

Lähtettäjä

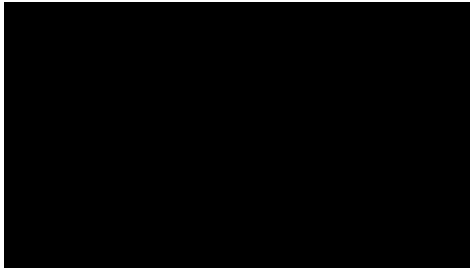
Päivämäärä ke 23.4.2025 22.06

Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>; Alajärven ja Takajärven suojeluyhdistys
<alajarvitakajarvi@gmail.com>

 Yksi liite (18 Mt)

Mielipide kaavaluonnoksesta_0001.pdf;

Oheisena lähetän Alajärven ja Takajärven suojeluyhdistyksen mielipiteen kaavaluonnoksesta..
Ystävällisin terveisin

Hattulan kunta

Kirjaamo@Hattula.fi

MIELIPIDE TUULIVOIMAOSAYLEISKAVALUONNOKSEEN

Päivitetyn kaavaluonnoksen suhde lainsäädäntöön

Alueidenkäyttölain (132/1999), jonka 5 §:n kohdat 1, 3, 4, 5 ja 6 ohjaavat maankäyttöä. Tärkein näistä lienee 1 luvun 5. §. Siinä edellytetään, että toteutuu turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys eri väestöryhmien kesken. Lisäksi rakennetun ympäristön kauneus ja kulttuuriarvojen vaaliminen, ympäristöarvojen toteutuminen ja ympäristöhaittojen vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä, ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä. Niinimäen tuulivoimahanke on selkeästi näitä tavoitteita vastaan, mikä ilmenee mm. Ecobion teettämissä luontoon liittyvissä arvioinneissa sekä A-Insinöörien tekemä asukaskyselyssä.

Saman lain 4. luvun §28:ssa maakuntakaavaa laadittaessa kohdat, joissa pitää kiinnittää huomiota

- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväään käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 FCG:n liitteessä mainitaan, että Niinimäen alue on harkituista alueista toiseksi huonoin eikä kaavassa ole Niinimäen aluetta osoitettu tuulivoimaloille.

Luvun 5 §39:ssä Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; (osayleiskaavaluonnos ei ota huomioon ekologista kestävyYTEttä)
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus; (asumisen tarpeita on mm. puhdas vesi, meluton ympäristö, hyvät viestintäyhteydet, kuten puhelin, mobiiliverkko, radio ja tv, jotka jo nyt ovat heikot ja heikkenevät vielä voimaloiden läheisyydessä eikä niitä ole tarkoitus

parantaa, asumisen tarpeisiin liittyy myös Takajärven kalojen syöntikelpoisuus, sillä jo nyt soilta tulee elohopeaa petokaloihin, mikä lisääntyy, kun Heinisuota aletaan myllätä)

4) Vesi- ja maa-ainesten käyttö

YVA-raportissa sanotaan, että maa-ainesta otettaisiin ensi-sijaisesti suunnittelualueelta, jolla ei tällä hetkellä ole lupia maa-ainesten ottoon. Jos lupa saadaan maa-ainesten otto ojitetulta suolta myllää turvetta, jolloin hiiltä vapautuu ilmaan ja syvemmäksi kaivettaessa ehkä myös metaania. Jos taas maata tuodaan muualta, ei hankesuunnitelmassa ole mainitaa, mitä se sisältää ja voi vaikuttaa valumiin Takajärveen. Maa-aineksen joukossa voi olla myös haitallisten kasvien siemeniä, jotka kasvaessaan saattavat tuhota alkuperäistä luontoa.

5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; (on olemassa erilaisia tutkimuksia, kuinka myllyjen aiheuttama melu ja infraäänit vaikuttavat ihmisten ja eläinten terveellisyteen, samoin kuin huoli ja murhe oman ympäristön muuttumisesta ja kiinteistöjen arvon lasku)

6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; (kunnan elinkeinoelämässä on nyt paljon matkailuun ja luontoon liittyvää elinkeinotoimintaa, kuten lomamökit, joiden käyttöasteen pienenevät tuulivoima-alueen melu- ja maisemahaittojen vuoksi. Toimintaedellytyksiä heikentää myös viestintäyhteyksien heikkeneminen.) Arvioista huolimatta työllisyys tuskin kasvaa, kun samalla matkailuelinkeino tyrehtyy.

7) ympäristöhaittojen vähentäminen; (hanke ei vähennä ympäristöhaittoja, vaan lisää niitä)

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; (maisemahaitosta on tehty Ecobion toimeksiannosta selvitykset, varsinkin siirtolinjat uhkaavat Hämeen härkätien kulttuuri- ja arkeologisia arvoja. Myös suunnittelualueen eri luontotyypit, pienvedet kuten lähteet ja norot, erilaiset uhanalaiset linnut ja kasvit ovat vaarassa). Alueella on myös arvokkaita lehtoja.

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. (Niinimäen tuulivoima-alue on nyt tärkeä osa jo olemassa olevaa Hattulan ja Hämeenlinnan virkistysaluetta, jolloin Alajärven, Takajärven, Renkajärven ja Sotkajärven lomamökit tulisivat kärsimään ja virkistysalueen käyttö tulisi pienenemään, varsinkin, kun alue on osa harvinaista luonnoltaan monimuotoista hiljaista järvien ylänköaluetta, joka ulottuu etelästä Nuuksion luonnonpuistosta asti)

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät ja noudattaen arvioinneissa varovaisuuden periaatetta, johon viranomaiset kiinnittivät huomiota lausunnossaan YVA-suunnitelmasata 31.5.2024.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. (Kohtuuton haitta on edellä mainittujen seikkojen lisäksi kiinteistöjen arvon aleneminen sekä vakuusarvojen pieneminen tai jopa kokonaan poistuminen)

Luvun 10 77b§ kohta 2 suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; (maisemahaitat ovat suuret, kuten jo aiemmin todettiin, myös siirtolinjojen haitat)

Hankkeen kehittäjä

Hankkeen kehittäjästä epäselvyyksiä. Myrsky energia oy on pannut hankkeen vireille, mutta nyt asiakirjoissa mainitaan hankkeesta vastaavaksi Myrsky energia oy, joka on Hattulaan perustettu tytäryhtiö, jota Myrsky Oy ei omista kokonaan itse. Välissä on Hämeen sanomien mukaan myös Holding-yhtiö. Vielä Yhteysviranomaisen lausunnossa YVA-arvioinnista 31.5.2024 vielä mainitaan vastuuyrityksenä Myrsky Oy.

Paikallisyhtiö ei yleensä tuota kotikunnalle yhteisöveroä, sillä sen tuotot imetään muualle korkoina. Paikallisyhtiö yleensä ajetaan loppuvaiheessa konkurssiin, jolloin se pääsee purku- ja korjausvastuista. (Talouselämä 3/25) Hämeen Sanomien mukaan Myrsky energia oy on menettänyt osakepääomansa. Riskinä on, että purku- ja korjaustyöt jäävät maanomistajien ja kunnan vastuulle. Hankkeen toimijoista pitäisi tehdä Due Diligence, tai suomeksi yritystutkimus, jossa tutkitaan ja analysoidaan yrityksen taloudellista tilannetta, toimintaa ja potentiaalisia riskejä ennen merkittävää liiketoimintapäätöstä, kuten yrityskauppaa tai sijoitusta.

Talouselämän 9.4.2025 ilmestyneessä digilehdessä selvitetään Myrsky Oy:n ja Ålandsbankenin välisiä asioita. Tuulivoimayhtiö *Myrsky Energia* on tehnyt miljoonatilin rakentamatta valmiiksi ensimmäistäkään tuulivoimalaa Ålandsbankenista kerrotaan, että Myrskyn kerrottiin vastaavan uusien hankkeiden kehityksestä, rakennuttamisesta ja valmiiden puistojen operoinnista. Toistaiseksi yhtään hanketta ei ole valmistunut. Nyt Myrsky on vaikeuksissa. Maaliskuussa yhtiö ilmoitti kaupparekisteriin menettäneensä osakepääomansa. Myrsky ei ole toimittanut kaupparekisteriin vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätöksiä. Toimitusjohtaja Laurila lupaa vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistuvan tämän vuoden huhti-toukokuussa.

Myrsky energia oy:n lausunnot ovat ristiriitaisia: mainitaan, että yritys huolehtii ja vastaa hankkeesta alusta loppuun purkaminen mukaan lukien, mutta toisessa yhteydessä. että Myrsky hankkii luvat ja hoitaa kaavoituksen ja myy sitten valmiin hankkeen jollekin.

Niinimäen alueen sopimattomuus tuulivoimahankkeelle

Hämeen liiton Kanta-Hämeen tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden selvitys (FCG Finnish Consulting Group, 2022) on toiminut perustana Niinimäen tuulivoimahankkeen sijoittamiselle. Selvityksen mukaan Kanta-Hämeestä löytyi 31 mahdollista aluetta, joista nro 17 on Niinimäki. Selvityksen mukaan alue sopii tuulivoimalle toiseksi huonoiten, (kriteerinä: tuulisuus, sähköverkon saatavuus, tieverkko ja maaperä). Tällä hetkellä ei ole yksityisteitä ja metsäautoteitä lukuunottamatta sopivaa tieverkkoa. Myöskään alueen ulkopuolelle jää tieverkot.

Hämeen liiton ja aiemmin jo seutukaavaliiton selvityksissä on ollut vahvasti esillä Hämeen järviyläntöalue, joka on Etelä-Suomen oloissa harvinaisen yhtenäinen ja laaja rakentamaton metsäalue ja hiljainen alue. Niinimäen alue on tämän järviyläntöalueen ydinosaa, jolla on suuri merkitys ympäröivän kyläasutuksen ja rantojen loma-asutuksen virkistys- ja maiseman kannalta.

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset vesistöihin

Tuulivoiman rakentamisen vaikutuksista vesistöihin on vain vähän tutkimusta, ja nyt Ely-keskuksen selvityksessä halutaan kiinnittää asiaan huomiota. Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004, 28 §) velvoittaa kaikkia viranomaisia ottamaan toiminnassaan vesienhoitosuunnitelmat huomioon. Näin ollen vaikutuksia vesien tilaan tulee tarkastella esimerkiksi osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, kaavoitusta ja lupamenettelyjä. Uudet hankkeet eivät saa heikentää pinta- ja pohjavesien tilaa tai aiheuttaa uhkaa hyvän tilan saavuttamiselle tiettyjä, laissa määriteltyjä poikkeustilanteita lukuun ottamatta.

Maatuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä pintavesivaikutuksia on käsitelty hyvin vaihtelevalla tavalla, usein keskittyen lähinnä rakentamisen aikaisiin kuormitusvaikutuksiin. Niin nytkin mainitaan, että **rakentamisvaiheella on negatiivinen vaikutus Takajärven veden laatuun**. YVA-lainsäädäntö velvoittaa hankkeen toteuttajia välttämään, ehkäisemään ja vähentämään hankkeista aiheutuvia merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, sekä seuraamaan hankkeiden vaikutuksia näihin mahdollisesti merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin

Tuulivoimalan rakentaminen edellyttää rakennuslupaa tai toimenpidelupaa, jonka kunnan rakennusvalvontaviranomainen myöntää hankkeelle kaavan hyväksymisen jälkeen. Jos rakentamisen luvitus tapahtuu 1.1.2025 jälkeen, tulee hankkeelle hakea uuden rakentamislain (751/2023) mukainen rakentamislupa. Rakennuslupa vaaditaan jokaiselle alueelle rakennettavalle tuulivoimalalle ja se myönnetään kaavassa esitettyjen voimalasijaintien pohjalta (Ympäristöministeriö 2016). Rakennuslupa koskee rakennuksen rakentamiseen tai rakentamiseen verrattavissa olevaa korjaus- tai muutostyötä.

Tien rakentamisessa on noudatettava yksityistielakia (560/2018), luonnonsuojelulakia (9/2023), vesilakia (587/2011), muinaismuistolakia (295/1963), metsälain (1093/1996) lukua 3, ympäristönsuojelulakia (527/2014) sekä tapauskohtaisesti mahdollisesti muitakin lakeja. Jos tien rakentamiseen tai käyttämiseen jonkin muun lain mukaan vaaditaan viranomaisen lupa, tien rakentamiseen ei saa ryhtyä, ennen kuin lupa on myönnetty. Tie on rakennettava siten, että sen tarkoitus saavutetaan edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu kenellekään tarpeetonta haittaa tai häiriötä taikka tarpeetonta haittaa ympäristölle tai muuta yleisen edun loukkausta (yksityistielaki 560/2018, 3:19 §).

Mm. teiden ja siirtolinjojen rakentamisessa pitää ottaa huomioon pienvesistöt; suojeltavia lähteitä ja noroja on löytynyt YVA-selvityksissä, Heinisuonoja, joka on Takajärveä kuormittavin oja, johon on nyt Metsäkeskuksen toimesta rakennettu laskeutusaltaita, sekä Alajärveä kuormittavin Alajoki, johon on suojeluyhdistyksen toimesta rakennettu laskeutusallas Myllyjoaan. Kummankin ojan vesiä seurataan säännöllisin mittauksin ja laboratoriokeuin. Myös Takajärven veden laatua ja siihen laskevien ojien laatua seurataan säännöllisesti. Myös Takajärven kalojen elohopeapitoisuutta on tutkittu. HS Vesi

ottaa Alajärvestä talousvettä, joten Alajoesta Alajärveen valuvalla vedellä on merkitystä myös hämeenlinnalaisille, mutta myös Hattulan vesijohtoverkossa oleville.

Tuulivoimalahankkeelle voidaan joutua hakemaan vesilain (587/2011, VL) mukainen vesilupa, jos hanke voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja muutos aiheuttaa VL 3 luvun 2 §:n mukaisia seurauksia kuten tulvan vaaraa tai yleistä veden vähyyttä, luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka **vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, puron uoman luonnontilan vaarantumista, tai vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille**. Takajärven osalta haitta on kalastukselle ja kalakannoille (esim. elohopeapitoisuuksien lisääntyminen soilta tulevan humuksen mukana ja mikromuovin lisääntyminen voimaloiden lavoista, kun yleisin tuuli lounaasta koilliseen tuo hiukkaset Takajärveen). Mikromuovi-ongelmaa ei ole käsitelty YVA:ssa tarpeeksi tarkasti uusimpien tutkimusten mukaan.

Erikseen on syytä tarkastella muutosten pysyvyyttä ja pitkäaikaisuutta. Hankealue on enimmäkseen aiemmin ojitettua suoaluetta, jolloin varsinkin rakennusvaiheessa valumat lisääntyvät ja ovat pitkäaikaisia.

Sekä Takajärven että Renkajärven tila on luokiteltu erinomaiseksi, jolloin vesistöhaitat ovat merkittäviä toisin kuin hyvää huonommissa vesistöissä.

Suunnittelualueen ja vaikutusalueen nykytila

OAS:n kohdassa 6.1. kuvataan suunnittelu- ja vaikutusalueen nykytilaa ja mainitaan, että suunnittelualueen ja lähiympäristön elinkeinotoiminta painottuu metsätalouteen. Ei ole mainintaa lomamökkitoiminnasta, joka on Takajärven ja sen valuma-alueen lampien oleellinen elinkeinomuoto, jota suunniteltu tuulivoima-alue heikentää, ellei lopeta kokonaan. Ei myöskään loma-asukkaisiin kohdistuvasta palvelutoiminnasta kuten "mökkitalkkareista"

Maakuntakaava

OAS:n kohta 6.3.

Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 sisältää kolme tuulivoimaloiden aluetta. Suunnittelualueelle ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden aluetta.

Ympäristövaikutusten selvitykset

Laadittavia selvityksiä ovat: • Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys • Tarvittavat lajikohtaiset selvitykset • Arkeologinen inventointi • Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys • Näkyvyysalueanalyysi • Valokuvasovitteet • Melu- ja välkemallinnukset • Kuljetusreittiselvitys • Asukaskysely

Nämä kaikki pitäisi ottaa huomioon ja mielellään saada kaikki suojeltavat kohteet samaan karttaan, jolloin nähdään, kuinka vähän jää tilaa voimaloille.

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

Alueelta löytyi uhanalaisia ja suojeltavia kasveja ja luontotyypppejä. Hankealue ja sähkönsiirtoreitit sijaitsevat Etelä-Hämeen **lehtokeskuksen** alueella, jolla lehtojen määrä on poikkeuksellisen suuri. Sähkönsiirtoreitit (etenkin reitit SVE2 ja SVE3) kulkevat osittain Hämeen Härkätien valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. SVE1:llä sijaitsee valtion suojelualue. Hankealueella on yksi ja sähkönsiirtoreiteillä kolme aiemmin rajattua metsälain 10 §:n kuuluvia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Huomionarvoisten lajien osalta Laji.fi-havaintojen mukaan sähkönsiirtoreiteillä on aiemmin havaittu hämeenkylmäkukkaa, keltamataraa, masmaloa, ryytisammalta ja korpahohtosammalta.

Kasvillisuus

Kanta-Häme kuuluu eteläboreaaliseen ilmastovyöhykkeeseen sekä kilpikaitaiden suokasvillisuusvyöhykkeeseen. Suunnittelualueen metsät ovat pääosin talouskäytössä olevaa varttunutta sekä nuorta havupuuvältaista kasvatusmetsää. Alue on voimakkaasti ojitettu. Suunnittelualueella sijaitsee yksi **metsälain 10 §:n erityisen tärkeä elinympäristö (lähteet ja norot)**

Lisäksi havaittu mm. Suomen lajitietokeskuksen tietoportaaln mukaan suunnittelualueelta on aiempi havainto vaarantuneeksi luokitellusta ryytisammalesta, silmälläpidettävästä lepikkolaakasammalesta sekä silmälläpidettävästä samettikesijäkälästä.

Erillisselvityksissä suunnittelualueelta havaittiin koko maassa rauhoitettua valkolehdokkia, alueellisesti uhanalaisia hentosaraa ja korpisaraa, alueellisesti uhanalaista rakkosammalta, vaarantunutta ryväsjäkälää sekä alueellisesti uhanalaisia kastanjasuomujäkälää ja palosuomujäkälää. Suojelutoimenpiteenä on ehdotettu mm. valkolehdokkien siirtoa, rauhoitettujen eläinten häirintä, vahingoittaminen ja hallussapito, sekä rauhoitettujen kasvilajien vahingoittaminen, siirtäminen ja hallussapito on kiellettyä. Kiellettyihin toimenpiteisiin voi hakea poikkeuslupan. Rauhoitetut lajit määrittellään luonnonsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä luonto- ja lintudirektiiveissä.

Arkeologinen inventointi

YVA kartoituksessa havaittiin useita uusia arkeologisia kohteita, jotka kaikki pitää ottaa huomioon. Huomiotta on kokonaan jätetty uudet tutkimukset Hämeen härkätien talvireitistä, jolta on metallinpaljastimilla löydetty runsaasti rautakautista esineistöä.
https://www.google.com/search?q=yle+talvinen+h%C3%A4rk%C3%A4tie&oq=&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCQgAECMYJxjqAjlJCAAQlxgnGOoCMgklARAJGCcY6glyCQgCECMYJxjqAjlJCAMQlxgnGOoCMgklBBAJGCcY6glyCQgFECMYJxjqAjlJCAyQlxgnGOoCMgklBxAjGCcY6gLSAQkxNzMwMmowajeoAgiwAgHxBRG-JQ0MISQe&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Sähkönsiirron arkeologinen inventointi

Liitteessä on sivulla 18 esitetty lukuisia uusia havainnointeja tutkimuksesta vuodelta 2024.

Eläimet

Eläinhavainnoista on omat liitteensä ja varsinkin linnuista on mainittava

Lintudirektiivin liitteen I lajit (EU) ja lintudirektiivin muuttolinnut (EUm):

- Laulujoutsen (LC, EU) (4 havaintoa)
- Kuikka (LC, EU) (3 havaintoa)
- Kurki (LC, EU) (22 havaintoa)
- Naurulokki (EUm, VU) (1 havainto)
- Palokärki (LC, EU) (23 havaintoa)
- Sinipyrstö (LC, EUm) (1 havainto)
- Pikkusieppo (LC, EU) (1 havainto)
- Pikkulepinkäinen (LC, EU) (1 havainto)

Erittäin uhanalaiset lajit (EN):

- Hömötiainen (17 havaintoa)

Vaarantuneet lajit (VU):

- Pensastasku (1 havainto)

Töyhtötiainen (18 havaintoa)

Silmälläpidettävät lajit (NT):

- taivaanvuohi (4 havaintoa)
- käenpiika (2 havaintoa)
- ruokokerttunen (1 havainto)
- pensaskerttu (3 havaintoa)
- närhi (8 havaintoa)

Metsäkanalinnuista havaintoja ja niiden lisääntyminen vaarantuu, kun alue pirstoutuu.

Suunnittelualueen yli menee kurkien päämuutto sekä kaakkurien lennot Takajärven Kotsaaren ja Kaakkurilammen välillä. Selvityksessä tehtiin yhteensä 10 havaintoa suunnittelualueen ylle sijoittuvista kaakkurien lennoista.

Meluhaitat

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan lähimmät rakennukset sijoittuvat alle kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta, mikä on aivan liian lähellä. Myös Suunnittelualueen pohjoispuolella on vakituista asutusta alle kahden kilometrin päässä

suunnittelualueesta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä Etha on arvioinut melun vaikutuksia: Voimakas tai häiritsevä melu voi aiheuttaa terveyshaittoja ja vaikuttaa luonnonympäristön toimintaan. Mitä lähemmäs tuulivoimaloita mennään, sitä häiritsevämpänä melu saatetaan kokea. Siksi on tärkeää tarkastella aluetta maankäytöllisestä näkökulmasta.

Asetuksessa säädetään toimivien tuulivoimaloiden aiheuttaman laskennallisen tai mitatun melutason ohjearvot. Melulle altistuvalla alueella melutaso ei saa ulkona ylittää raportin taulukossa lueteltuja A-taajuuspainotetun keskiäänitason ohjearvoja. Asetus on tullut voimaan 1.9.2015. Vakinaisen ja loma-asutuksen osalta melu ei saa ulkona ylittää 40 dB. YVA-raportin melua koskevan liitteen mukaan melu on 35-40 dB Takajärven eteläpuolen ja suunnittelualueen välillä.

Meluarviointi on tehty 200 m korkeisiin voimaloihin, kun Niinimäkeen suunniteltujen korkeus on 300 m.

Hattulan kunnan ilmasto- ja luontotyösuunnitelmassa 2023-2025 Hattulan kunta - laatii ja liittää hankintaohjeisiin selkeät ilmasto- ja ympäristökriteerit, - järjestää valmistelevalla henkilöstölle hankintakoulutusta. Onko kriteerit laadittu ja miten tämä hanke suhteutuu niihin?

Asukaskysely

A-insinöörien tekemässä asukaskyselyssä saatiin yhteensä 691 vastausta. Suurin osa vastaajista on arvioinut kaikki tuulivoimahankkeen vaikutukset kielteisinä, lukuun ottamatta vaikutuksia toimeentulomahdollisuuksiin, vaikutuksia moottorikelkkailuun ja levennettävien ja parannettavien teiden synnyttämiä vaikutuksia. Noin 83 % vastaajista arvioi tuulivoimahankkeen kokonaisvaikutuksen olevan erittäin kielteinen. Eniten hyötyjä hankkeesta nähdään vastaajien perusteella muodostuvan kiinteistöverotuloista, maanomistajien vuokratuloista ja energiatuotannon päästöjen vähenemisestä. Kuitenkin suurin osa vastaajista kokee, että hankkeesta ei synny merkittäviä hyötyjä. Puolestaan merkittävimmät haitat ovat maisemamuutos, vaikutukset asumisviihtyvyyteen, melu ja vaikutukset kiinteistöjen arvoon.

Vastaajista noin 88 % vastustaa hanketta, noin 6 % kannattaa hanketta ja noin 3 % kokee, että hankkeella ei ole merkitystä itselleen. Pääosin vastaajat kokevat, että hanke on herättänyt heissä ensisijaisesti negatiivisia tunteita, kuten huolta tai ärtymystä.

Vastaajista moni on lomakiinteistön omistaja, joka ei pääse äänestämään kuntavaaleissa, mutta vaikuttaa palveluiden ostolla ja kiinteistöverolla kunnan talouteen.

Kyselyyn omalla nimellään vastanneet saivat kommentit, jotka eivät kerro paljoa, miten kaavoitus suhtautuu niihin. Kommenttina on usein, että selvitetään YVA:ssa tai merkitään tiedoksi.

Näin merkittävät mielipiteet on syytä ottaa huomioon, kun päätetään, laaditaanko kaava vai annetaanko hankkeelle joku lupa.

Ilman laatu ja tuulisuus

Yleisesti alueen ilmanlaatu arvioidaan hyväksi, sillä merkittäviä teollisuuslähteitä ei juurikaan ole ja lähialueiden teiden päästötiheydet ovat kohtalaisen matalat. Vallitseva tuulensuunta Hattulan Niinimäen alueella on tuuliruusun mukaan lounaasta kohti koillista. Toisaalta ilman laatuun ei vielä vaikuta voimaloiden lavoista irtoavat mikromuovihiukkaset, joista vasta nyt alkaa olla yleisesti tutkimustuloksia.

Maa- ja kallioperä

Alue koostuu paljolti ojitetuista soista, joiden päästöt lisääntyvät ainakin rakennusvaiheessa ja valumat Takajärveen huonontavat Takajärven veden laatua. Heinisuojojaan on Metsäkeskus tehnyt laskeutusaltaita, jotta humus ja muut kiintoaineet eivät pääsisi Takajärveen. Kun maaperään kaivetaan tehdään betoniperustuksia voimaloille, ei ole otettu huomioon niistä maaperään liukenevia aineita myös purkuvaiheessa, jos betonit jätetään maahan. josta valumat varsinkin runsaiden sateiden myötä valuvat Takajärveen. Ilmastomuutosta ei ole otettu huomioon. Ei ole myöskään selvitetty otetaanko maa-ainesta alueelta, jolloin ojitetun suon myllääminen lisää hiilipäästöjä turpeen kuivuessa ja haihtuessa.

Pohjavedet ja Pintavesi

Suunnittelualueella ei ole pohjavesialueita, mutta eteläpuolella on melko lähellä. Ojitettujen soiden mylläämisellä rakennusvaiheessa voi olla vaikutusta. Myös ilmastomuutoksen aiheuttamalla erittäin runsailla sateilla saattaa olla vaikutusta pintavesivalumiin ja myös pohjaveteen. Yhteysviranomaisen on lausunnossaan 31.5.2025 ilmoittanut, että vesistövaikutuksia pitää selvittää tarkemmin ja toimia varovaisuuden periaatteella.

Natura-2000 ja suojelualueet

Suunnittelualueen lähelle sijoittuu Natura-2000 alue sekä melko lähelle myös yksityisiä suojelualueita, joiden luontoa ja eläimistöä voimalat voivat häiritä melulla ja välkkyvillä valoilla. Myös Natura- ja muihin suojelualueisiin kohdistuvia haittoja pitää arvioida varovaisuuden periaatteella.

Rakennettu ympäristö

Vaikka suunnittelualueella ei sijaitse rakennuksia, lähimmät rakennukset sijoittuvat alle kilometrin päähän suunnittelualueesta, jolloin ne jäävät varmasti melualueelle. Myös

Takajärven eteläpuolen kylät sekä koko Takajärven alueen loma-asutus kuuluvat lähialueelle, joiden maisemahaitat ovat suuret.

Maisema- ja kulttuuriympäristö

Maakunnallisesti merkittävistä maisema-alueista lähimpiä ovat Hämeen Härkätien kulttuurimaisemien ohella Renkajoen kulttuurimaisemat suunnittelualueen kaakkoispuolella ja Lehijärven kulttuurimaisemat koillispuolella.

Suunnittelualuetta lähimpiä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY) ovat Hämeen Härkätie sekä Kanajärven talo, joka sijaitsee noin kahdeksan kilometriä suunnittelualueesta länteen. Maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä suunnittelualueen läheisyydessä ovat Renkajoen myllymiljö ja Vuohiniemen kylä Renkajärven itärannalla sekä Rimmin kylämaisema Renkajärven pohjoispäässä. Hyrvälän kylä ja Kosken koulu puolestaan sijoittuvat suunnittelualueen itäpuolelle noin kolmen kilometrin etäisyydelle. Nämä kulttuuriympäristöt ovat arvokkaita matkailuelinkeinon kohteita, jotka vaarantuvat maisemahaitoista.

Maisemaympäristöjä ovat myös muut kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävät. Esim. Renkajärvellä ja Takajärvellä on paljon kohteita kylien ja loma-asutusten läheisyydessä, joille maisemat ovat erittäin tärkeitä kuten Takajärven pohjoisrannat ja Takajärven ja Hautalammin välinen harju.

Arkeologiset kohteet

Tutkimuksessa lueteltujen kohteiden lisäksi suunnittelualueen läpi on todennäköisesti kulkenut talviaikaan käytössä ollut rinnakkaisväylä Hämeen Härkätielle. Talviaikaan on ollut mahdollista oikaista jäätyneiden soiden ja järvenselkien yli. Tutkimustietoa talvireitistä on saatu mm. metallinpaljastimella löydetystä esineistä. Renkajärvestä löydetyn Luurilan linnun (Hattulan linnun) lisäksi arvioidulta reitiltä on löytynyt runsaasti esineistöä, ja tutkimusten ollessa kesken saattavat mahdolliset löydöt jäädä tuulivoima-alueen alle. Reitti näyttäisi kulkevan suunnittelualueen läpi.

Elinkeinotoiminta

Matkailuelinkeino kärsii maisema- ja meluhaitoista, jos tuulivoima-alue toteutuu, mikä vähentää myös loma-asutuksen palveluiden tarvetta. Elinkeinotoimintaan tuskin kuuluu tuulimyllyjen korjaukset ja huolto, kun esim. Humppilan voimaloiden huolto on porilaisella yhtiöllä. Hanke tuskin vaikuttaa Hattulan nykyisiin työttömiin, ellei heitä työllistetä teiden huoltoon. Työttömät ovat pääosin varasto- ja logistiikka-alalta. Tuskin varastoalan ihmiset kiipeävät 200 metrin korkeuteen huoltamaan ja korjaamaan koneistoja ja logistiikkaimmiset tuskin ovat niitä, jotka kuljettavat 100 metrin lapoja paikalle. YVA-selvityksessä on arveltu ylioptimistisesti, että rakennusvaiheessa välillisten oheispalveluiden tarve kasvaa, mutta ei ole selvitetty, mitä nämä ovat. Välillisten vaikutusten kerrannaisvaikutusten oli arveltu

satakertaistuvan, ilman tarkempaa selvitystä. Kunnan virkamiesten työmäärä voi kasvaa lupahakemusten käsittelyssä.

Metsästys ja riistanhoito

Alueella on suuri merkitys paikallisille metsästäjille. Riista todennäköisesti katoaa alueelta.

Liikenne

Liikenne alueella on lähinnä paikallisteillä ja yksityisteillä. Liikennemäärät metsäautoteillä eivät ole merkittävät ja on kyseenalaista, miten voimaloiden rakennusaineet saadaan kuljetettua paikalle. Rakennusaikana on kuitenkin raskasta liikennettä ja myös toimiinta-aikana huoltoliikennettä. Raskaat kuljetukset kuluttavat yksityisteitä ja voivat vahingoittaa rumpurakenteita.

Viestintäverkot

Kaavaselostuksessa on esitetty viestintäverkot, mutta lähialueella esim. Takajärven pohjoisrannalla osittain johtuen maaston korkeuseroista TV-, radio, mobiiliverkko- ja puhelinyhteydet ovat heikot, mikä häiritsee elinkeinotoimintaa. Mm. verkko-operaattorit ovat sanoneet, etteivät ole aikeissa lisätä tai parantaa yhteyksiä hankealueella.

Maanomistus

Kaavaluonnoksessa sanotaan, että Myrsky energia oy on alustavasti sopinut osan maanomistajien kanssa, mutta kuitenkin on käynyt ilmi, että sopimuksia on allekirjoittanut Myrsky energia oy.

Ympäristönsuojelu

Aluetta koskee Hämeenlinnan ja Hattulan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma (Ramboll, 2016). Suunnittelualue ei lukeudu luokiteltuihin pohjavesialueisiin.

Onko Hattulalle joku ympäristönsuojelu kriteeristö, joka käsittäisi muutakin kuin pohjavesialueet?

VALTAKUNNALLISET ALUEIDEN KÄYTTÖSUUNNITELMAT (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät paikallissuunnitteluun ensisijaisesti maakuntakaavoituksen kautta. 1. toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen 2. tehokas liikennejärjestelmä 3. terveellinen ja turvallinen elinympäristö 4. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat 5. uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Lähinnä kohdat 3. ja 4. koskettavat läheisesti Niinimäen Tuulivoimapuistoa.

Terveellisestä ja turvallisesta elinympäristöstä on jo aiemmin mainittu, että tuulivoiman melu, valot, ja maisemat aiheuttavat suunnittelualueen lähellä ja jopa usean kilometrin päässä lähialueella terveyshaittoja, kuten unettomuutta ja stressiä. osaltaan myös kiinteistöjen arvon alenemisena. Korvaako hankekehittäjä jotakin maanomistajille. Terveyshaitat menevät hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ovat uhattuina, jos tuulivoima-alue toteutetaan. Jo YVA-tutkimuksissa on todettu alueen erilaiset luontotyypit, joista osa on uhanalaisia, haitat eläimille, varsinkin linnuille sekä kasvistolle. Kulttuurillisesti arvokkaat maisemat ovat uhattuina. Luonnonvaroista ehkä kulutetaan suunnittelualueella olevaa maata, jolla ei tällä hetkellä ole soranottolupia.

Mitä käytännössä tarkoittaa uusiutumiskykyinen energiahuolto, kaavaluonnoksessa mainitaan, että voimaloita keskitetään suurempiin yksiköihin, mutta ei mainita mitään voimaloiden rakentamisesta aiheutuvaa energiahaittaa.

Maakuntakaava

Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 sisältää kolme tuulivoimaloiden aluetta. Suunnittelualueelle ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden aluetta.

Voimassa olevan maakuntakaavan suunnittelualuetta ja sen lähialuetta koskevat seuraavat merkinnät:

Lueteltu useita kohteita kuten luonnonsuojelualueita, harjumuodostumia, kulttuurikohteita, joiden olemassaolo ei puolla tuulivoima-alueen sijoittamista Niinimäkeen.

Strategiat

Kaavaluonnoksessa on lueteltu eri tasoisia strategioita, joilla halutaan vähentää hiilidioksidipäästöjä. Niinimäen tuulivoima-alueen hiilipäästöistä on kyllä tehty laskelmia, mutta niissä ei ole otettu huomioon suoperäisen maaperän muokkauksesta aiheutuvat päästöt. vaikka voimaloiden tieltä ja teiden ja siirtoverkon tieltä hakattava metsä onkin huomioitu. Viime aikoina on kiinnitetty huomiota että hiilnieluja laskettaessa on otettu huomioon vain tukkipuuksi hakattu metsä, eikä maaperään ja aluskasvillisuuteen ole kiinnitetty huomiota. Myöskään ei ole varmaa, että rakennusvaiheen päästöt korvautuisivat tuulienergialla jo muutaman vuoden kuluttua, varsinkin jos Niinimäki osoittautuu vähätuuliseksi (kuten FCG:n raportissa on arveltu yhdeksi Niinimäen haitaksi).

Päätökset ja luvat

Aueelle ei kohdistu ympäristölupia, mutta jos hanke etenee, sellaisia on syytä vaatia herkkien kohtien suojelemiseksi.

Alueen muut tuulivoimahankkeet

Läheisyyteen on suunniteltu muitakin tuulivoimahankkeita, jolloin kaikkia pitää tarkastella yhtenä kokonaisuutena.

Tuulivoimaa koskevat sopimukset ja päätökset

Kaavaluonnoksen kohdassa 4.8. sanotaan, että Myrsky energia oy on alustavasti sopinut maanvuokrasta maanomistajien kanssa. Kohdassa 5.10 sanotaan "Hanketoimija Myrsky energia oy vastaa maa-alueiden käyttöoikeus- ja vuokrasopimusten laatimisesta maanomistajien kanssa."

Hanketta varten tarvitaan erilaisia lupia eri viranomaisilta ja mm. mikäli alueen toteuttamiseen käytetään rakennusvaiheessa massoja, jotka otetaan suunnittelualueen tai jonkun muun alueen maaperästä, hanke vaatii maa-aineslain (555/1981) mukaisen maa-aineksen ottoluvan. Jos hankkeessa hyödynnetään maa-ainesta toisesta hankkeesta, lupaa ei välttämättä erikseen tarvita, jos toisella hankkeella on oma lupa.

Ympäristölupaa on haettava, mikäli toiminnasta voi aiheutua naapuruussuhdelaissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Yleensä tuulivoimaloilta ei vaadita ympäristölupaa. Tässä tapauksessa on maanomistajia, jotka eivät ole allekirjoittaneet vuokraussopimuksia ja joilla on maita suunnittelualueen naapurissa, joten ympäristölupa tarvitaan.

Hankkeen tavoitteet

Myrsky energia oy:n ja sitä kautta myös Myrsky energia oy:n tavoitteena on tuottaa kotimaista uusiutuvaa energiaa, joka vahvistaa paikallista elinvoimaa, parantaa Suomen energiaomavaraisuutta ja edistää vihreää siirtymää. **Kotimaisuus toimii siten, että tuulimyllyt ovat Hattulassa ja Suomessa,** mutta osa omistuksesta ja rahoittajista on ulkomailla ja todennäköisesti myös sähkö menee ulkomaille. Paikallisen elinvoiman vahvistaminen on kyseenalaista, sillä hanke ei tarjoa työpaikkoja muuten kuin rakentamisvaiheen voimaloiden ja tiestön raivausta ja toimintavaiheessa kenties teiden kunnossapitoa ja aurausta sekä kunnan lupien myöntämisestä vastaavaa henkilökuntaa. Hattulasta tuskin löytyy henkilökuntaa voimaloiden huoltoon. Lähellä olevan Humppilan-Urjalan voimaloiden huollon hoitaa Porissa sijaitseva Enersense. Ja onko Hattulassa sellaista yritystä, joka ostaisi Myrsky energia oy:n sähkön tuotannon. Yleensä tuotanto myydään jollekin tietylle yritykselle, ja tässä tapauksessa se ole välttämättä Hattulassa. Arvion mukaan 12 voimalan huoltoon tarvittaisiin vuodessa max. 30 työpäivää, mikä ei näy työllisyyden kasvuna.

Vaikka hanke tuottaisi kotimaista uusiutuvaa energiaa, se tuottaa energiaa tuulisella säällä, jolloin hinnat ovat alhaisia ja kenties negatiivisia. Silloin on myös sähkön ylitarjontaa, jolloin sähköä myydään ulkomaille ilman arvonnäköä. Myöskään paikallisyhtiö Myrsky energia oy ei todennäköisesti maksa yhteisöveroa Hattulaan, sillä kuten muissakin hankkeissa paikallisyhtiön tuotot imetään ulkomaille korkokuluina. Energiaa tuskin myydään Hattulaan.

Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä ollessa siitä saatiin seuraavanlaiset palautteet aiheittain:

Luonnonympäristö ja luontoarvot • Tuulivoimaloiden vaikutus alueen eläimiin • Luonnon monimuotoisuus, luontokato ja vaikutukset hiilinieluihin • Mikromuovien, melun, väkkeen, vaaratilanteiden ja jätteiden vaikutukset luontoon • Rakentamisen vaikutukset luonnonoloihin – maaperä, vesistöt, kasvillisuus Maisema ja kulttuuriympäristö • Merkittävää vapaa-ajan viettoaluetta • Hämeen Härkätie, Vanajaveden laakso ja Aulanko sekä Sääksmäen ja Tarttilan kulttuurimaisemat, arvokkaita maisemia • Renkajärven, Takajärven ja muiden järvien järvimaisemat • Kyläalueiden maiseman luonteen muuttuminen • Sähkönsiirron ja tiestön levittämisen maisemavaikutukset Virkistyskäyttö ja metsästyksen • Virkistysalueena tärkeä, mm. retkeily ja matkailu • Renkajärven ja Takajärven liittyvä virkistyskäyttö • Melun ja väkkeen vaikutukset virkistykseen ja hyvinvointiin • Alueella liikkumisen turvallisuus Asutus ja kiinteistöjen arvo, vaikutukset elinkeinoihin, talous • Kiinteistöjen arvon lasku ja negatiiviset vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen • Taloudelliset tappiot • Korvaukset haitoista • Asutuksen ja kylien olemassaolo on merkittävää suunnittelualueen lähellä – kodit luonnonrauhassa • Teiden levittämisen vaikutukset kiinteistöjen käyttöön Vaikutus kunnan vetovoimaan • Kunnan arvo luonnossa • Maaseudun elinvoimaisuus laskee ja väestön väheneminen lisääntyy • Vaikutukset työvoimaan ja kunnan talouteen koetaan vähäisiksi verrattuna muihin vaikutuksiin Niinimäen tuulivoimaosayleiskaava KAAVASELOSTUS 38 (83) Ympäristöhäiriöt • Ympäristöhäiriöiden vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin • Infraäänien huomioiminen • Melumallinnuksen epäluotettavuus • Rakentamisen ja käytönaikaiset häiriöt Vuorovaikutus ja tiedottaminen • Palautteissa toivottiin avointa keskustelua ja laajaa vuorovaikutusta kunnan ja eri toimijoiden välillä. Vaikutusten arviointi • Vaikutukset muuhun rakentamiseen ja maankäyttöön • Yhteisvaikutuksen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa • Liikenteelliset vaikutukset, kuljetusreitit Kaavoitus • Kanta-Hämeen voimassa olevassa maakuntakaavassa 2040 Niinimäen suunnittelualueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta.

Näihin asioihin on pyritty löytämään vastauksia YVA:sta, ja ne on syytä ottaa huomioon kaavasta päätettäessä kuitenkin ottaen huomioon, että Myrsky Energia maksaa Ecobiolle arvioinnin tekemisestä eivätkä tulokset välttämättä ole luotettavia.

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmät

A-insinöörit on tehnyt asukaskyselyn suunnittelualueesta 5 km:n säteellä olevien kiinteistöjen omistajille. Tällöin esim. kiinteistöissä vuokralla olevat lomalaiset ovat jääneet ulkopuolelle, elleivät muuten ole sattuneet huomaamaan kyselyä.

Nyt ollaan kaavaluonnosvaiheessa, mutta sen nimistä asiakirjaa ei löydy Hattulan kotisivuilta, vaan luonnos löytyy otsikon Kaavaselostus alta.

Myöskään yleisölle järjestetty messuluontoinen tilaisuus liikuntasalissa ei antanut kävijöille tietoja. Oli toivottu yleisötilaisuutta, esim. auditorioon.

Osalliset

Osallisista on kattava luettelo, mutta siinä ei ole mukana Vanajavesikeskusta, joka on varsinkin vesien suojelun ja parantamisen asiantuntija yhdistyksille ja monen Takajärven ja Alajärven kohdistuvan suojeluhankkeen rahoittaja. Onko jäänyt vahingossa pois? Lisäksi luettelosta puuttuu Hyvinvointialue Omahäme ja sen pelastustoimi, Metsäkeskus, HS Vesi.

Asukaskysely

Asukaskysely toteutettiin pääosin netissä ohjelmalla, jota oli hankala käyttää. Paperisia vastauksia tuli vain 5. Tulokset on nyt julkaistu ja ne pitää ottaa huomioon kaavan käsittelyssä ja luvituksessa.

Yhteysvirianomaiselta on perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, jonka jälkeen kunta tekee kaavaehdotuksen, joka pitää olla nähtävillä vähintään 30 vuorokautta. Kaavaluonnos on nähtävillä nyt lähes 60 vuorokautta ja ehdotuksen pitäisi olla nähtävillä vähintään yhtä kauan, sillä materiaali on laaja. Ehdotuksen jälkeen on järjestettävä yleisötilaisuus.

Tuulivoimalat

Selostuksessa sanotaan, etteivät voimalat käytä tuotannossa luonnonvaroja, mutta ei mainita, kuinka paljon sähköä ja voiteluaineita voimala kuluttaa. YVA selostuksen elinkaariliitteessä on lueteltu, kuinka paljon materiaaleja voimaloiden valmistuksessa tarvitaan.

Rakennusvaihe

Tuulivoimaloiden ja niitä varten rakennettavien teiden sekä tukialueiden rakentamisessa tarvitaan erilaisia maa-aineksia ja murskeita. Hankkeessa käytetään ensisijaisesti maa-aineksia, jotka saadaan suunnittelualueelta tai sen välittömästä läheisyydestä. Tarvittavan maa-aineksen määrä arvioidaan olevan yhteensä 166 000 m³ (12 voimalaa) tai 130 000 m³ (9 voimalaa). Tällä hetkellä ei ole lupia maa-aineksen ottamiseen alueelta eikä ole tiedossa, kuinka paljon maa-aineksen ottaminen vahingoittaa luonnon monimuotoisuutta..

Myös pintamaiden poistaminen vaatinee läjitysluvan.

Voimaloiden huolto

Kullakin voimalalla on näin ollen tarpeen tehdä keskimäärin viisi käyntiä vuodessa, joka tarkoittaa 24–30 käyntiä suunnittelualueella vuosittain. Tämä työmäärä tuskin kasvattaa alueen työllisyyttä, varsinkin jos huoltajia ei löydy Hattulasta tai lähiympäristöstä.

Mikromuovipäästöt

Tuulivoimaloiden lapojen aiheuttamista mikromuovipäästöistä ympäristöönsä on tehty erilaisia arvioita. Voimaloiden lavat koostuvat pääasiassa lasi- ja hiilikuiduista, epoksi- tai polyesterihartsista sekä kerroslevyrakenteen ydinaineista kuten balsapuusta (uhanalainen luonnonvara) ja muovivaahdoista, ja ne käsitellään suojaavalla maalikerroksella. Vaikka lavat suunnitellaan kestäväksi kaikkia sääolosuhteita koko voimalan käyttöänsä, suojakerroksen pinnasta irtoaa ajan kuluessa pölymäistä materiaalia. Irtoavan materiaalin määrään vaikuttavat sääolot, voimaloiden lapojen kunnossapito ja mm. eroosiota kestävien pintamateriaalien tekninen kehitys.

Kun useimmiten tulee lounaasta koilliseen. mikromuovin suunta on Takajärveen.

Purkaminen

Tuulivoima-alueen myöhempää käyttöä suunniteltaessa määritellään, voidaanko esimerkiksi kaapeleita ja betoniperustuksia jättää alueelle voimaloiden käytöstä poistamisen jälkeen. Perustusten poistaminen ei välttämättä ole ympäristön kannalta perusteltua betonivalun murskaamisessa syntyvän pölyn ja sen aiheuttaman äänen sekä materiaalin poistamiseksi tarvittavan suuren kuljetus- ja energiantarpeen vuoksi.

Tällä ilmeisesti halutaan väistää velvollisuus ennalleen palauttamiselle. Useasti mainitaan sana maisemointi ja kenen huoleksi purkaminen/maisemointi jää, jos Myrsky energia oy tai joku muu yritys, jolle sen toiminta mahdollisesti myydään, ajautuu konkurssiin. Purkaminen jää silloin maanomistajille ja jos nämä eivät siihen kykene, mahdollisesti kuntalaisille.

Betonin jättämisellä maahan ja maisemoinnilla saattaa olla haitallisten aineiden valumaa Takajärveen, sitä kautta Alajokeen ja Alajärveen, josta HS Vesi ottaa talousvettä. Sekä betonin purkamisella että maahan jättämisellä on haitalliset vaikutukset ympäristöön, toisella veteen ja toisella ilmaan.

Kaavan kokonaisrakenne ja sisältö

Aiemmissa maininnoissa ei ole mainittu, että voimaloiden kokonaiskorkeus olisi laskettu meren pinnasta. Miten tämä suhteutuu aiemmin esitettyyn lapojen korkeuteen, meren pinnasta mainintaa ei ollut?

Luonnoksen sivulla 57 mainitaan: Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 300 metriä. Tuulivoimalan kokonaiskorkeus merenpinnasta ei saa ylittää ilmailuviranomaisen asettamia korkeusrajoituksia.

OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

YVA-selvityksen mukaan tuulivoimahankkeen toteuttaminen aiheuttaa merkittäviä ja pitkäkestoisia maisemavaikutuksia. Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset ovat pääasiassa visuaalisia. Merkittävimmät vaikutukset tuulivoimaloista aiheutuvat niiden välittömään ympäristöön, noin etäisyydelle 0–2 km ja lähivaikutusalueelle noin etäisyydelle 2–9 km. Näiden alueiden voimaloita kohti avautuville pelto- ja järviaukeille **kohdistuu merkittävydeltään suuri kielteinen vaikutus.**

Maisemavaikutus ei ole merkittävä Renka- ja Takajärven suunnittelualueen puoleisilla ranta-alueilla, missä on runsaasti loma-asutusta. Voimalat jäävät pääosin puuston taakse eivätkä ole havaittavissa ranta-alueilta, sen sijaan on meluhaitat. Mutta vaikutukset ovat merkittävät esim. Takajärven pohjois- ja itärannan loma-asutukseen.

Rakentamisen ja toiminnan päättymisen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön arvioidaan lievennystoimet huomioiden **kohtalaisen kielteisiksi**. Normaalitoiminnan vaikutukset kulttuuriperintöön arvioidaan **vähäisen kielteisiksi** maisemavaikutusten vuoksi. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa arvioidaan **vähäisen kielteisiksi maisemavaikutusten vuoksi**.

YVA-selostuksen mukaan suunnittelualueen osalta vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin arvioidaan lievennystoimet huomioiden rakentamisvaiheessa **vähäisen kielteisiksi**.

Luonnonsuojelualueisiin kokonaisvaikutuksien arvioidaan olevan rakentamisen, toiminnan päättymisen ja normaalitoiminnan vaiheissa **kohtalaisen kielteinen**.

Vaikutusalueella sijaitsevien ekologisten yhteyksien ja verkostojen herkkyys arvioidaan YVA-selostuksessa kohtalaiseksi,

Rakentamisen aikaiset vaikutukset arvioidaan **suuren kielteiseksi** pääasiassa Vuohiniemen ydinalueeseen ja sillä sijaitsevan hirvieläinten kulkuyhteyteen kohdistuvien vaikutusten vuoksi.

Yhteisvaikutukset arvioidaan **suuren kielteiseksi** VE1 osalta ja **kohtalaisen kielteiseksi** VE2 ja SVE1 osalta

Luontodirektiivin liitteen IV(A) lajit ja muu huomionarvoinen eläimistö

Kaavaluonnoksen sivulla 65 on kuvattu eri lajien tilannetta

Liito-orava, rakentamisen aikana **suuren kielteinen**

Lepakot, normaalitoiminta **vähäiset kielteiset** vaikutukset

Saukot, **kohtalaisen ja vähäisen kielteisiä**

Sudet, **kohtalaisen kielteisiä ja kokonaisvaikutus suuren kielteinen**

Linnusto

YVA:ssa vaikutukset EU:n lintudirektiivin lajistoon arvioidaan **kohtalaisen kielteisiksi** rakentamisvaiheessa ja **suuren kielteisiksi** toimintavaiheessa

Hankkeen arvioidaan vaikuttavan toimintavaiheessa muuttolinnustoon **kohtalaisen kielteisesti**.

Hanke voi lisätä FINIBA-alueella pesiviin kaakkureihin kohdistuvia törmäys- ja estevaikutuksia. Isosaaren ja Niinimäen hankkeiden toteutuessa syntyy **suuren kielteisiä yhteisvaikutuksia Rengon kaakkurilampiin (FINIBAalue)**.

Pinta- ja pohjavedet

Rakentamisen aikainen kielteinen vaikutus pintavesiin arvioidaan YVA-selostuksessa **kohtalaiseksi**. Vaikutukset Takajärveen ja Renkajärveen jäävät kuitenkin pieniksi ja lyhytkestoisiksi, eikä vesien tilaluokitukseen aiheudu muutoksia YVA:n mukaan. Vaikutuksia vesiin on tutkittu liian vähän. Vaikutuksia pintavesiin on vaikea arvioida ilmaston lämpenemisen vuoksi, sillä aiempaa runsaampien sateiden haitallista vaikutusta ei vielä tiedetä. Eikä vaikutusten arvioinnissa erikseen mainita mahdollista maa-ainesten ottamista suunnittelualueelta.

Vaikutukset virkistyskäyttöön

Normaalitoiminnan aikainen haitta virkistyskäytölle on YVA:ssa arvioitu **suureksi**.

Tuulivoiman toiminnasta on suuria vaikutuksia ihmisten terveyteen. Melu ja psyykkinen haitta ovat ilmeisiä.

Normaalitoiminnassa hanke ei aiheuta merkittäviä suoria vaikutuksia asumiseen, terveyteen tai turvallisuuteen, mutta **välilliset kielteiset vaikutukset ovat suuret**. Hankkeella on suuri vastustus sekä YVA-ohjelmasta ja seurantaryhmästä saatujen kommenttien että asukaskyselyn vastausten perusteella. Suunnittelualue on paikallisesti tärkeä ja yhteisössä on vahva paikallisidentiteetti, joten vaikutusalueen herkkyys on suuri

Vaikutukset aluetalouteen ja elinkeinoihin.

YVA:n mukaan myönteiset vaikutukset koostuvat työllisyysvaikutuksista koko toiminnan ajalta sekä muun muassa kiinteistöveroista, maanomistajakorvauksista ja suunnittelualueen infrastruktuurin parantumisesta. Myönteisiä vaikutuksia on liioiteltu, sillä paikallisia työntekijöitä tarvitaan ehkä rakentamisvaiheessa alueen raivaamiseen, mutta toiminnan aikana lähinnä metsäautoteiden ylläpitoon. Laitteiden huoltoa on arvioitu n. 30 vrk/vuosi 12 voimalalle ja huoltajat todennäköisesti tulevat muualta. Vaikka suunnittelualueen infrastruktuuri paranisi, näille metsäautoteiden laajennuksille tuskin löytyy paljoa muuta käyttöä kuin voimaloiden huoltoliikenne ja metsänhoitoon liittyvä liikenne. Samanaikaisesti todennäköisesti katoaa loma-asutukseen liittyviä palveluita ja asiakkaita, mikä heikentää työllisyyttä. Myös tietoliikenneyhteyksien heikkeneminen voi vaikeuttaa alueen muun yritystoiminnan mahdollisuuksia.

Vaikutukset liikenteeseen ja ilmailuun

Vaikka YVA-selosteessa mainitaan, että normaalitoiminnan aikana tuulivoimalat eivät aiheuta liikenteelle haittaa, vaan pikemminkin myönteisen vaikutuksen kun teitä huolletaan, ei huolletuilla teillä todennäköisesti ole muuta käyttöä, kuin huoltoliikenteelle ja satunnaista käyttöä metsänhoidollisesti, joka on tähänkin asti tullut toimeen metsäautoteillä.

Vaikutukset tutkiin ja viestintäyhteyksiin

Vaikka Digita Oy:n mukaan antenni-tv:n vastaanotossa suunnittelualueella ei ole havaittu katvealueita, kuitenkin YVA-ohjelman lausunnossa esitettyjen mielipiteiden mukaan viestintäverkot suunnittelualueen läheisyydessä ovat jo nyt paikoin huonot. Tuulivoimalat voivat häiritä antenni-tv:n vastaanottoa, erityisesti jos ne sijaitsevat tv-lähetysaseman ja vastaanottimen välissä. Tämä voi vaikuttaa suunnittelualueen itäpuolella oleviin asuntoihin, jos niiden antennit on suunnattu länteen Tammelan lähetysasemalle. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin kokonaan, mikä vaikuttaa myös **viranomaisten vaaratiedotteiden saatavuuteen**. Digitan arvio koskee suunnittelualueutta, mutta esim. lähialueella suunnittelualueen pohjoispuolella maaston muotojen vuoksi yhteydet ovat heikot. Tällä hetkellä esim. Elisan mobiiliverkko ei lainkaan toimi Takajärven pohjoisrannalla, satunnaisesti voi saada yhden pykälän kuuluvuuden hetkeksi. Kiinteät lankaverkot Telia on purkanut pois. Esim. Takajärven pohjoispuolella antennejä ei voi suunnata itään.

Hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa uusia radiolinkkijärjestelmiä tai telekaapelointeja, koska tuulivoimalat haittaavat viestintäyhteyksiä. Cinia Oy:llä ei ole viestiverkkoja alueella, eikä Suomen Erillisverkot Oy:n toimintaan ole vaikutusta.

Turvallisuus ja ympäristöriskit

Suunnittelualueen toiminnan riskit liittyvät tulipaloihin, voimaloista irtoaviin osiin ja jäähän, sekä voimaloiden ja voimajohdon kaatumiseen/romahtamiseen. Riskiä ei aiheudu lähimmille asuin- tai vapaa-ajan rakennuksille, sillä ne sijaitsevat riittävän etäällä voimaloista. Muiden kuin tulipaloon liittyvien riskien vaikutusalue jää 500 metrin säteelle voimaloista. Tulipalon vaikutusalue varsinkin savukaasujen osalta on laajempi, mutta on epätodennäköistä, että mahdollinen voimaloista alkunsa saanut tulipalo leviäisi edes kuivana kautena lähelle asutusta. Tämä aiheuttaa hyvinvointialueen pelastustoiminnalle uusia haasteita, esim. kuinka sammutetaan 200 metrin korkeudessa palava moottori ja estetään palavien lapojen lentäminen usean sadan metrin päähän. Myös hyvinvointialueen pelastuslaitokselta on hyvä pyytää lausunto.

Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa

Jos kaikki alueelle suunnitellut tuulivoima-alueet toteutuvat, kaikki aiemmin todetut haittavaikutukset kasvavat. Yhteisvaikutusten myötä metsälajien elinympäristöjä häviää entistä enemmän ja luonnon monimuotoisuus vähenee.

Hankkeen toteutus

Tähän liittyy paljon riskejä, jotka johtuvat tällä hetkellä hankkeen toteuttamisessa mainittujen yritysten taloustilanteesta ja julkisuuteen tullut epäselvä hallinnollinen rakenne.

Kun sähkön hinta on tuulisella säällä alhainen ja taloustilanteiden mukaan korot saattavat nousta (vaikka nyt laskevat), ei toiminta ole välttämättä kannattavaa. Ruotsista on paljon esimerkkejä tuulivoimayhtiöiden konkurseista.

Lisäksi huolettaa luonnon monimuotoisuuden kaventuminen

Lopuksi

Alajärven ja Takajärven suojeluyhdistys on huolissaan projektin vaikutuksista Takajärven veteen humuksen ja kiintoainesten valumien vuoksi. Järvi on nyt luokiteltu erinomaiseksi, mitä luokitusta heikentää petokalojen elohopea. Heinisuonoja tuo suurimmat päästöt eikä ojitetun suoalueen muokkauksen valumista ole tarkkaa tietoa, vaikka vesinäytteitä jatkuvasti otetaankin. Näytteitä pitää ottaa etukäteen enemmän ja analysoida. Valumista pitää analysointia.

Myös mikromuovihiukkasten mahdollinen kulkeutuminen veteen, kun yleisin tuulen suunta on lounaasta koilliseen.

Takajärvellä ja Alajärvellä on seurattu myös linnustoa ja lajien muuttumista uhanalaisiksi ja silmällä pidettäväksi.

Takajärvi tuottaa puhdasta vettä Alajärveen Alajokea pitkin ja jos veden laatu heikkenee, myös Alajoen taimenet ovat vaarassa.

Metsäkeskus on rakentanut Heinisuonojaan laskeutusaltaita päästöjen pienentämiseksi ja yhdistyksemme on rakentanut laskeutusaltaan Alajoen Myllyojaan ja edellyttää, ettei näiden toimintaa heikennetä tai kuormitusta nosteta rakennusprojektin aikana.

Nyt eri esteet on merkitty erillisiin karttoihin ja olisi hyvä, jos kaikki olisi merkitty samaan karttaan, jotta näkyisi onko tuulimyllyille sellaista tilaa, josta ei olisi vähäistä, kohtalaista tai suurta haittaa, niin kuin monen eläimen ja kasvin. luontotyypin ym. kohdalla on YVA-selostuksessa mainittu.

Ja kaiken tämän lisäksi huolta tunnetaan vakinaisten asuinalueiden ja loma-asuntojen tilanteesta, kun maisemaan ilmestyvät tuulimyllyt, melu ja lentoestevalojen välke ja sitä myötä matkailuelinkeinon heikentyminen ja kiinteistöjen arvon lasku.

Yhdistys vaatii kaavoituksen lopettamista ja odottaa vastauksia kommentteihinsa yhdistyksen sähköpostiin tai kirjeenä postiosoitteeseen.

22.4.2025

[redacted]
[redacted] puheenjohtaja

Alajärven ja Takajärven suojeluyhdistys
[redacted]

Yhdistyksen sähköposti: Alajarvitakajarvi@gmail.com

Suomen riistakeskuksen lausunto Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta ja valmisteluaineistosta

Lähetäjä

Päivämäärä to 24.4.2025 16.10

Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>

 2 liitettä (933 kt)

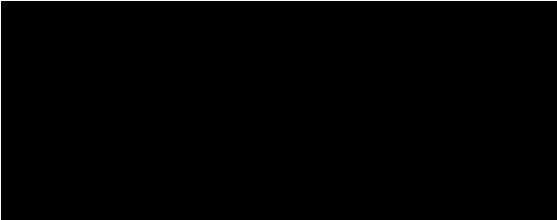
20250422 Hattulan-Kalvolan rhyn lausunto kunnalle tuulivoimahankkeesta.pdf;
Lausunto_Suomen_riistakeskus_Hattula_Niinimäen_osayleiskaava_OAS.pdf;

Hei,

Ohessa Suomen riistakeskuksen ja Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistyksen lausunto Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta ja valmisteluaineistosta.

Ystävällisin terveisin,

riistapäällikkö

22.04.2025

Hattulan Niinimäen tuulivoimaosayleiskaava

Viite

<https://hattula.fi/palvelut/asuminen-ja-ymparisto/maankayton-palvelut/vireilla-olevat-kaavahankkeet/>

Hattulan Niinimäen tuulivoimaosayleiskaava

<https://hattula-julkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/fileshow?doctype=3&docid=68824&version=1>

Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistyksen lausunto

Suunniteltu Niinimäen tuulivoimahanke sijoittuu kokonaan ja suunnitellut siirtolinjavaihtoehdotkin suurelta osin Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistyksen toimialueelle.

Riistahallintolain 14§ toisen momentin mukaan riistahoitoyhdistyksen tehtäviin kuuluvat mm:

- 1) kestävän riistatalouden edistäminen;*
- 2) kestävän, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen;*
- 3) riistanhoidon, riistaeläinkantojen kestävyys ja elinvoimaisuuden sekä riistan elinympäristöjen hoidon ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen;*

Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistys on aiemmin lausunut YVA:n liittyen, että YVA prosessin aikana tulee selvittää perusteellisesti tuulivoimaloiden aiheuttamat haitat riistaeläimille ja metsästykselle. OAS palautteissa olevassa Suomen riistakeskuksen lausunnossa on hyvin selkeästi mainittu keskeiset asiat metsästyksen ja alueen tärkeyteen liittyen.

Kun osayleiskaavaprosessissa arvioidaan vaikutuksia, on tärkeää, että uusien tutkimustietojen otettu huomioon ja epävarmoissa tilanteissa arviot tehdään varovaisuusperiaatetta noudattaen, jotta riistakannat ja niiden elinympäristöt säilyvät elinvoimaisina.

Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia metsästyksen on otettava myös turvallisuustekijät huomioon, hirvieläinten metsästyksestä osa tehdään aikana, jolloin on lunta ja jäätä, mikä tarkoittaa, että tuulivoimaloiden läheisyydessä ei jäävaaran vuoksi voida turvallisesti liikkua. Samoin hankealueen ja siirtolinjojen rakentamisen aikaiset vaikutukset metsästyksen on otettava huomioon, kuten mahdollinen tuleva alueen ennallistaminenkin. Näitä asioita on käsitelty YVA:ssa, mutta osayleiskaavan luonnosvaiheessa asiaa ei ole riittävästi tuotu esiin.

Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistys

LAUSUNTO

22.04.2025

Hattula-Kalvolan riistanhoitoyhdistyksen mielestä kaavaselostuksessa ei ole riittävästi otettu huomioon suunnitellun tuulivoimahankkeen kokonaisvaikutusta metsästyksen, hanke on haitallinen sekä riistakannoille että metsästämiselle sinänsä. Vaikutukset eivät rajoitu vain suunnittelualueeseen vaan vaikuttavat sen ulkopuolellakin riistakantoihin, ja siten metsästyksen, mikä tulee selkeästi tuoda esille osayleiskaavassa. Asiaa on sivuttu, vaikutukset luonnonympäristöön kohdassa ekologisten yhteyksien osalta, mutta asian vaikutuksia suunnittelualueen ulkopuolelle kohdassa 11.4 ei ole otettu huomioon. Samoin vaikutukset hirvieläinten lisääntymiseen on jätetty ottamatta huomioon. Metsäkanalintujen osalta tarkempi aineisto (YVA) on vain viranomaiskäyttöön, joten siltä osin Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistys toivoo, että asia on käsitelty riittävän perusteellisesti ja vaikutukset on otettu huomioon osayleiskaavaa laadittaessa.

Riistanhoitoyhdistyksen näkemyksen mukaan osayleiskaavan luonnoksen vaikutusten arviointia on näiltä osin korjattava ja täydennettävä.

Hämeenlinnassa 22.4.2025

Hattulan-Kalvolan riistanhoitoyhdistyksen puolesta

toiminnanohjaaja

Mielipide Niinimäen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnoksesta

Lähtettäjä

Päivämäärä to 24.4.2025 20.30

Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>

 Yksi liite (10 kt)

Niinimäki_OYK.docx;

Hattulan Elinvoimalautakunnalle
Mielipide Niinimäen tuulivoima-alueen osayleiskaavaluonnoksesta

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry

aluesihteerit

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri on Suomen luonnonsuojeluliiton alueellinen organisaatio, jonka tavoite on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua Hämeen alueella. Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri esittää mielipiteenään seuraavaa:

Kommentteja kaavakartasta:

YVA-selostuksessa esitetyt, erityisesti sähkönsiirtoreiteille kohdistuvat kielteisten luontovaikutusten lieventämiskeinot, kuten liito-oravan elinympäristöjä suojaava puusto ja saukon käyttämien virtavesien suojavyöhykkeet tulee osoittaa kaavakartalla ja kaavamääräyksissä.

YVA-selostuksessa on mainittu linnustovaikutusten lieventämiskeinona tuulivoimaloiden alaosan maalaaminen tummalla värillä metsäkanalintujen törmäyksien välttämiseksi. Määräys tuulivoimaloiden alaosan maalaamisesta tulee sisällyttää kaavakarttaan ja -määräykseen.

Huomioita kaavaselostuksesta:

Kohdassa 4.2 Kasvillisuus on ajatusvirhe. Hankealueelle ei sijoitu Vuohiniemen luonnon ydinaluetta, vaan hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Vuohiniemen luonnon ydinalueelle.

Alueen luontoarvojen selvitykset ovat riittämättömiä.

Useiden eläinlajien ja lajiryhmien esiintymistä tulisi kartoittaa useana vuonna kannanvaihteluiden ja eläinten liikkeiden takia. Erityisesti susien ja ilvesten esiintymistä alueella tulisi seurata tarkemmin. Susien esiintymiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä ja lisäselvitystarpeet on todettu myös YVA-selostuksessa.

Lepakkoselvityksen perusteella hankealueella esiintyy tavallisimpia lepakkolajeja. Osa lepakkoselvityksen passiivikartoituksen datasta oli kadonnut teknisen vian vuoksi. Lepakoiden esiintymistä tulisi seurata useampana vuonna. Alueella havaittu korvayökkö välttelee valaistuja alueita, joten tuulivoimaloiden lentoestevalot todennäköisesti karkottaisivat lajin alueelta. Eurobats-sopimuksen suositusten mukaan tuulivoimaloita ei pitäisi sijoittaa metsään tai 200 metriä lähemmäs metsänreunaa lepakoiden elinympäristöjen suojelemiseksi. YVA-selostuksessa hankealueelle oli rajattu lepakaille tärkeä alue. Rajaus tulee merkitä kaavaan luo-merkinnällä.

Kaavaselostuksessa ei huomioida uhanalaisen hämeenkylmänkukan esiintymistä tai selvittämistä hankealueella.

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti hankkeessa on otettava huomioon ekologinen kestävyys. Hämeen järviylänpö, jonne hankealue sijoittuu, on määritelty luonnon ydinalueeksi Hämeen liiton maakuntakaavan taustaineistoissa (Ramboll 2016). Selvityksessä todetaan Hämeen järviylängöstä seuraavaa:

”Hämeen järviylänpö on maakunnan etelä-pohjoissuunnassa halkaiseva metsävaltainen moreeni- ja harjuselännealue. Järviylänpö jatkuu maakunnan pohjoispuolella Pirkanmaalle ja eteläpuolella Uudellemaalle, joten se toimii laajemmassa mittakaavassa tarkasteltuna melko yhtenäisenä metsäisenä yhteytenä eri maakuntien välillä. Hämeen järviylängölle ei sijoitu kuntien keskustajamia ja se on muutenkin hyvin harvaanasuttua seutua. Alueelle sijoittuu myös merkittävä määrä luonnonarvoiltaan merkittäviä luonnon ydinalueita ja sen kautta kulkevat keskeiset ekologiset yhteydet.”

Lisäksi hankealue sijoittuu Etelä-Suomen maakuntaliittojen neuvottelukunnan Luonto- ja kulttuuriympäristön visiossa paikkaan, joka on tunnistettu ympäristöarvoiltaan vetovoimaiseksi alueeksi (Etelä-Suomen aluerakenne 2030, Etelä-Suomen maakuntien liittouma 2004). Alueen luonto ja luonnonrauha ovat sen merkittävimpiä arvoja.

Niinimäen tuulivoimahanke ei ole ekologisesti kestävä, sillä se sijoittuu edustavalle luonnon ydinalueelle, aiheuttaa huomionarvoisen lajiston elinympäristöjen pirstoutumista, pienenemistä ja tuhoutumista sekä katkoo ja heikentää ekologisia yhteyksiä. Hankkeen toteuttaminen muuttaisi alueen luonnetta luonnonympäristöstä rakennetuksi teollisuusalueeksi.

Tuulivoiman tuotantoalueen sijoittaminen luonnon ydinalueelle on älyllistä epärehellisyyttä. Luonnon ydinalueet ovat luontoarvojen tiivistymispisteitä. Metsätalouskäytöstä huolimatta alue toimii eläinten elinympäristönä, ekologisena käytävänä ja muiden ekologisten käytävien risteämispisteenä. YVA-selostuksessa kuvataan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirtovaihtoehtojen kielteisiä vaikutuksia luonnon ydinalueeseen, ekologiisiin yhteyksiin ja pullonkaula-alueisiin. Luontokadon aikakaudella teollisuusalueen sijoittaminen luonnon ydinalueelle on vastuutonta ja lähettää signaalin, että merkittäviä luontoalueita saa nakertaa teollisuuden edistämisen nimissä. Ekologisen kestävyysnimissä tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja pidättäytyä tuulivoima-alueen rakentamisesta paikkaan, jossa sillä todennäköisesti on haitallisia vaikutuksia ekologisen verkoston toimintaan.

Hankealueelta ei ole toistaiseksi tunnistettu sellaisia luonto- ja tai ympäristöarvoja, jotka suoraan estäisivät hankkeen toteuttamisen. Hankkeella on kuitenkin useita todennäköisesti negatiivisia ja heikentäviä vaikutuksia alueen ns. tavalliseen luontoon hankealueella ja sen ympärillä. Paikallinen luonnon tilan heikkeneminen on osa maailmanlaajuisia luontokatoja, joka rappeuttaa ekosysteemien elämää ylläpitävää toimintaa ja kykyä vastustaa kriisejä. Ilmastomuutoksen ja kuudennen sukupuuttoaalton aikakaudella rakennushankkeiden luonnontilaa heikentävät vaikutukset on otettava erittäin vakavasti. Hankkeen ekologinen kestävyys tulee nostaa keskiöön toteutuskelpoisuutta arvioidessa.

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti hankkeessa on otettava huomioon myös maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Niinimäen tuulivoimahanke aiheuttaa vakavaa maisemahaittaa valtakunnallisesti arvokkaalle Hämeen härkätien kulttuurimaisemalle sekä Hämeen järviylängön luontoarvoille.

Kaavaselostuksen mukaan ”Yleiskaava perustuu maisemaa, rakennettua ympäristöä, luonnonarvoja sekä ympäristövaikutuksia (ääni, varjostus) koskeviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin.” Kuitenkin osa luontoarvoista koskevista selvityksistä on puutteellisia tai niiden kielteiset vaikutukset on aliarvioitu, jolloin vaikutusten arviointi ei ole uskottava. Kaava ei tällöin täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia.

Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4 vastainen. Kaavatyön ja YVA-menettelyn pohjaksi tehdyt selvitykset eivät ole riittäviä eikä niitä ole riittävällä tavalla otettu huomioon kaavan laadinnassa. Kaava aiheuttaa VAT:n vastaisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien pirstoutumista. Tuulivoimahankkeen vaikutukset ulottuvat hankealueen ulkopuolella oleviin luontoarvoihin, kuten muuttolintuihin. Kaavassa ei ole esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden tai ekologisten yhteyksien vahvistamiseen tai luontoarvojen menetyksen kompensoimiseen liittyviä toimenpiteitä. Hanke on ristiriidassa myös osayleiskaavan sisältövaatimusten kohtien 5 (mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön) ja 9 (virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys) kanssa. Hankkeen sosiaaliset vaikutukset on arvioitu kielteisiksi. YVA-ohjelmassa mainitaan kielteisten sosiaalisten vaikutusten lieventämiskeinoina osallistaminen, avoimuus ja asukkaiden mielipiteiden arvostaminen. Tuulivoimahanke on tullut vireille tuulivoimayhtiön aloitteesta, jolloin asukkailla ja alueen käyttäjillä ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa päätökseen tuulivoima-alueen sijoituspaikasta. Alueen asukkaat ja päättäjät ovat ”ota tai jätä” -tilanteessa. Toimintatapa on yleinen nykyisessä tuulivoimatuotannon kehittämisessä ja mielestämme se on ongelmallinen.

YVA-menettelyssä toteutetun asukaskyselyn tulokset ovat erittäin selvät: enemmistö vastanneista vastustaa hanketta ja kokee sen vaikutukset kielteisiksi. Tuulivoimahankkeen keskeyttäminen olisi asukkaiden mielipiteen arvostamista. Suomen perustuslaki edellyttää julkista valtaa turvaamaan kaikille mahdollisuuden vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon, joten asukkaiden ja virkistyskäyttäjien näkemykset on myös lain nojalla huomiotava.

Sosiaalisissa vaikutuksissa on lisäksi huomiotava, että hankkeen hyödyt ja haitat jakautuvat epätasaisesti paikallisten asukkaiden sekä maaseudun asukkaiden ja kaupunkilaisten välillä. Tuulivoimahankkeissa maankäytön muutoksen hyödyt ja haitat jakautuvat epätasaisesti: kiinteistönomistajat, jotka vuokraavat maansa tuulivoimayhtiölle saavat rahaa kun taas muiden asukkaiden kiinteistöjen arvo laskee ja virkistyskäyttäjien kokemaa viihtyisyyttä ja virkistysarvoa vähentyy.

Tuulivoimahankkeessa paikalliset maaseudun asukkaat joutuvat haitankärsijöiksi, kun tuulivoimasta saadut hyödyt valuvat muualle. Kestävyysmurroksen marginaalit-hankkeen raportissa Syrjivästä siirtymästä reiluun kestävyysmurrokseen (2025) todetaan, että ”ekosysteemien tilaa ei ole oikeutettua heikentää maaseudulla, jotta kasvukeskukset voisivat jatkaa energiankulutustaan entiseen tapaan. Ekosysteemien tilan heikentäminen on kyseenalaista, vaikka siitä maksettaisiin maaseudun asukkaille tuntuva rahallinen korvaus.”

Asukaskyselyn tuloksissa korostuu alueen arvostus virkistysalueena. Uusiutuvan energian tuotantoa tulisi mielestämme ensisijaisesti ohjata alueille, joilla ei ole arvoa virkistyksessä.

Yleiskaavan sisältövaatimusten kohdasta 6 (kaupungin elinkeinoelämän toimintaedellytykset) haluamme todeta, että tuulivoimarakentamisen työllistävä vaikutus on YVA-selostuksessa arvioitu yläkanttiin. Tuulivoima-alueiden työllisyysvaikutukset syntyvät lähinnä rakentamisvaiheessa. Toimintansa aikana tuulivoimalat eivät juurikaan työllistä paikallisia ihmisiä. Hankealue sijoittuu seudulle, jolla on paljon luonnonrauhaa ja luonnon helmassa virkistytymiseen liittyvää käyttöä. Virkistyskäyttäjät ja esimerkiksi kesäasukkaat ovat alueella merkittävä käyttäjäryhmä ja elinvoiman lähde. Tuulivoiman tutotantoalueen ja virkistyskäytön talousvaikutuksia ja kestävyyttä pitkällä aikavälillä olisi syytä vertailla tarkasti. Lisäksi voisi olla hyödyllinen laskuharjoitus, jos tarkasteltaisiin alueen ekosysteemipalveluiden arvoa suhteessa tuulivoima-alueen rakentamisesta ja toiminnasta saataviin hyötyihin.

YVA-selostuksessa mainitaan, että Suomen tuulivoimayhdistyksen mukaan 10 tuulivoimalaa työllistää toiminta-aikanaan kaksi paikallista asukasta. Ilmatar oy:n laatiman mallinnuksen mukaan 20 tuulivoimalaa luo vuodessa 24 henkilötyövuotta koko Suomen tasolla. Jos Hattulaan rakennetaan 12 voimalaa, työllisyysvaikutus puolittuu eikä välttämättä edes osu Hattulaan. YVA-selostuksessa mainitaan myös, että tuulivoimahankkeen suunnitteluun ja purkamiseen liittyy työllisyysvaikutuksia. Nämäkään eivät välttämättä kohdistu Hattulaan. Esimerkiksi YVA-selvityksen toteuttava konsultti on Helsingistä ja kaavoittajakonsultti Espoosta. Paikallista työllisyyttä voitaisiin tukea myös muilla, varmemmilla tavoilla ilman tuulivoima-alueen aiheuttamia haittavaikutuksia alueen luonnolle. Suomessa on jo lukuisia pitkään toimineita tuulivoima-alueita, joita tutkimalla voitaisiin saada kohtalaisen tarkkoja tietoja tuulivoiman työllisyysvaikutuksista.

--

aluesihteer

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry

Älä anna luonnon kadota ympäriltäsi.

Tue työtämme lähiluonnon puolesta: www.sll.fi/lahjoita

Hattulan Elinvoimalautakunnalle

Mielipide Niinimäen tuulivoima-alueen osayleiskaavaluonnoksesta

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry

aluesihtööri

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri on Suomen luonnonsuojeluliiton alueellinen organisaatio, jonka tavoite on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua Hämeen alueella. Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri esittää mielipiteenään seuraavaa:

Kommentteja kaavakartasta:

YVA-selostuksessa esitetyt, erityisesti sähkönsiirtoreiteille kohdistuvat kielteisten luontovaikutusten lieventämiskeinot, kuten liito-oravan elinympäristöjä suojaava puusto ja sauron käyttämien virtavesien suojavyöhykkeet tulee osoittaa kaavakartalla ja kaavamääräyksissä.

YVA-selostuksessa on mainittu linnustovaikutusten lieventämiskeinona tuulivoimaloiden alaosan maalaaminen tummalla värillä metsäkanalintujen törmäyksien välttämiseksi. Määräys tuulivoimaloiden alaosan maalaamisesta tulee sisällyttää kaavakarttaan ja -määräyksiin.

Huomioita kaavaselostuksesta:

Kohdassa 4.2 *Kasvillisuus* on ajatusvirhe. Hankealueelle ei sijoitu Vuohiniemen luonnon ydinaluetta, vaan hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Vuohiniemen luonnon ydinalueelle.

Alueen luontoarvojen selvitykset ovat riittämättömiä.

Useiden eläinlajien ja lajiryhmien esiintymistä tulisi kartoittaa useana vuonna kannanvaihteluiden ja eläinten liikkeiden takia. Erityisesti susien ja ilvesten esiintymistä alueella tulisi seurata tarkemmin. Susien esiintymiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä ja lisäselvitystarpeet on todettu myös YVA-selostuksessa.

Lepakkoselvityksen perusteella hankealueella esiintyy tavallisimpia lepakkolajeja. Osa lepakkoselvityksen passiivikartoituksen datasta oli kadonnut teknisen vian vuoksi. Lepakoiden esiintymistä tulisi seurata useampana vuonna. Alueella havaittu korvayökkö välttelee valaistuja alueita, joten tuulivoimaloiden lentoestevalot todennäköisesti karkottaisivat lajin alueelta. Eurobats-sopimuksen suositusten mukaan tuulivoimaloita ei pitäisi sijoittaa metsään tai 200 metriä lähemmäs metsänreunaa lepakoiden elinympäristöjen suojelemiseksi. YVA-selostuksessa hankealueelle oli rajattu lepakoille tärkeä alue. Rajaus tulee merkitä kaavaan luo-merkinnällä.

Kaavaselostuksessa ei huomioida uhanalaisen hämeenkylmänkukan esiintymistä tai selvittämistä hankealueella.

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti hankkeessa on otettava huomioon ekologinen kestävyys. Hämeen järviylänpö, jonne hankealue sijoittuu, on määritelty luonnon ydinalueeksi Hämeen liiton maakuntakaavan tausta-aineistoissa (Ramboll 2016). Selvityksessä todetaan Hämeen järviylängöstä seuraavaa:

”Hämeen järviylänpö on maakunnan etelä-pohjoissuunnassa halkaiseva metsävaltainen moreeni- ja harjuselännealue. Järviylänpö jatkuu maakunnan pohjoispuolella Pirkanmaalle ja eteläpuolella Uudellemaalle, joten se toimii laajemmassa mittakaavassa tarkasteltuna melko yhtenäisenä metsäisenä yhteytenä eri maakuntien välillä. Hämeen järviylängölle ei sijoitu kuntien keskustaajamia ja se on muutenkin hyvin harvaanasuttua seutua. Alueelle sijoittuu myös merkittävä

määrä luonnonarvoiltaan merkittäviä luonnon ydinalueita ja sen kautta kulkevat keskeiset ekologiset yhteydet.”

Lisäksi hankealue sijoittuu Etelä-Suomen maakuntaliittojen neuvottelukunnan Luonto- ja kulttuuriympäristön visiossa paikkaan, joka on tunnistettu ympäristöarvoiltaan vetovoimaiseksi alueeksi (Etelä-Suomen aluerakenne 2030, Etelä-Suomen maakuntien liittouma 2004). Alueen luonto ja luonnonrauha ovat sen merkittävimpiä arvoja.

Niinimäen tuulivoimahanke ei ole ekologisesti kestävä, sillä se sijoittuu edustavalle luonnon ydinalueelle, aiheuttaa huomionarvoisen lajiston elinympäristöjen pirstoutumista, pienenemistä ja tuhoutumista sekä katkoo ja heikentää ekologisia yhteyksiä. Hankkeen toteuttaminen muuttaisi alueen luonnetta luonnonympäristöstä rakennetuksi teollisuusalueeksi.

Tuulivoiman tuotantoalueen sijoittaminen luonnon ydinalueelle on älyllistä epärehellisyyttä. Luonnon ydinalueet ovat luontoarvojen tiivistymispisteitä. Metsätalouskäytöstä huolimatta alue toimii eläinten elinympäristönä, ekologisena käytävänä ja muiden ekologisten käytävien risteämispisteenä. YVA-selostuksessa kuvataan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirtovaihtoehtojen kielteisiä vaikutuksia luonnon ydinalueeseen, ekologisiin yhteyksiin ja pullonkaula-alueisiin. Luontokadon aikakaudella teollisuusalueen sijoittaminen luonnon ydinalueelle on vastuutonta ja lähettää signaalin, että merkittäviä luontoalueita saa nakertaa teollisuuden edistämisen nimissä. Ekologisen kestävyysnimissä tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja pidättäytyä tuulivoima-alueen rakentamisesta paikkaan, jossa sillä todennäköisesti on haitallisia vaikutuksia ekologisen verkoston toimintaan.

Hankealueelta ei ole toistaiseksi tunnistettu sellaisia luonto- ja tai ympäristöarvoja, jotka suoraan estäisivät hankkeen toteuttamisen. Hankkeella on kuitenkin useita todennäköisesti negatiivisia ja heikentäviä vaikutuksia alueen ns. tavalliseen luontoon hankealueella ja sen ympärillä. Paikallinen luonnon tilan heikkeneminen on osa maailmanlaajuisia luontokatoja, joka rappeuttaa ekosysteemien elämää ylläpitävää toimintaa ja kykyä vastustaa kriisejä. Ilmastonmuutoksen ja kuudennen sukupuuttoaalton aikakaudella rakennushankkeiden luonnontilaa heikentävät vaikutukset on otettava erittäin vakavasti. Hankkeen ekologinen kestävyys tulee nostaa keskiöön toteutuskelpoisuutta arvioiessa.

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti hankkeessa on otettava huomioon myös maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Niinimäen tuulivoimahanke aiheuttaa vakavaa maisemahaittaa valtakunnallisesti arvokkaalle Hämeen härkätien kulttuurimaisemalle sekä Hämeen järviylängön luontoarvoille.

Kaavaselostuksen mukaan ”Yleiskaava perustuu maisemaa, rakennettua ympäristöä, luonnonarvoja sekä ympäristövaikutuksia (ääni, varjostus) koskeviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin.” Kuitenkin osa luontoarvoista koskevista selvityksistä on puutteellisia tai niiden kielteiset vaikutukset on aliarvioitu, jolloin vaikutusten arviointi ei ole uskottava. Kaava ei tällöin täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia.

Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4 vastainen. Kaavatyön ja YVA-menettelyn pohjaksi tehdyt selvitykset eivät ole riittäviä eikä niitä ole riittävällä tavalla otettu huomioon kaavan laadinnassa. Kaava aiheuttaa VAT:n vastaisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien pirstoutumista. Tuulivoimahankkeen vaikutukset ulottuvat hankealueen ulkopuolella oleviin luontoarvoihin, kuten muuttolintuihin. Kaavassa ei ole esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden tai ekologisten yhteyksien vahvistamiseen tai luontoarvojen menetyksen kompensoimiseen liittyviä toimenpiteitä.

Hanke on ristiriidassa myös osayleiskaavan sisältövaatimusten kohtien 5 (mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön) ja 9 (virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys) kanssa. Hankkeen sosiaaliset vaikutukset on arvioitu kielteisiksi. YVA-ohjelmassa mainitaan kielteisten sosiaalisten vaikutusten lieventämiskeinoina osallistaminen, avoimuus ja asukkaiden mielipiteiden arvostaminen. Tuulivoimahanke on tullut vireille tuulivoimayhtiön aloitteesta, jolloin asukkailla ja alueen käyttäjillä ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa päätökseen tuulivoima-alueen sijoituspaikasta. Alueen asukkaat ja päättäjät ovat ”ota tai jätä” -tilanteessa. Toimintatapa on yleinen nykyisessä tuulivoimatuotannon kehittämisessä ja mielestämme se on ongelmallinen.

YVA-menettelyssä toteutetun asukaskyselyn tulokset ovat erittäin selvät: enemmistö vastanneista vastustaa hanketta ja kokee sen vaikutukset kielteisiksi. Tuulivoimahankkeen keskeyttäminen olisi asukkaiden mielipiteen arvostamista. Suomen perustuslaki edellyttää julkista valtaa turvaamaan kaikille mahdollisuuden vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon, joten asukkaiden ja virkistyskäyttäjien näkemykset on myös lain nojalla huomiotava.

Sosiaalisissa vaikutuksissa on lisäksi huomiotava, että hankkeen hyödyt ja haitat jakautuvat epätasaisesti paikallisten asukkaiden sekä maaseudun asukkaiden ja kaupunkilaisten välillä. Tuulivoimahankkeissa maankäytön muutoksen hyödyt ja haitat jakautuvat epätasaisesti: kiinteistönomistajat, jotka vuokraavat maansa tuulivoimayhtiölle saavat rahaa kun taas muiden asukkaiden kiinteistöjen arvo laskee ja virkistyskäyttäjien kokema viihtyisyys ja virkistysarvo vähentyy.

Tuulivoimahankkeessa paikalliset maaseudun asukkaat joutuvat haitankärsijöiksi, kun tuulivoimasta saadut hyödyt valuvat muualle. Kestävyysmurroksen marginaalit-hankkeen raportissa Syrjivästä siirtymästä reiluun kestävyysmurrokseen (2025) todetaan, että ”ekosysteemien tilaa ei ole oikeutettua heikentää maaseudulla, jotta kasvukeskukset voisivat jatkaa energiankulutustaan entiseen tapaan. Ekosysteemien tilan heikentäminen on kyseenalaista, vaikka siitä maksettaisiin maaseudun asukkaille tuntuva rahallinen korvaus.”

Asukaskyselyn tuloksissa korostuu alueen arvostus virkistysalueena. Uusiutuvan energian tuotantoa tulisi mielestämme ensisijaisesti ohjata alueille, joilla ei ole arvoa virkistyksessä.

Yleiskaavan sisältövaatimusten kohdasta 6 (kaupungin elinkeinoelämän toimintaedellytykset) haluamme todeta, että tuulivoimarakentamisen työllistävä vaikutus on YVA-selostuksessa arvioitu yläkanttiin. Tuulivoima-alueiden työllisyysvaikutukset syntyvät lähinnä rakentamisvaiheessa. Toimintansa aikana tuulivoimalat eivät juurikaan työllistä paikallisia ihmisiä. Hankealue sijoittuu seudulle, jolla on paljon luonnonrauhaa ja luonnon helmassa virkistäytymiseen liittyvää käyttöä. Virkistyskäyttäjät ja esimerkiksi kesäasukkaat ovat alueella merkittävä käyttäjäryhmä ja elinvoiman lähde. Tuulivoiman tuotantoalueen ja virkistyskäytön talousvaikutuksia ja kestävyyttä pitkällä aikavälillä olisi syytä vertailla tarkasti. Lisäksi voisi olla hyödyllinen laskuharjoitus, jos tarkasteltaisiin alueen ekosysteemipalveluiden arvoa suhteessa tuulivoima-alueen rakentamisesta ja toiminnasta saataviin hyötyihin.

YVA-selostuksessa mainitaan, että Suomen tuulivoimayhdistyksen mukaan 10 tuulivoimalaa työllistää toiminta-aikanaan kaksi paikallista asukasta. Ilmatar oy:n laatiman mallinnuksen mukaan 20 tuulivoimalaa luo vuodessa 24 henkilötyövuotta koko Suomen tasolla. Jos Hattulaan rakennetaan 12 voimalaa, työllisyysvaikutus puolittuu eikä välttämättä edes osu Hattulaan. YVA-selostuksessa mainitaan myös, että tuulivoimahankkeen suunnitteluun ja purkamiseen liittyy työllisyysvaikutuksia. Nämäkään eivät välttämättä kohdistu Hattulaan. Esimerkiksi YVA-selvityksen toteuttava konsultti on Helsingistä ja kaavoittajakonsultti Espoosta. Paikallista työllisyyttä voitaisiin tukea myös muilla, varmemmilla tavoilla ilman tuulivoima-alueen aiheuttamia haittavaikutuksia alueen luonnolle.

Suomessa on jo lukuisia pitkään toimineita tuulivoima-alueita, joita tutkimalla voitaisiin saada kohtalaisen tarkkoja tietoja tuulivoiman työllisyysvaikutuksista.

Mielipidelausunto, Niinimäen tuulivoimaosayleiskaava

Lähtettäjä

Päivämäärä to 24.4.2025 15.20

Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>

 Yksi liite (196 kt)

Mielipidelausunto Hattulan Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavasta, Puolivälin metsätie.pdf;

Hei,

liitteenä Puolivälin metsätien mielipidelausunto.

toimitsijamies

Mielipidelausunto Hattulan Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan luonnoksesta

Selvityksissä ei ole ilmoitettu olevan tarvetta käyttää kuljetuksiin alueen nykyisiä yksityisteitä. Syksyllä 2024 Niinimäkeen rakennetun tuulenmittausmaston kaikki maa-ainekset (900 tonnia), maston tukirakenteet, rakennustarvikkeet ja työkoneet kuitenkin kuljetettiin ilman tiekuntien lupaa Takajärven yksityistietä ja Puolivälin metsätietä käyttäen. Kysyttäessä hanketoimija ei edes tiennyt teiden olevan yksityisteitä. Tuulenmittausmaston rakentaminen kuuluu hankekokonaisuuteen ja on siten perusteltua olettaa, että jatkossakin kuljetuksia halutaan suorittaa hankealueella ja sen läheisyydessä olevia yksityisteitä pitkin. Siksi on ilmeistä, että YVA-luonnoksessa on tässä kohdassa virhe ja se on tältä osin puutteellinen. Yksityisteiden jo tosiasiallinenkin käyttö on hankkeen vaikutuksissa todettava ja dokumentoitava ja käyttötarpeen määrä on arvioitava.

Maankäyttösuunnitelman mukaan kaksi voimalaa sijaitsisi välittömästi Puolivälin yksityistien varrella n. 50 m etäisyydellä tiealueesta. Näin läheinen sijainti vaarantaa liikenteen ja tiellä liikkujien turvallisuuden eikä siksi ole mahdollinen voimalan sijainnille. Puolivälintie on Hattulan kunnan tuella talvisinkin auki pidettävä läpiajon mahdollistava avoin tie, jota pitkin halutaan varmistaa mahdollisuus mm. lasten päivähoito- ja koulukuljetuksille, postille, jätehuololle sekä kiireellisille pelastustehtäville. Tuulivoimala vaatii usean sadan metrin turva-alueen talvisin lavoista sinkoutuvien jäälohkareiden takia. Juuri kuukausi sitten uutisoitiin henkilöauton tuulilasiin lentäneestä jäälohkareesta, joka oli irronnut tuulivoimalan lavasta.

Pyydän lähettämään kunnan perustellun vastineen mielipiteeseen sähköpostiini tai postiosoitteeseeni heti vastineen valmistuttua ja hyvissä ajoin ennen Niinimäen osayleiskaavan ehdotuksen viemistä kunnanhallitukseen ja kunnanvaltuustoon.

Pyydän, että tämä mielipide otetaan huomioon myös muistutuksena mahdollisessa ehdotusvaiheen kuulemisessa. Lisäksi pyydän myös tiedon valtuuston mahdollisesti tekemästä kaavan hyväksymispäätöksestä valitusosoituksineen.

Hattulassa 23.4.2025

Puolivälin metsätie -niminen yksityistie

toimitsijamies

Renkajärven kalastusyhdistyksen lausunto Niinimäen tuulipuistohankkeeseen

Lähtettäjä [REDACTED]

Päivämäärä to 24.4.2025 20.09

Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>; ELY Kirjaamo Häme <kirjaamo.hame@ely-keskus.fi>; [REDACTED]
[REDACTED]

 Yksi liite (111 kt)

Lausunto Hattulan kunta Tuulimyllyistä Rky.pdf;

Ohessa kunnioittava lausuntomme

[REDACTED]
Renkajärven kalastusyhdistys ry

Renkajärven kalastusyhdistys ry

Hämeen ELY-keskus

PL 29

15141 Lahti

kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

diaarinumero HAMELY/483/2023

Hattulan kunnanhallitus / YVA-yhteysviranomainen; kirjaamo@hattula.fi

Viite: Lausunto Niinimäen tuulivoimahankkeesta, Hattula

LAUSUNTO: VASTUSTAMME NIINIMÄEN TUULIVOIMAHANKKEEN TOTEUTTAMISTA

Lausunnon antajan tausta:

Renkajärven kalastusyhdistys ry on yli 150 jäsenen vapaa-ajan kalastukseen ja virkistystoimintaan keskittynyt yhdistys. Se perustettiin vuonna 1972 Renkajärven kalastusyhtymänä hoitamaan ja hallitsemaan useiden osakaskuntien omistamaa yhtenäistä vesialuetta. Jäseniksi voivat liittyä kaikki Renkajärven ja sen ympäristön ruokakunnat, jotka haluavat ylläpitää ja kehittää Renkajärveä hyvänä kalastus- ja virkistysalueena. Kalastusyhdistys on rekisteröity Hattulaan, mutta toimii sekä Hattulan kunnan että Hämeenlinnan kaupungin alueella. Pääosa sen jäsenistä on järven vapaa-ajan asukkaita, joiden kotikunta sijaitsee muualla. He kuitenkin maksavat kiinteistöveronsa joko Hattulaan tai Hämeenlinnaan.

Lausuntonamme ja kaava-alueeseen osallisena vastustamme Niinimäen tuulivoimalan hyväksymistä yleiskaavaan. Perustelut ovat seuraavat;

- Suunniteltu tuulivoimapuisto tulee häiritsemään ihmisten viihtymistä Renkajärvellä. Lähes kaikki **kalastusmuodot suosivat hiljaista ja rauhallista tekemistä järvellä**. Suuren tuulivoimapuiston ääni, lapojen jatkuva liike ja vilkkuvat valot sotivat yhdistyksemme periaatteita vastaan. Järvi muuttuu kauniista erämaajärvestä teollisuusalueen takapihaksi.
- Olemme nähneet oleellisesti vaivaa ja tehneet **paljon vapaaehtoistyötä**, pitääksemme kalastuksen mahdollisimman helppona ja houkutteleva koko järven alueella. Vastaamme järven osakaskuntien puolesta järven kalaston hoitamisesta ja kalastuslainsäädännön mukaisista tehtävistä. Toivomme, että Hattulan kunta kokee yhdistyksemme alueen kehittämisen mahdollistajaksi eikä päinvastoin.
- Suurin osa yhdistyksemme jäsenistä omistaa kiinteistön Renkajärven rannalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Tuulivoimapuisto tulee vaikuttamaan alueen kiinnostavuuteen ja kiinteistöjen arvoon päinvastoin kuin pyrimme toiminnallamme vaikuttamaan. Houkutteluus ja arvo alenevat merkittävästi. **Kunta ei saa asettaa asukkaitaan eikä vapaa-ajanasukkaitaan eriarvoiseen asemaan.**
- Olemme teettäneet järvellä säännöllisesti koekalastuksia, joilla on pystytty osoittamaan, että **Angylusjärven aikaiset olosuhteet ovat säilyneet Renkajärvessä**. Hankkeen mahdolliset vaikutukset ko. aikakaudelta periytyviin eliölajeihin on selvittävä ennen hankkeen mahdollista hyväksymistä.

Pyydämme, että hanke hylätään.

Pyydämme lähettämään kunnan perustellun vastineen mielipiteeseemme sähköposteihimme hyvissä ajoin ennen Niinimäen yleiskaavan ehdotuksen viemistä kunnanhallitukseen ja kunnanvaltuustoon.

Pyydämme, että tämä mielipide otetaan huomioon myös muistutuksena mahdollisessa ehdotusvaiheen kuulemisessa. Lisäksi pyydämme tiedon valtuuston mahdollisesti tekemästä kaavan hyväksymispäätöksestä valitusosoituksineen.

Kunnioittavasti

Hattulassa 24.4.2025

Renkajärven kalastusyhdistys ry

hallituksen puheenjohtaja

hallituksen varapuheenjohtaja

Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan luonnos – Renkajärven suojeluyhdistyksen lausunto

Lähtettäjä

Päivämäärä ke 23.4.2025 12.03

Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>

Kopio

 Yksi liite (6 Mt)

2025-04-23 Renkajärven suojeluyhdistyksen lausunto Niinimäen kaavaluonnokseen.pdf;

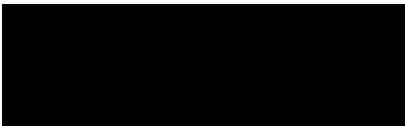
Hei,

Ohessa lausuntomme liittyen Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan luonnokseen.

Pyydämme kiittaamaan viestin ja sen liitteen perilletulon.

Ystävällisin terveisin,

Renkajärven suojeluyhdistys ry

Hattulan kunta

kirjaamo@hattula.fi

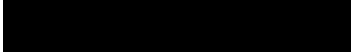
Lausuntomme Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan luonnokseen

Ohessa yhdistyksemme lausunto kaavaluonnokseen.

23.4.2025

Renkajärven suojeluyhdistys ry

Puheenjohtaja

Tuulivoimavaltuutettu

Yleistä Niinimäen tuulivoimahankkeesta

Tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen on aloitettu Myrsky Energia Oy:n aloitteesta elokuussa 2023. Syyskuussa 2023 kunta on tehnyt kaavoitussopimuksen Niinimäen Tuulivoima Oy:n kanssa.

Yhdistyksemme on lähettänyt lausunnon kaavan OAS:aan 29.4.2024.

Samaan aikaan tämän lausunnon kanssa lähetämme Elylle lausuntomme Niinimäen YVA-selostukseen.

Etelä-Hattulan vaihtoehtoinen kehittäminen

Kunnan päätöksenteon kannalta on tärkeä tietää, *mihin* valmisteilla olevan kaavan tavoitteena olevaa tilannetta verrataan. Meille annetun tiedon mukaan kunta teki kesällä 2023 kaavoituksen aloittamispäätöksensä, koska haluttiin sitä kautta selvittää mahdollisen tuulivoimala-alueen vaikutukset mahdollisimman hyvin ja harkittuja päätöksiä voitaisiin sen jälkeen paremmin tehdä.

Onkin olennaista kysyä, mihin tilanteeseen tuulivoimala-alueen vaikutuksia verrataan?

Perinteinen tarkastelu niin kaavoituksessa kuin YVA-selvityksessä tehdään niin, että arvioidaan suunnitellun muutoksen jälkeistä tilaa nykytilanteeseen (YVA:ssa "VEO"). Koska tämä osayleiskaava ja sen pohjalta mahdollisesti toteutettavat tuulimyllyt muuttaisivat radikaalisti kyseisen ympäristön ja sen käytön laajalta alalta, samalla suljetaan pois muita alueen kehittämismahdollisuuksia. Päätös voi muuttaa Etelä-Hattulan pysyvästi.

Onkin hahmotettava, millaisia vaihtoehtoisia kehittämismahdollisuuksia kyseinen alue tarjoaa, ja laadittava sen mukainen skenaario vertailukohdaksi, kun kaavan vaikutusarviointeja aikanaan tehdään. Niinimäen kohdalla nykytilanne ei anna oikeaa vertailukohtaa, koska aktiivisella kehittämisellä koko alueesta on mahdollista saada paljon nykyistä houkuttelevampi.

Olemme vakuuttuneita, että Takajärven, Hyrvälän, Kouvalan, Rengon/Kuittilan ja Sotkajärven rajaamalla laajalla alueella voidaan historiaan, viimeisten 15 vuoden työhön ja monien eri yhdistysten yhteistyöhön nojautuen luoda ainutlaatuinen ympäristö, joka 10–15 vuoden kuluttua:

- Tarjoaa työtä kymmenille paikallisille, pienille yrityksille mökki-, huolto-, rakennus-, hyvinvointi- ja majoituspalveluiden alalla.
- On yksi Etelä-Suomen houkuttelevimmista sijainneista vapaa-ajan asumiseen ja etätyöskentelyyn. Alueen sijainti on poikkeuksellisen sopiva monipaikkaiseen asumiseen.
- Tarjoaa retkeilymahdollisuuksia kaikille hattulalaisille ja ulkopaikkakuntalaisille.
- Tarjoaa pyöräily- ja vaellusreittejä yhdelle Etelä-Suomen suurimmista hiljaisista alueista.
- Tarjoaa monipuolisia majoituspalveluja.
- Kasvattaa Hattulassa vakituisesti asuvan väestön määrää.
- Mahdollistaa kunnan palveluja kuten kyläkoulun ylläpidon.
- Parantaa Hattulan taloutta, kuntaimagoa ja asukkaiden tyytyväisyyttä.

Kolme olennaista eroa verrattuna alueen tuulivoimalakäyttöön ovat:

- Hyvin varmallalla pohjalla oleva kysyntäennuste: luonnonrauhan etsimisen kasvu, etätöiden jääminen osaksi työelämää ja mökkiläisten keski-ikänsä nousu ja siihen liittyvä palvelukysynnän kasvu <→> tuulivoimaan liittyä erittäin suuria epävarmuustekijöitä.
- Riskitön kehitys pienin askelin, olemassa olevaan ympäristöön ja toimintaan pohjautuen <→> tuulivoima-alueen rakentaminen tuhoaisi puheena olevan alueen peruuttamattomasti.

- Kasvava positiivinen kierre, esimerkiksi taloudelliset hyödyt kasvavat vuosien kuluessa <→> tuulivoima-alueen hyödyt toteutuessaankin pienenisivät jatkuvasti ajan kuluessa.

Kunnan vastuusta ja paikallisdemokratiasta

Haluamme kiinnittää erityistä huomiota myös siihen, että kaavoitus ja vahvistettavat kaavat ovat kunnan vastuulla. Valmistelevien virkamiesten tulee ohjata ja valvoa kaavoitustyötä ja varmistaa niin käytettyjen tietojen kuin kaavoitusasiakirjoissa annetun kuvan oikeellisuus ja kattavuus. Nyt käsillä olevassa kaavaselostuksessa ja lukuisissa liiteselvityksissä on merkittäviä virheitä ja puutteita. Kunta on vastuussa asukkaille aiheutetuista taloudellisista menetyksistä, jos rakentaminen on kunnan hyväksymän kaavan mukaista.

Asukkaiden mielipiteet on ohitettu ja jätetty kokonaan huomiotta. Lähiympäristön eli 10 km säteellä asuvien näkemyksistä ei voi olla epäselvyyttä. Kunnalle toimitettiin 14.3.2023 tuulivoimalasuunnitelmia vastustava kannanotto, jonka allekirjoitti 449 henkilöä. Osayleiskaavan OAS keräsi 125 vastustavaa mielipidettä, YVA-ohjelma vastaavasti 144 mielipidettä ja myös Hämeen liiton koko Kanta-Hämeen kattavaan vaihemaakuntakaavan OAS:aan saaduista 40 mielipiteestä 35 oli Niinimäen tuulivoimaa vastustavia. Niinimäen kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä tehtyyn asukaskyselyyn tuli 691 vastausta, joista 88 % vastusti tuulivoimalaa ja 6 % kannatti sitä. **Silti asukkaiden mielipiteet ohitetaan täysin.** Kaavaluonnoksen liitteenä olevat vastineet annettuihin mielipiteisiin eivät ole asiallisia eivätkä hyväksyttäviä.

Kaavakonsultin ja hankeyhtiön näkemykset pohjautuvat vain ansaittaviin euroihin ja ovat siksi ymmärrettäviä, kunnan suhtautumista emme ymmärrä.

Kaavaluonnoksen keskeinen puute on **paikallistuntemuksen puuttuminen**. Kaavakonsultit ja ympäristövaikutusten arvioinnista vastaavat eivät ole perehtyneet lähialueeseen kuin enintään kirjoituspöytätyönä. Harhaanjohtavat ilmaisut toistuvat samanlaisina kuin ne esitettiin OAS-vaiheessa, vaikka lukuisat lausunnot ja mielipiteet ovat nostaneet ongelmakohtia esiin.

Yleistä YVA-selostuksesta

YVA-selostuksen johtopäätökset kulminoituvat vaikutusarvioihin. Erityyppisten vaikutusten saamiseksi yhteismitallisiksi arviot päätyvät aina tiettyihin, vaikutusta kuvaaviin sanoihin. YVA-ohjeistuksen "pahin" kielteinen vaikutustermi eli "**erittäin suuri kielteinen**" on suljettu kokonaan pois käytöstä tämän hankkeen kohdalla. Kaikkein pahimmissakin vaikutuskohdissa Ecobion arvio päättyy enintään suuren kielteiseksi. Tällä on olennainen merkitys tulosten tulkinnan ja johtopäätösten kannalta.

Asiasta keskusteltaessa YVA-työstä vastannut Ecobion Masi Mailammi vetosi siihen, että skaalaus perustuu kokemukseen ja muihin YVA-hankkeiden muutosvaikutuksiin.

"Jäteasemalla voi olla johonkin kohteeseen erittäin suuri kielteinen vaikutus, mutta ei tuulivoimaloilla."

Mielestämme tämä on täysin virheellinen lähtökohta arvioinnille. Arvioinnin lähtökohtana on alueen nykyinen tilanne, herkkyys ja mahdollisen muutoksen eli vaikutuksen suuruus, ei vertailu muihin ympäristövaikutuksia aiheuttaviin hankkeisiin. Suomen Ympäristökeskuksen julkaisussa (39:2015) kootaan yhteen hyviä käytäntöjä ympäristövaikutusten arvioinnista (IMPERIA-hanke). Siinä ei puhuta sanallakaan absoluuttisesta asteikosta tai Ecobion tarkoittamasta vertailusta. "Ydinonnettomuus on hyvin paha, siksi tuulivoimala voi olla vain paha" on nähdäksemme täysin väärä lähestymistapa.

Renkajärven suojeluyhdistys vastustaa tuulivoiman kaavoitusta laajojen ympäristövaikutusten vuoksi

- Niinimäki on osa Hämeen järviyläntä, **Etelä-Suomen suurinta yhtenäistä, hiljaista metsäaluetta. Teollisen mittakaavan tuulivoimalat tuhoaisivat sen erityisluonteen.** Etelä-Hattula ja Hämeenlinnan länsiosat ovat samaa ylänkökokonaisuutta, johon kuuluvat myös Tammelan ja Lopen järviyläntä ja niiden kansallispuistot.
- Niinimäen hankealueella ja sen lähiympäristössä on **lukuisia luontoarvoja, joihin voimalat vaikuttaisivat kielteisesti.** Puhtaat ja hiljaiset latvajärvet ovat niistä yksi.
- Alue on myös hyvän saavutettavuutensa ansiosta **vakiintunut ja suositaan lisäävä vapaa-ajanvietto- ja virkistymisalue**, joka vaikuttaa monien ihmisten luontokokemukseen ja -käsitykseen ja jolla on sitä kautta merkittävä rooli suomalaisten – ei vähiten päättäjien – suhtautumiseen suomalaiseen, puhtaaseen luontoon ja sen hyvinvointimerkitykseen.
- **Lähialueen erämaamaisen luonteen – maiseman ja hiljaisuuden – rikkoutuminen estäisi noin 1 000 vapaa-ajan asunnon ja vakituisen asunnon käyttämisen siihen rentoutumis- ja rauhoittumistarkoitukseen, mihin ne on rakennettu ja hankittu.**
 - Nykyisessä hiljaisessa ja avarassa ympäristössä voimakkuudeltaan pienetkin äänet kuuluvat ja erottuvat selvästi. Kaukana työskentelevän metsäkoneen ääni erottuu hyvin, vaikka sen äänen voimakkuus olisi alle 30 dB(A). Voimaloiden siipien aikaansaama, muutaman sekunnin välein toistuva 300–500 Hz:n taajuinen, suihkukonemainen ääni erottuu äänimaisemassa selkeästi – vaikka senkin voimakkuus olisi vain 30 dB(A).
 - Voimaloiden ääni on useimmille ihmisille hyvin häiritsevä silloin, kun muu kohina (kuten vilkas tieliikenne tai ilmastointilaitteiden ääni) puuttuu kokonaan.
 - **Aivan erilaisiin olosuhteisiin perustuva raja-arvo 40 dB(A) ei ole relevantti raja häiritsevyyden – eli melun – kannalta.**
- Jättimäisten voimaloiden ja niiden vaatimien teiden **rakentaminen ja maanotto vaarantaisivat mm. Renkajärven vedenlaadun sekä järven ja Renkajoen luokituksen erinomaisena vesistönä.** Renkajärvi on syvä latvajärvi ja sen veden vaihtuvuus on hyvin hidas. Pienikin kuormitus aiheuttaa merkittävää tuhoa vuosikymmeniksi ja -sadoiksi.
- Monet myöhemmin lausunnossamme erittelemämme seikat osoittavat, että **mikäli hankkeen kaavoitusta jatketaan, sille on haettava sekä ympäristölupa että vesilupa.** Muutoin rakentamisen ja voimala-alueen toiminnan tehokas valvonta on mahdotonta. Asiaa korostaa ja alleviivaa se, että koko hanke toteutettaisiin ns. stand-alone-periaatteella, eli mikään vakavarainen ja energiantuotannossa kannattavasti toimiva, hyvämaineinen konserni ei olisi vastuussa ongelmien korjaamisesta, ainoa vastuutaho olisi hankeyhtiö, joka on heti alussa ylivelkainen ja toimii ilman minkäänlaista vakavaraisuutta. Tämä on mitä suuremmassa määrin myös kunnan ja maanomistajien intressissä.

Vaatimuksemme

Vaadimme, että

- Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelu pysäytetään välittömästi.
- Hattulan kunnanvaltuusto tekee Etelä-Hattulan aluetta koskevan linjauksen, jossa todetaan alueen luonne ja merkitys koko Hattulan ja Kanta-Hämeen tulevaisuuden kannalta.
- Kunta sitoutuu kunnanvaltuuston päätöksellä kehittämään Etelä-Hattulaa ja sen elinvoimaa yhteistyössä asukkaiden kanssa pohjautuen alueen nykyisiin vahvuuksiin: erämaamaisuuteen, hiljaisuuteen, puhtaisiin vesistöihin.
- Mikäli Hattulan kunta ei tee em. päätöksiä vaan kaavan valmistelua jatketaan, hankkeelle tulee vaatia ympäristölupa ja siihen määräykseksi enintään 30 dB(A) äänenvoimakkuuden maksimiarvo tai vaihtoehtoisesti 3 km:n etäisyys voimaloista lähimpään asuntoon.

Pyydämme lähettämään kunnan perustellun vastineen sähköpostiosoitteeseen

[redacted] tai osoitteeseen Renkajärven suojeluyhdistys ry, [redacted]
[redacted], heti vastineen valmistuttua ja hyvissä ajoin ennen Niinimäen yleiskaavan ehdotuksen viemistä kunnanhallitukseen ja kunnanvaltuustoon.

Pyydämme, että tämä mielipide otetaan huomioon myös muistutuksena mahdollisessa ehdotusvaiheen kuulemisessa.

Lisäksi pyydämme myös tiedon valtuuston mahdollisesti tekemästä kaavan hyväksymispäätöksestä valitusosoituksineen.

Alla olevat yksityiskohtaiset huomiomme kaavaluonnoksesta ja sen ympäristövaikutusten arvioinnin pohjana olevasta YVA-selostuksesta ja sen eri selvityksistä ovat kiinteä osa tätä lausuntoa, ja pyyntömme vastineesta koskee myös kaikkia niitä huomioita.

Pyydämme kiinnittämään aivan erityistä huomiota kohtiin **10. Maisema** (s. 12) ja **22. Melu** (s. 22).

Yksityiskohtaiset huomiomme ympäristövaikutusten arvioinnin kattamista asiakokonaisuuksista esitämme viitaten YVA-selostuksen eri kohtien numerointiin ja otsikointiin. Kaavaselostuksessahan yritetään kuvata ensin eri asiakokonaisuuksien nykytilaa ja vasta paljon myöhemmin voimaloiden arvioituja vaikutuksia, YVA taas kattaa koko asiakokonaisuuden nykytilan ja vaikutusarvion kerralla. Alla ruskeat otsikot viittaavat siten YVA-selostuksen otsikointeihin.

Osa I: Hankkeen kuvaus

Kaavaselostus, YVA-selostus ja koko kaavoitusprosessin yhteydessä tehty, hanketoimijan maksama viestintä maalaa Niinimäen ympäristöä harvaan, jos ollenkaan asutuksi metsäalueeksi. Todellisuudessa Niinimäen lähialueella ja tuulivoimaloiden haittavaikutusalueella asuu kesäsesongin aikaan varovasti

arvioiden saman verran ihmisiä kuin Iittalan taajamassa tai mikä oli Rengon koko väkiluku ennen liitosta Hämeenlinnaan. Asutuksen Hattulaan ja Kanta-Hämeeseen tuoma elinvoima on merkittävä.

Kuulutettu kaavaluonnos- ja YVA-materiaali antaa nähdäksemme tarkoituksellisesti virheellisen ja harhaanjohtavan kuvan kyseisestä tuulivoimahankkeesta, sen taustasta, nykytilanteesta ja purkamisesta käytön loputtua. Vetoamme kuntaan ja Hämeen Elyyn, että tähän harhaanjohtavuuteen puututaan ja että päättäjille annetaan puolueettomampi kuva hankkeesta.

Mielestämme hankekuvauksen keskeisimmät harhaanjohtavuudet liittyvät näihin asiakokonaisuuksiin:

- 1. Vaihtoehtojen kuvauksessa käytetään edelleen – kuten YVA-suunnitelmassakin – vaihtoehtoa 0, joka pyrkii vain esittämään nykytilan säilyttämistä.** Selvitys ei siten huomioi vaatimustamme siitä, että ennen vaihtoehtojen vertailua tulee laatia todellinen vaihtoehto tuulivoimalasuunnitelmille, sellainen, jossa koko Etelä-Hattulan aluetta kehitetään aktiivisesti kunnan ja paikallisyhteisöjen yhteistyönä pohjautuen alueen nykytilaan. Olemme varmoja, että tuollainen vaihtoehto olisi ympäristövaikutuksiltaan hyvin positiivinen niin luonnon kuin asukkaidenkin kannalta. Tällainen vaihtoehto pitää muodostaa ja arvioida ennen Niinimäen eri vaihtoehtojen vertailua.
- 2. Hankevaihtoehtojen kuvauksessa (ja myös myöhemmin) pyritään systemaattisesti antamaan kuva, jonka mukaan Hämeen Liitolla olisi velvollisuus hyväksyä esillä oleva hanke ja merkitä Niinimäen ja Rengontiennummen alueet tekeillä olevaan vaihemaakuntakaavaan.** Vuonna 2022 viimeksi päivitettyä FCG:n tuulivoimaselvitystä ei tehty vaihemaakuntakaavaa varten vaan itsenäisenä, alustavana ja karkeana selvityksenä ja sitä käytetään yhtenä vaihemaakuntakaavan valmistelutyön monista taustamateriaaleista.

FCG:n selvityksessä listattiin yhteensä 31 potentiaalista tuulivoima-aluetta, joista Niinimäki ja Rengontiennummi olivat kaikkein huonoimmin tuulivoimatuotantoon sopivien joukossa – minkä nyt käsillä olevat selvitykset unohtavat mainita. Keskeiset huolenaiheet olivat jo silloin samoja, jotka ovat nyt näkyvissä mm. hankkeiden hyvin laajana ja yksimielisenä vastustuksena – teollisen mittakaavan voimaloiden sijoittaminen näille alueille yksinkertaisesti tuhoaa nämä nyt ainutlaatuiset ja hyvin arvostetut alueet. YVA-selostuksen logiikalla kaikki FCG-selvityksen 31 aluetta tulisi merkitä maakuntakaavaan.
- 3. Myrsky Energia Oy:stä ja sen roolista annetaan valheellinen kuva.**

Myrsky-konserni ei ole rakentanut valmiiksi yhtään tuulivoimalaa, eikä sen yhdessäkään hankkeessa ole vahvistettua kaavaa.

Myrsky toimii puhtaana hankekehittäjänä. Tässä toimintamallissa yhtiö etsii sopivan maa-alueen, tekee maanvuokrasopimuksia ja käynnistää kaavoituksen. Viimeistään kaavoituksen käynnistyessä se pyrkii myymään hankeidean eteenpäin sijoittajalle.

Niinimäen hankkeen kaavoitusaloite hyväksyttiin Hattulan kunnanhallituksessa kesäkuussa 2023. Jo kolme kuukautta aiemmin Myrsky Energia oli tehnyt tanskalaisen rahastoyhtiön kanssa yksityiskohtaisen sopimuksen, jonka mukaisesti Niinimäen hankkeen taloudellinen riski ja mahdollinen tuleva hyöty siirrettiin CIPV -rahastolle. (Sopimus ei luonnollisesti ole julkinen, mutta tapahtumaketju on pääteltävissä kaupparekisteri-ilmoituksista.) Sovittu järjestely toteutettiin joulukuussa 2023 ja Myrsky Energia kirjasi siitä jo silloin merkittävän voiton, joka yhdessä samaan aikaan myytyjen, muiden Myrskyn aloittamien hankkeiden kanssa toi Myrsky Energialle 26,8 Me:n verotettavan tuloksen vuodelta 2023. Yhtiö maksoi siitä 5,5 Me tuloveroa vuonna 2024. Tämä Myrsky Energian mm. Niinimäestä jo 2023 kotiuttama voitto on myös jaettu jo omistajille heti 2024 – muuten näin iso vapaa oma pääoma ei ole voinut hävitä yhtiöstä. Maaliskuussa 2025 yhtiö nimittäin ilmoitti kaupparekisteriin, että sen osakepääoma oli

menetetty. Käytettävissä olevien tietojen mukaan Myrsky Energia Oy on vastuussa Niinimäen hankkeesta vain siltä osin, mitä sen, CIPV -rahaston ja rahaston kokonaan rahoittaman Niinimäen Tuulivoima Oy:n välisissä konsultointi- ja/tai palvelusopimuksissa on sovittu.

Myrsky Energia Oy:n talousjohdon mukaan vuoden 2023 tilinpäätös ei ollut valmistunut edes vielä maaliskuussa 2025, vaikka kirjanpitolain mukaan sen olisi pitänyt olla valmis, hyväksytty ja toimitettu PRH:lle kesäkuun 2024 loppuun mennessä. Yhtiön taloudellinen tila on epäselvä.

Hankekuvauksessa todetaan, että Myrsky Energian henkilöstöllä on ollut keskeinen rooli tuulivoimahankkeissa koko sen ajan, kun Suomeen on rakennettu kaupallista tuulivoimaa. Yhtiöllä on lähes 50 henkilön organisaatio, mutta näin voitaneen perustellusti väittää vain kahden hallituksen jäsenen kohdalla. Ylivoimainen valtaosa hankkeiden kanssa työskentelevistä omaa alle kolmen vuoden kokemuksen tuulivoimahankkeista, eivätkä he ole olleet aiemmin vastuussa tuulivoimaloiden (tai muidenkaan isojen hankkeiden) rakentamisesta.

4. **Hankealueella on tarkoitus käyttää 130 000–166 000 m³ mursketta ja louhetta teiden, myllyalueiden ja nostoalueiden rakentamiseen.**

Maa-aineksen hankkimista ei ole katettu YVAssa eikä kaavaselostuksessa, koska laki ei sitä edellytä. Eri yhteyksissä mainitaan, että se hankitaan hankealueelta, mutta tarkemmin suunnitelmaa ei kerrota. Maa- ja kallioperäselvityksen mukaan hankealueella on vain erittäin pieniä kallionyppylöitä, joiden kohdalla poistettavaa pintamaata olisi "vain" metri. Nuo kohdat sijoittuvat aivan nyt löydetyn entisen torpparikylän lähimaastoon, mikä on ongelmallista mm. arkeologisten lisäselvitysten kannalta, puhumattakaan esimerkiksi pintavesi- ja pohjavesiriskeistä. Muualla hankealueella pintamaakerros on noin 10 m, lukuisten soiden kohdalla enemmän.

Maa-ainesta koskeva teema on ilmeisesti tarkoitus piilottaa kokonaan. Jos suunnitelmissa on kuitenkin tarkoitus perustaa louhimo hankealueelle, sillä on merkittävä vaikutus meluun, pohja- ja pintavesiin sekä luontoon – kiviaineksen hankinta (kuten luonnollisesti myös betonin hankinta) pitääkin sisällyttää hankekokonaisuuteen.

5. **Selvityksessä todetaan, että käyttöajan jälkeen voimalat puretaan ja kierrätetään.**

Myös voimaloiden siivet voitaisiin tämän mukaan kierrättää kokonaan. Se saattaa olla joskus teknisesti mahdollista, mutta tulisi olemaan erittäin kallista – voimalat ja siivet ovat kooltaan moninkertaisia verrattuna 2021 KiMuRa-hankkeen kierrätyskokeilussa käytettyihin, vuonna 1999 rakennettuihin 1 MW:n voimaloihin. Tulevaisuudessa myllyjen siipien määrä on Suomessa hyvin suuri – löydetty erikoisbetoniratkaisu tuskin tarjoaa riittävää kierrätysmarkkinaa.

Selvityksessä todetaan myös, että "tuulivoima-alueen jälkeistä käyttöä suunniteltaessa määritellään, voidaanko esimerkiksi kaapeleita ja betoniperustuksia jättää alueelle voimaloiden käytöstä poistamisen jälkeen". Lisäksi tuodaan esiin, että perustusten jättämistä paikoilleen voidaan harkita ja että joka tapauksessa noudatetaan aina senhetkistä lainsäädäntöä.

Suunnitelmissa pitää lähteä varovaisuusperiaatteesta. Kunnan ja Elyn on pidettävä oletuksena sitä, että maahan ei voi jättää teräsbetonirakenteita ja ne on poistettava voimaloiden toiminnan loputtua. Perustusten purkamisen ympäristöhaitat pitää ottaa mukaan ympäristövaikutusten arviointiin ja purkamisen kustannuksiin pitää varautua etukäteen niin, ettei purkaminen jää missään olosuhteissa maanomistajan ja/tai kunnan kustannettavaksi.

Sama purkamiseen liittyvä suunnitteluvaihtoehto ja siihen varautuminen koskee myös kaapelointeja.

"Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden poistamisesta sekä hankealueen voimalapaikkojen maisemoinneista vastaa Niinimäen Tuulivoima Oy tai sen hetkinen omistaja." Tämä ei mitenkään voi riittää vakuutukseksi purkamisesta, vaan siihen on sitouduttava ja varauduttava myös taloudellisesti. Niinimäen Tuulivoima Oy:llä ei ole nyt eikä tule koskaan olemaankaan riittävää varallisuutta purkamisvastuun kantamiseksi. Koko yhtiö rahoitetaan velalla ja kaikki tuotto siirtyy rahoittajalle.

Kunnan on vaadittava, että todelliset, kaikki voimalarakenteet kattava purkamissuunnitelma ympäristövaikutusten arviointineen tehdään nyt – ennen kuin kaavaa voidaan käsitellä, saati hyväksyä – ja että ulkopuolisen tahon arvioimat purkamiskustannukset rahastoidaan ennen rakennusluvan myöntämistä. Ulkopuolinen taho tarvitaan siksi, että maanvuokrasopimuksissa nyt määritetty purkuvakuus on liian pieni – pelkän voimalan purkamisessa tarvittavan nosturin kustannus ylittää selvästi nyt tarjotun maksimivakuuden. Lisäksi vakuudenjärjestäminen vasta voimalan toimiessa on kestämaton malli.

Osa III: Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset

7. Luontodirektiivin liitteen IV(A) lajit ja muu huomionarvoinen eläimistö

Hankealueen nykytila on varsin huonosti tunnettu. Se johtuu ensisijaisesti siitä, että asutus keskittyy ympärillä olevien järvien rannoille eikä hankealueen läpi kulje kuin yksi tieyhteys – havaintojaan Laji.fi-palveluun ilmoittavia, aktiivisia luontoharrastajia ei alueella liiku kovin montaa. Tätä lisää vielä alueelle ominainen "impivaaralaisuus" – oman alueen tiedoista ei aina auliisti raportoida, saati kerrota julkisesti. Kolmanneksi alue on hyvin rikkonainen, eri luontotyyppejä esiintyy lukuisia koko alueella, mutta alueet ovat laajan talouskäytön seurauksena pieniä ja usein vaikeasti löydettäviä.

Jotta eri eläinlajeista saadaan riittävästi tietoa, käytännön kartoitusta tulee tehdä laajasti ja kattavasti. Tätä työtä ei ole kaikilta osin tehty asianmukaisesti ja selvityksiä pitääkin täydentää edelleen.

7.2. Nykytila

Liito-oravakartoitus on puutteellinen. Hankealueella kartoitusta tehtiin yhtenä päivänä keväällä 2023 ja maastoselvitykseen käytettiin 12 tuntia. Sinä aikana yritettiin kartoittaa 11 kohdetta ympäri hankealuetta. Kaikkia liito-oraville soveltuviksi todettuja elinympäristöjä ei kuitenkaan kartoitettu edes hätäisesti, vaikka ne sijaitsevat suunniteltujen tuulimyllypaikkojen välittömässä läheisyydessä. Muutettujen sähkönsiirtolinjausvaihtoehtojen kohdilla kartoitusta ei tehty lainkaan.

Viitasammakon potentiaalisilla lisääntymispaikoilla käytiin vain kerran, vaikka ohjeistuksen mukaan paikoilla pitää kahdesti erityisesti silloin, jos ensimmäisellä kerralla ei saada havaintoja. Sähkönsiirtoreiteillä ensimmäinen kierros tehtiin liian myöhään (soidinaika oli jo ohi) – eikä toista kierrosta pidetty siksi tarpeellisenä: logiikka on aika ontuva, ehkä tuossa tilanteessa pitää kartoittaa seuraavana vuonna eikä vain todeta epäonnistuminen.

Lepakoiden esiintymisen kartoituksessa taas oli kova kiire. Lisääntymisyhdyskuntia tai muita merkittäviä kohteita on voinut jäädä havaitsematta. Mahdollisia lisääntymisyhdyskuntien sijainteja ei ehditty jäämään tarkkailemaan – silti tärkeäksi lepakkoalueeksi tunnistettu Heinisuonojan ympäristö määriteltiin vain läpikulkupaikaksi, luokan III monimuotoisuutta tukevaksi kohteeksi, joka ei ole lain

suojaama. "Sattumalta" juuri samaan alueeseen suunnitellaan kohdistuvan niin voimala-alueen laajaa maanrakennusta kuin kaikkien sähkönsiirtoreittien rakentaminenkin. Kuin kukkasena työn kattavuudelle merkittävä osa lepakkoselvityksen passiivitallentimien keräämästä datasta menetettiin laitteiston käyttövirheen vuoksi.

Ilves on tunnetusti yleinen kaikkialla hankealueen ympäristössä ja myös hankealueella. Asukkaat ovat myös useita poikuehavaintoja. Suurpetoselvitys on erittäin ylimalkainen ja sitä varten tehty maastotyöt hyvin pinnallisia. Vaikka ilvekset voivat liikkua ihmisasutuksen läheisyydessä, pesintä tapahtuu kaukana asutuksesta ja pesäpaikkaa on usein hyvin vaikea löytää. Koko lähialueen asutuksen sijoittumisesta ja lukuisista havainnoista voi päätellä, että hankealue on todennäköistä pesintäaluetta ja tuulivoimaloiden sijoittaminen sinne karkottaisi pesinnät useiden kilometrien päähän. Kun Etelä-Hattulan järvet ja metsät ulottuvat lähes koko hiljaisen järviylängön poikki, ilvesten pesintämahdollisuudet kärsisivät huomattavasti, jos tuulivoimalat rakennettaisiin.

Kirjopapurikon esiintymisen kartoitus ei myöskään vaikuta kattavalta, vaan sitä on tehty vain karttatarkastelun perusteella todennäköisiksi arvioituilla elinympäristöillä. Selvityksen yksityiskohdat ja tulokset on esitetty vain viranomaisille esitetyssä liitteessä.

7.5. Vaikutusalueen laajuus ja herkkyys

Kiinnitämme huomiota siihen, että tuulivoimaloiden vaikutusalueet liitteen IV lajeihin ovat varsin laajat. Luken julkaiseman selvityksen vaikutukset ovat tätäkin laajempia eläinten karttaessa tuulivoimala-alueita.

Kyseenalaistamme aivan erityisesti liito-oravan, viitasammakon, lepakon ja ilveksen herkkyysien arvioinnin esitetyn pieniksi.

7.6. Arvio vaikutuksista ja hättävien vaikutusten lieventäminen

Vaikutusarviointeihin vaikuttavat tietenkin puutteelliset selvitykset lajien esiintymisestä, emmekä toista niitä näkökohtia tässä. On väärin todeta faktana esimerkiksi, että *"lähin elinympäristö sijaitsee 160 metrin päässä hankealueesta"*, jos kartoitusta ei ole tehty kunnolla.

Vaikutusarvioissa on huomioitu vaikutusten lieventämiskeinot. Pääosa niistä liittyy maanrakentamisen toteuttamiseen optimaalisella tavalla. Tämän valvomiseksikin hankkeelle pitää hakea **ympäristölupa**, muutoin virheelliseen toimintaan on mahdotonta puuttua ja korjausvaatimusten esittäminen johtaa vain pitkiin prosesseihin, joiden aikana kaikki vahinko olisi jo syntynyt.

Mm. ilveksiin kohdistuvien vaikutusten voimakkuus on arvioitu olennaisesti liian pieneksi erityisesti todennäköisten pesintöjen vuoksi.

Rakentamisen vaikutukset vesieliöistöön ovat todennäköisesti huomattavasti esitettyä suuremmat. Heinisuonoja on suurin Takajärven laskeva oja, ja maansiirtotyöt tulisivat olemaan hyvin suuria sen ympäristössä. Herkällä ja suoperäisellä alueella humuksen ja kiintoaineksen kulkeutuminen Heinisuonojaan, sieltä edelleen Takajärven ja Alajokeen on todellinen ongelma. Vaikutus veden laatuun ja sitä kautta vesieliöistöön ei ole vähäinen, pikemminkin **suuri tai erittäin suuri**.

Muut eläinlajit kuten hirvi välttelevät tutkitusti tuulivoimala-aluetta. Hanke vaikuttaisi toteutuessaan merkittävästi eläinten liikkumismahdollisuuksiin.

7.7. Arvioinnin epävarmuustekijät

Kuten selvityksessäkkin todetaan, vaikutusten arvioinnin virhelähteet liittyvät käytetyn tiedon laatuun ja määrään ja menetelmien luotettavuuteen. **Nähdäksemme käytetyn tiedon laatu ja määrä eivät täytä huolellisen selvityksen vaatimuksia vaan jättävät aivan liikaa tilaa perusteettomalle arvioinnille, joka ei edes lähtökohtaisesti voi olla puolueetonta.**

8. Linnusto

8.2. Nykytila

Linnustaselvitys ei onnistu kartoittamaan läheskään koko kuvaa etenkin niistä lajeista, jotka kärsisivät eniten Niinimäen hankkeesta.

Kaakkuri on yksi tässä mielessä olennaisimmista lajeista. Itse arviointiselvitys tuo esiin FINIBAn ja MAALIn harvalukuiset merkinnät ja myös tehdyn linnustonselvityksen teksti kaakkurin esiintymisestä on hämmäntävää luettavaa – kaakkureiden ylilentoja on onnistuttu havaitsemaan olennaisesti todellista määrää vähemmän.

Asukkaiden tiedossa on **lukuisia kaakkureiden pesintälampia**. Hankealueen eteläpuolella niitä on ainakin viisi, länsipuolella kolme ja pohjois-/koillispuolella ainakin kolme – kaikki alle viisi kilometriä hankealueesta. Nämä lammet ovat tulleet esille asukaskeskusteluissa ilman, että asukkaiden keskuudessa olisi tehty systemaattista selvitystä. Asukkaiden havainnot vahvistavat myös, että kaakkurit eivät läheskään aina lennä ruoanhakuun lähimmälle isolle järvelle, vaan hankealueen eteläpuolella pesivien kaakkureiden lentosuunta voi olla kohti Takajärveä ja vastaavasti Takajärven lähellä olevalta lammilta lennetään Renkajärvelle kalaan.

Aivan vastaava tilanne on **sääksien** kohdalla – ilmeisesti se on sensitiivinen laji ja kaikki mahdollinen tieto pidetään salassa – edes lajin nimeä ei mainita julkisessa selvityksessä. Esimerkiksi Renkajärven ranta-asukkailla on joka kesä lukuisia, usein päivittäisiä havaintoja sääksistä, jotka lähtevät saaliinsa kanssa kohti hankealueen koillis- tai itäpuolella, tai Renkajärven eteläpuolella sijaitsevia soita.

Kaakkureiden ja sääksien lentoja yli hankealueen tapahtuu lukuisia, todennäköisesti satoja päivittäin lähes koko kesän ajan.

Kuten jo kohdan 7. kommenttien alussa totesimme, alueen asukkaat eivät ilmoita havainnoistaan aktiivisesti esimerkiksi Laji.fi- tai Tiira.fi-palveluun. Taustalla on tarve pitää herkäsi koettu lajitieto vain rajatussa piirissä. **On tärkeätä, että ympäristöä laajasti tuhoavan hankkeen arvioinnissa nojaututaan paikallisten asukkaiden tietoon ja osaamiseen** – Niinimäki lienee tyypiesimerkki ruuhkaisen Etelä-Suomen alueesta, josta on vain vähän ja puutteellista tietoa vakituisten asukaskunnan ja pitkäaikaisen vapaa-ajanasukaskunnan ulkopuolella.

Sähkönsiirtoreittien pesimälinnustonselvitys epäonnistui, kun suuri määrä tallennettua dataa menetettiin puhelinrikon johdosta. Olisi kestävämpiä, jos suuren ja ympäristöä rajusti muokkaavan hankkeen kaavoitus- ja selvitysprosessi etenisi huolimatta tällaisista olennaisista puutteista. Tiedon keräyksessä syntynyt ongelma luonnollisesti siirtää selvitystyön toteutettavaksi myöhemmin, tässä tapauksessa seuraavana vuonna. Tämän YVA-selvityksen kohdalla näitä erehdyksiä, virheitä ja ongelmia on ollut useita.

Selostuksessa viitataan tutkimuksiin, joissa on havaittu häiriövaikutuksia hyvin laajalla alueella. On huomattava, että kaikki lajiselvitykset rajautuvat nyt hankealueeseen. Jos ja kun häiriövaikutus on tutkimusten mukaan jopa 5 km, tulisi kaikki lajitiedot kartoittaa lähialueelta ainakin 5 km:n etäisyydelle hankealueesta.

8.6. Arvio vaikutuksista, yhteisvaikutuksista ja haittavaikutusten lieventämismahdollisuuksista

Tämä kohta 8.6 eli linnustoon liittyvän arvioinnin epävarmuustekijät avaa hyvin lähtötietojen eli tehdyn selvitystyön heikkoa kattavuutta ja sen mukanaan tuomaa epävarmuutta:

"Maastoselvitysten epävarmuustekijät liittyvät yhden kartoituskauden aikana tehtyjen tulosten yleistettävyyteen ja käytettävyyteen arvioinnissa. Selvitysten tulokset ovat näistä syistä suuntaa antavia. Erityistä epävarmuutta liittyy alueella esiintyviin yölaulajiin, sillä yölaulajalaskentaa ei toteutettu hankealueella. Sähkönsiirtoreitillä tehty yksittäinen yölaulajalaskentakierros toteutettiin toukokuussa, jolloin kaikkien alueen yölaulajien ei arvioida vielä saapuneen pesimäpaikoilleen. Sähkönsiirtoreittien vaikutusten arvioinnit sisältävät myös epävarmuutta, sillä reiteiltä selvitetiin ainoastaan pesimälinnustoa ja tarkistettiin pöllöjen tunnetut pesäpaikat. Näin ollen pöllöihin, metsäkanoihin, päiväpetolintuihin ja levähtiin kohdistuvat vaikutukset arvioitiin lähtötietojen ja luontoselvityksissä tehtyjen hajahavaintojen perusteella. Osa reiteistä myös muuttui luontoselvitysten valmistumisen jälkeen, eikä siten uusilla reiteillä ole tehty linnustoseelvityksiä. Sähkönsiirtoreittien arviointia vaikeutti myös se, että noin puolilla havainnointipisteistä käytiin vain kerran. Hankealueen kartoitukset kohdistuivat hankealueelle, joka on määritelty kiinteistörajajen mukaan. Näin ollen tuulivoimaloiden vaikutusalue ylittää paikoin hankealueen ulkopuolelle, eikä tältä alueelta ole systemaattisesti kerättyä selvitysaineistoa. Lintutiedon vähäisyyttä pyrittiin kompensoimaan soveltamalla varovaisuusperiaatetta (LSL 9/2023 7 §) sekä hyödyntämällä karttatarkastelua."

(Lihavoinnit: Renkajärven suojeluyhdistys)

Tyvilamminnummin alueen voimalasijoittelua jouduttiin jo muuttamaan metsäkanalintujen soidinalueiden johdosta. Samaan alueeseen liittyy merkittävä linnusto-ongelma, koska se on tärkeätä pesintäaluetta myös petolinnuille (mehiläishaukka, kanahaukka, pöllöt). Lintuseelvityksen mukaan jo rakentamisvaiheessa häiriövaikutukset ovat hyvin merkittäviä ja mm. puuston vähenemisen seurauksena vaikutukset ovat pysyviä – ottamatta vielä edes huomioon melun karkottavaa vaikutusta.

Nähdäksemme kielteiset vaikutukset lintudirektiivin lajeihin ovat **erittäin suuret** molemmissa voimaloiden sijoitusvaikutuksissa. Siirtolinjojen vaikutusarviointeihin liittyy erittäin suurta epävarmuutta.

9. Ekologiset yhteydet

Vaikka ekologisten yhteyksien nykytilan kuvauksessa mainitaan selkeästi

- tärkeä luode-kaakkosuuntainen hirvieläinten kulkuyhteys,

- Vuohiniemen ydinalue ja sen toimiminen hankealueen vieressä sijaitsevien Natura-alueiden välisenä yhteytenä,
- latvajärvien toimiminen tärkeänä vesistönä ja
- eläimistöön kohdistuva laaja karkotusvaikutus tunnustetaan,

vaikutusarvio päättyy kuitenkin vain kohtalaisen kielteisiin vaikutuksiin (paitsi VE1:n osalta suuriin kielteisiin vaikutuksiin rakentamisaikana). Perustuen laajaan pirstaloitumiseen, reunavaikutuksiin ja nykytilanteeseen verrattuna erittäin häiritsevään meluun **uskomme, että vaikutukset olisivat suuria tai erittäin suuria niin rakennusaikana kuin koko toiminta-aikanakin.**

10. Maisema, kulttuuriperintö ja arkeologinen kulttuuriperintö

FCG:n Hämeen Liitolle laatimassa raportissa tuulivoimaloille soveltuvista alueista Niinimäen hankealueen kattavan kohteen nro 17, silloiselta nimeltään "Valkeasuo", maisema-arvoja kuvattiin näin:

"Lähialueella, eli alle seitsemän kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Hämeen Härkätie. Alle seitsemän kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Kanajärven talo ja Hämeen Härkätie sekä 14 maakunnallisesti arvokasta maisema- ja kulttuuriympäristökohdetta. Lähialuevyöhykkeellä tuulivoimaluetta kohti suuntautuneissa avotiloissa tuulivoimala on todella hallitseva elementti maisemassa. Voimala on riittävän suurissa tuulivoima-alueita kohti suuntautuneissa avotiloissa huomiota herättävä elementti maisemassa."

FCG:n selvitys nostaa siis keskeiseksi sen, että tuulivoimaloista syntyisi tilaa hallitseva elementti.

Kielteiset maisemavaikutukset ovat **erittäin suuria**, eivät "suuria", koska hankealueen vieressä olevat latvajärvet ovat säilyneet erämaamaisina rantaan asti ulottuvine puustoineen – huolimatta hyvin runsaasta vapaa-ajan asutuksesta. Ainoita ihmisen rakentamia, maisemasta erottuvia elementtejä ovat muutamit 62–91 metrin korkuiset tukiasemamastot, jotka kuitenkin ovat keveitä, metrin levyisiä ristikkorakenteita ja jotka sijoittuvat hajanaisesti ympäri aluetta hyvin etäälle toisistaan.

Takajärvi-Renkajärvi-Sotkajärvialueen erityisyys liittyy kaikkein keskeisimmin maisemaan ja hiljaisuuteen. Siihen perustuvat sen suosio vapaa-ajanasumisessa ja niiden rikkominen tuhoaa alueen erityisyyden. Muutosherkkyys on erittäin suuri ja kokonaiskorkeudeltaan yli 100–150 metriä korkeiden voimaloiden sijoitus alueen keskelle aiheuttaa suuruudeltaan erittäin suuren muutoksen.

YVA-selvitys arvioi maisemavaikutuksen selvästi liian pieneksi. Koko maisemaselvitystä leimaa perehtymättömyys alueeseen.

Maisemaselvitys on myös Ympäristöministeriön ohjeen "**Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa**" (YM:n julkaisu 2024:29) vastainen eikä monelta osin noudata päivitettyä ohjetta. Esimerkiksi:

- Ohje kehottaa keskittymään arvioissa niihin alueisiin, joissa tuulivoimaloiden vaikutukset tulisivat olemaan suurimpia. Tehdyssä selvityksessä näin ei tehdä, vaan vaikutuksia vähätellään käyttämällä ylimitoitetusti palstatilaa kaukana sijaitseviin alueisiin, joihin jo etukäteen tiedetään kohdistuvan minimaalisia, jos mitään vaikutuksia.

- Tätä ja koko maisemaselvityksen painotusta kuvaa hyvin mm. se, että YVA-selvityksen liitteenä oleva yksityiskohtainen selvitys esittelee tarkasti ja monisivuisesti täysin epärelevantteja kohteita. Esimerkiksi valokuvia on panssarivaunuista, hautausmaan portista ja laululavasta – nopeasti laskien 42 kuvaa kohteista, joille Niinimäen hankkeella ei edes teoriassa voi olla maisemavaikutusta. Yhtään informatiivista maisemakuvaa ei esitetä lähialueesta, vaikka niitä on runsain mitoin saatavilla mm. lukuisten ilmakuvien muodossa. Yhtään kuvaa ei ole aluetta leimaavista näkymistä kuten esimerkiksi Renkajärven Jokiharjusta ja Vuohiniemen kylästä, Myllykylästä, Rimmilästä, Kapeesta, Luurilan rantamaisemista, Renkajärven saarista tai Takajärven metsäisestä rantamaisemasta, Kotsaaresta tai muista keskeisistä maisemakohteista. Miksi?
 - Havainnekuvia on piirrelty myös täysin epärelevantteista kohteista kuten Aulangon pihasta (ei vaadi pitkällistä pohdintaa arvata, etteivät myllyt näkyisi sinne). Sen sijaan relevantteja havainnekuvia on tehty aivan liian vähän.
 - Havainnekuvia pitääkin toteuttaa lukuisia lisää. Takajärven pohjoisrannalta on nyt vain yksi, Kotsaaresta tai Renkajärven saarista ei yhtään. Renkajärven länsirannalta on vain yksi kuva, senkin kuvauspaikka on valittu niin, että vaikka kaikki myllyt periaatteessa näkyvät, edessä oleva saari peittää lähimmät (ja suurimpina näkyvät) lähes kokonaan. Pieni siirtymä sivusuunnassa olisi muuttanut koko kuvan. Renkajärven ja Kynnösjärven väliseltä kannakselta olevan havainnekuvan hallitsevin elementti on pajukko, joka lähes peittää koko näkymän. Kuvauspaikasta 50 metriä vasemmalla on kylän uimaranta, jolta aukeaa järven yli esteetön näkymä kohti tuulimyllyjä. Tulkitsemme, että kuvauspaikat ovat tarkoitushakuisia ja ohjeen vastaisia.
- YM:n s.22 "*Samalla se (maisema) on tärkeä osa ihmisten elämänlaatua niin kaupungeissa kuin maaseudulla riippumatta siitä, onko se erityisen arvokkaaksi käsitettyä vai arkiympäristöä.*": YM:n nykyinen ohje painottaa sitä, miten yhteisö kokee tuulivoimaloiden aiheuttaman muutoksen. Tehty maisemaselvitys ei sitä tee.
 - YM:n s. 108 "*Vaikutuksia ja niiden kohdentumista voidaan havainnollistaa eri tavoin tuotettujen kuvien lisäksi esim. videoiden, virtuaalimallin, teemakarttojen tai poikkileikkausten avulla.*" Näin ei ole tehty YVA-selvityksessä vaan sen ulkopuolella toteutetussa ja julkistetussa muutamassa videoklipissä, jotka sinänsä paljon selvityksen havainnekuvia informatiivisempia, joskaan eivät kata läheskään kaikkia olennaisia paikkoja.
 - YM:n s. 111 "*Vaikka valokuviasovite voikin antaa hyvän käsityksen muutoksesta tietyllä näkymäakselilla, voi sen avulla kuitenkin olla vaikeaa kuvata vaikutusta maisematilassa kokonaisuutena. Maiseman tilallisen kokonaisuuden näyttävän ja sen luonnetta kuvaavan kuvauspisteen löytäminen voi olla haastavaa tai jopa mahdotonta. Lisäksi vähäisenkin kasvillisuus tai rakenteet lähellä kuvauspistettä peittävät näkymiä kohti tuulivoima- aluetta*", "*Valokuviasovitteen, kuten muukin havainnollistava materiaali tulee tehdä niin, ettei uusien rakenteiden näkymistä vähätellä*" ja "***Tuulivoimaloita ei pidä pyrkiä häivyttämään kuvissa, vaan niiden näkymistä voidaan jopa jonkin verran korostaa, jotta kuva olisi luettavampi.***" Näitä kaikkia on jätetty noudattamatta.
 - s. 114 "*Valokuviasovitteen laaditaan usein maksimaalisen näkyvyyden alueilta katseleluun suoraan kohti tuulivoimaloita. Videosovitteen avulla voidaan sen sijaan havainnollistaa maisematilassa liikkumista, jolloin samaiset tuulivoimalat saattavatkin sijaita sivussa tärkeimmiltä näkymäakseleilta ja myös mahdolliset näköesteet tulevat valokuviasovitetta paremmin esiin. Videosovitteissa myös liike saadaan mukaan havainnollistamaan materiaaliin. Tuulivoimalan lapojen liikkeen lisäksi videolla näkyvät myös muut liikkuvat elementit, kuten liikenne tai aallokko.*" Maisemavaikutukset painottuvat ensisijaisesti järvien rannoille, Härkätien varteen ja Hyrvälään. Kaikilla näillä on keskeistä hahmottaa vaikutus siten, että katsoja liikkuu – veneellä, kävellen, pyörällä tai autolla. Myös myllyjen puoleisilla rannoilla liikkuesssa korkeat myllyt näkyvät hetkittäin, ja vaikka näkymäalue tai -sektori voi olla kapea, sen vaikutus on rajua myllyjen tullessa hyvin lähelle. Videosovitteen ovat siten keskeisen tärkeitä.

Seuraava kuvapari demonstroi tarkoitushakuisen kuvauspaikan ja valitun tuulimyllyjen vaikutusta havainnekuviin. Ylempänä YVA:n maisemaselvityksen kuva – lähimmät myllyt saaren takana –, alemman on tehnyt [REDACTED] Renkajärven suojeluyhdistyksestä lähes samasta paikasta. Alempi on realistisempi.

10.2. Nykytilan kuvaus

MRKY-kohteiden osalta Kouvala-Hyrvälä kuvataan vähättelevän minimaalisesti, vaikka SVE₃ kulkee suoraan yhtenäisen, suojellun maiseman halki.

Tehty arkeologinen inventointi ei ollut hankealueella kattava ja alueen tutkimattomuutta kuvaa myös se, että tehdyllä suppealla kartoituksella siirtolinjavaihtoehtojen alueelta löydettiin 12 uutta kohdetta, kun aiemmin tiedossa oli neljä.

Kuvauksessa väitetään virheellisesti, että Hämeen Härkätien Talvitie ei olisi ollut pääreitti. Se nimenomaan oli sitä, koska kaikki tavaraliikenne sijoittui sinne mäkisen kesäreitin sijasta. Ns. Luurilan lintu tai Hattulan lintu löydettiin talvireitin varrelta. Myös reitin vaihtelu kuvaa sitä, että liikenne oli vilkasta ja uusia, tasaisempia linjauksia haettiin jatkuvasti. Monet Talvitien kohdat olivat kuitenkin varsin vakiintuneita.

10.4. Lähtötiedot ja arviointimenetelmät

Selvityksessä todetaan, että tarkastelua on suoritettu tarkemmin hankealueen välittömältä lähialueelta (0–2 km voimaloista) ja sen lisäksi on vaikutuksia arvioitu lähivaikutusalueelta (2–9 km) jne. Jo parin minuutin karttatarkastelu paljastaa, että vyöhykkeellä 0–2 km voimaloista myllyt eivät tulisi laajalti näkymään metsäpeitteisyyden takia. Kuten totesimme jo aiemmin, lähestymistapa on YM:n ohjeen vastainen. YM:n ohje s. 67: "Tarkemmalla tasolla alue, jolle merkittävimmät vaikutukset tulevat kohdistumaan

(aluekokonaisuuden luonteesta riippuen esim. 0–10 km) " ja s. 71: " Tuulivoimarakentamisen suhteen herkkät maisematyyppit tulee sisällyttää selvityksiin laajemmin ja tarkemmin kuin sellaiset maisematyyppit, joiden suhteen tuulivoimarakentamisen vaikutukset ovat lähtökohtaisesti vähäisempiä. Taustaselvitysten tarkkuuden ja selvitysalueen laajuuden ja rajautumisen on korreloitava vaikutusten merkittävyyden arviointiin liittyvien tarpeiden kanssa."

10.5. Vaikutusalueen laajuus ja herkkyys

Lähivaikutusalueen herkkyys pitää luokitella erittäin suureksi edellä todetuin perustein. Sama koskee myös SVE2:n ja 3:n vaikutusaluetta: herkkyys on **erittäin suuri**.

10.6. Arvio vaikutuksista maisemaan, yhteisvaikutuksista ja haittavaikutusten lieventämismahdollisuuksista

Selvityksessä todetaan, että myös maantieverkolla voidaan joutua tekemään muutoksia. Kun tätä ei ole yksilöity (tarkoituksellisesti?), oletamme tämän tarkoittavan Härkätietä heti Kuittilasta kohti Kouvalaa lähdetessä – siellä tien jyrkät mäet ja mutkat estänevät nyt siipien kuljetuksen ja niiden oikaisu rikkoo koko tieosuudelle luonteen antavan maisemakohdan.

Sivun 143 lopussa annettu mielipide ja mielikuva loma-asutuksen sijoittumisesta ensisijaisesti voimaloiden puoleiselle rannalle Renkajärveä ja Takajärveä on väärä ja asenteellinen. Vastakkaisella rannalla on hyvin runsaasti vapaa-ajan asutusta, karkeasti arvioiden noin 300 asuntoa.

Sivulla 146 todetaan, ettei Kouvalan maamiesseurantaloa ole huomioitu herkkänä kohteena. Tarvittava havainnollistava materiaali niin myllyjä, yhteisvaikutuksia kuin siirtolinjojakin koskien tulee tuottaa.

Vaihtoehtojen vertailu ja yhteenvedot: normaalitoiminnan maisemavaikutukset pitää arvioida erittäin suuriksi molemmissa vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 sekä vaihtoehdossa SVE 3.

Lieventävistä toimenpiteistä toteamme, että vasta kokonaiskorkeuden pienentäminen puoleen eli alle 150 metriin muuttaisi maisemavaikutuksia lähemmäs hyväksyttävää tasoa – vielä silloinkin maisemavaikutus olisi kyseenalaisen suuri.

Arkeologisten kohteiden osalta Vanhan Talvitien eri linjausten selvittäminen ja tutkiminen on käytännössä kokonaan tekemättä. Työ on tarkoitus aloittaa vasta lähiaikoina, eikä alueelle voi siksi kaavoittaa tuulivoimaloita ennen selvitysten valmistumista.

10.8. Arvioinnin epävarmuustekijät

Lyhytsanainen epävarmuustekijöiden kommentointi on koko maisemaselvityksen heikkoutta kuvaava: siinä todetaan, että "**varsinkin YVA-ohjelmassa esitetyt voimalapaikat**" on käyty tarkasti läpi arkeologisessa inventoinnissa. Samalla sanotaan epäsuorasti, että muualla, mm. uusilla, YVA-ohjelman jälkeen siirretyillä voimalapaikoilla näin ei ole tehty.

On mielestämme selvää, että kun hyvin rajallinen arkeologinen inventointi toi esiin lukuisia aivan uusia kohteita, on enemmän kuin todennäköistä että laajempi inventointi Vanhan Talvitien ja torpparikylän alueella tulee tuomaan esiin arvokkaista kohteita. Siksi kaavoitusta ei voi jatkaa, ennen kuin riittävän kattava arkeologinen inventointi on tehty.

11. Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

11.1. Arvioinnin päätulokset

Vaikutusarvointi ei voi nojautua spekulointiin siitä, että sinne tulisi tekeillä olevassa vaihemaakuntakaavassa tuulivoima-alueen merkintä. Tätä kirjoitettaessa sellaista merkintää voidaan jopa pitää varsin epätodennäköisenä.

Arvioinnin päätulokset kokoavat yhteen ehkä kaikkein merkittävimmät virheelliset vaikutusarvioinnit. Siinä tiivistyy ja konkretisoituu se, että koko sinä kahden vuoden aikana, jolloin arviointityötä on tehty, selvityksen tekijät ja hankeyhtiö eivät ole perehtyneet hankealueeseen ja sen lähiympäristöön. Koko yhdyskuntarakennearvointi on tehty puhtaasti kirjoituspöytätyönä ja silloinkin hyvin pinnallisesti.

Jos tuolla latvajärvien alueella viettää pidempään aikaa ja liikkuu myös vesillä, huomaa kyllä erämaamaisen tunnelman ja vapaa-ajan asutuksen merkittävyyden. Ecobiassa YVA-selvityksestä vastannut asiantuntija ei pitänyt hankkeen lähialueella oleskelua mitenkään tärkeänä ja hän sanookin vain käyneensä lähiympäristössä.

Toki itse hankealue on metsätalousaluetta, mutta välittömästi hankealueen rajan takana on suuri vapaa-ajanasuntoyhteisö, tärkeitä latvajärviä ja Natura-alueita. Voimaloiden yhdyskuntarakennevaikutukset kohdistuisivat rajuina juuri lähialueisiin.

11.2. Yhdyskuntarakenne

Toisin kuin selostus väittää, asutus EI ole tyypillistä harvaa maaseutuasutusta.

Myös vapaa-ajanasukkaat ovat asutusta ja sesonkiaikaan voimaloiden välittömällä lähialueella asuu ja liikkuu karkeasti arvioiden 2 000–4 000 ihmistä. Kesäsesongin ulkopuolella osa-aika-asukkaiden määrä on pienempi, mutta ympärivuotisten vapaa-ajanasuntojen määrä kasvaa koko ajan ja ihmiset haluavat käyttää enemmän aikaa vapaa-ajanasunnollaan myös talvisin. Ilman tuulivoimaloita yhdyskuntarakenne on muuttumassa selvästi vapaa-ajan vietto- ja virkistyskäyttöpainotteiseksi, jonka seurauksena erilaisten paikallisten palvelujen kuten kiinteistönhoitopalvelujen kysyntä kasvaa. Voidaankin perustellusti väittää, että paikallisten palveluiden, ml. matkailupalveluiden työllistävä vaikutus voisi olla tulevaisuudessa olla merkittävä – mutta vain, jos tuulivoimaloita ei kaavoiteta alueelle.

Hankealueen läheisyydessä on maa- ja metsätalouden lisäksi useita toimijoita, joille hankkeella on vaikutusta. Matkailua palvelevat yritykset ja yrittäjät sekä kokouspalveluja tarjoavat yritykset, esimerkkeinä Inkalan kartano, Könnölän Matkailutila ja Niemikotkan Lomamökit ovat esimerkkejä tuulivoimalan vaikutuksista kärsimään joutuvista toimijoista.

Kovin puutteellinen käsitys vaikutusalueen järjestöistä ja seuroista on esimerkki onnettomasta paikallistuntemuksesta.

11.3. Nykyinen maankäyttö ja kaavoitus

YVA-selostukseen on kirjoitettu nykyistä maakuntakaavaa 2040 täydentävästä 1. vaihemaakuntakaavasta:

*"Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea muutosta kohti ekologisesti kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. **Kaavan maankäyttöratkaisulla tuetaan ja edistetään uusiutuviin energialähteisiin nojautuvaa energiantuotantoa, kuten tuulivoimaa.** Muutoksissa pyritään hyödyntämään mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita. Kaavassa keskeisiä aiheita ovat myös luonnon monimuotoisuuden edistäminen, ekologisen verkoston kriittiset kohdat, valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet sekä maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö."*

(Lihavointi: Renkajärven suojeluyhdistys)

Oikeasti Hämeen liitto taas ilmaisee vaihemaakuntakaavansa tavoitteet erilaisin painotuksin:

*"Tämän vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea maakunnan muutosta kohti ekologisesti kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Tähän pyritään hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita, edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävää käyttöä. **Kaavan maankäyttöratkaisulla tuetaan ja edistetään uusiutuviin energialähteisiin nojautuvaa energiantuotantoa, päästöjen vähentämistä sekä pyrkimystä vähähiiliseen talouteen.** Liikenteen aluevarauksilla pyritään turvaamaan kestävä ja turvallinen palvelutaso arjen liikkumiselle sekä elinkeinoelämän kuljetusten sujuvuus taloudellisesti ja tehokkaasti."*

(Lihavointi: Renkajärven suojeluyhdistys)

Tarkoitushakuista vaihemaakuntakaavatyön kuvausta vai kopiointivirhe?

Yleiskaava on kuvattu puutteellisesti: Hattulan eteläosien rantayleiskaava kattaa hankkeen vaikutusalueella mm. kaikki ne Tömäjärven, Takajärven, Renkajärven, Pukaron ja Sotkajärven rannat, joilla ei ole vahvistettua ranta-asemakaavaa. **Laatimalla yleiskaavan koko Etelä-Hattulan ranta-alueille kunta antoi 2000-luvun alussa voimakkaan viestin ja sitoumuksen kehittää aluetta systemaattisesti nimenomaan vapaa-ajanasuntojen käyttöön.**

11.6. Vaikutusalueen laajuus ja herkkyys

Kuten edellä totesimme, maankäytön kehittäminen on nojannut voimakkaasti hankealuetta ympäröivien vesistöjen vapaa-ajanasumiseen. Sen taustalla on vuorostaan pitkäaikainen, vuosikymmeniä jatkunut kiinnostus hakeutua vapaa-ajan viettoon yhdelle Etelä-Suomen viimeisistä hiljaisista ja erämaamaisista alueista. Tuulivoimakaavoitus näiden rantayleiskaava-alueiden keskelle tuhoaa nykyisen maankäyttölinjan tuhoamalla alueen vetovoiman – maiseman ja hiljaisuuden.

Vaikutusalueen herkkyys on maankäytön ja kaavoituksen osalta **erittäin suuri**, ei "kohtalainen", kuten konsultti on ilman paikallistuntemusta päättellyt.

Hämeen Härkätien varrelle asetetut rakentamisrajoitukset ovat jo kymmenien vuosien ajan osoittaneet sen maiseman herkkyyden. Yksityisille Härkätien varren asukkailla rakennusten muutosten toteuttaminen on ollut lähes ylivoimaisen vaikeata. On siis selvää, että myös SVE3:n osalta maankäytön ja kaavoituksen herkkyys on **erittäin suuri**, ei pelkästään "suuri", kuten konsultti on arvioinut.

11.7. Arvio vaikutuksista, yhteisvaikutuksista ja haittavaikutusten lieventämisvaikutuksista

Laajat maanrakennustyöt luonnollisesti vaikuttavat huomattavasti itse hankealueen maankäyttöön. Vielä paljon laajemmat vaikutukset koetaan lähialueella, jossa kaikki asuntojen rakentamis-, kunnostamis- ja laajennustyö on jo nyt pysähtynyt käytännössä määräämättömäksi ajaksi. Pysähdys on tapahtunut jo nyt menossa olevan kaavoitusprosessin vaikutuksesta – asukkaita piinaa epävarmuus tulevasta, eikä suuria investointeja ole enää järkevä tehdä. Nehän voisivat muuttua arvottomiksi tuulimyllyjen myötä.

Tuulivoimaloiden hyvin häiritseväksi koettu melu (ks. kohta 22.) aiheuttaa puolestaan monen vapaa-ajan asunnon muuttumisen kelvottomaksi siihen tarkoitukseen, mihin ne on hankittu tai rakennettu. Tästä aiheutuu omistajille huomattavia taloudellisia tappioita. Varovainen suuruusluokkaa-arvio voisi olla keskimäärin 100 000 e/asunto, yhteensä suuruusluokkaa 100 miljoonaa euroa.

Molempien hankevaihtoehtojen vaikutus yhdyskuntarakenteeseen olisi siten **erittäin suuri** täysin riippumatta siitä, osoittaako tuleva vaihemaakuntakaava Niinimäen tuulivoimala-alueeksi tai ei.

On selvää ja kiistämätöntä, että VE1 on voimassa olevan maakuntakaavan vastainen. Ecobion tulkinta siitä, että se ei ole säädösten vastaista on yllättävä taholta, jota ei välttämättä edes pidetä kaavoituksen asiantuntijana. Myös sähkönsiirtoreitit ovat maakuntakaavan vastaisia, kuten selostuksessa todetaankin.

Haittavaikutusten lieventämisestä todetaan taas, että "sähkönsiirtoreitit eivät vaikuta pohjavesialueeseen, jos toimenpiteen suoritetaan siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää ja laatua". Voisi arvella, että tämä on itsestäänselvyys ja tiedossa ilman selvityksiäkin, mutta tämä kohta paljastaa jälleen kerran sen, että **hanke tarvitsee ympäristöluvan**, jonka avulla voidaan asiallisesti säädellä ja myös valvoa rakentamista herkässä ympäristössä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta olemme kovin eri mieltä selostuksen kanssa. Mielestämme hanke pikemminkin heikentää kuin edistää Etelä-Hattulan ja koko Hattulan elinvoimaisuutta ja alueen vahvuuksien hyödyntämistä. Suomen energiantuotannon ja Suomen ilmastotyön kannalta Niinimäen hanke on täysin merkityksetön: toiminnassa, rakenteilla, jo kaavoitettuna ja kaavoitustyön alla on tuulivoimaa nyt yhteensä 63 GW nimellistehon verran. Niinimäen hanke edustaa siitä noin 0,2 %, eli 99,8 % olemassa olevasta, rakennettavasta tai suunnitteilla olevasta tuulivoimatehosta on muita hankkeita. Niinimäen kaavoitusta ei voi perustella Suomen ilmastotavoitteilla saati globaalilla tarpeella, jos samalla tuhotaan ainutlaatuinen erämaamainen alue.

12. Välke

Selvityksen päätuloksia arvioitaessa olennaisinta on, että arvion koko paino asetetaan välkkeen teoreettiselle maksimijalle ilman puuston suojaavaa vaikutusta.

Ethan selvityksen termi "*todellinen tilanne*" on suorastaan väärä, kyse on tilastollisesti keskimääräisen auringonpaisteajan käyttämisestä, ei todellisesta tilanteesta – se selviää vasta jälkeenpäin. Auringonpaisteen määrä vaihtelee rajusti vuodesta toiseen, ja ilmastomuutoksen edetessä vaihtelut vain lisääntyvät. Myöskään puuston suojaavaa vaikutusta ei saa päästää vaikuttamaan arviointiin, rakennusten lähellä oleva puusto voidaan milloin tahansa hakata pois.

Alueen poikkeuksellisen erämaamainen luonne ja käyttö vapaa-ajan asumiseen sekä virkistys- ja retkeilytarkoituksiin tekee sen tässäkin mielessä **hyvin herkäksi** välikkeen häiritsevälle vaikutukselle. **Monissa asunnoissa ylitetään vertailumaissa asetetut raja-arvot ja välikkeen kielteinen vaikutus onkin arvioitava erittäin suureksi.**

Selostuksessa ehdotetaan erilaisia vaikutusten lievennyskeinoja. Niiden valvonta ja haittaavaan välikkeeseen puuttuminen on käytännössä mahdotonta tai ainakin kohtuuttoman hidasta, ellei hankkeelle haettaisi **ympäristölupaa**, jossa määritetään tarkkaan välikkeen maksimaalinen syntyminen.

Välikkeen rajaaminen ihmisasuntojen ulkopuolelle ei poista välikkeen häiritsevää vaikutusta hanke- ja lähialueen virkistys- ja retkeilykäytössä eikä välikkeen vaikutusta luontoon – on syytä olettaa välikkeen haittaavan huomattavasti monia eläinlajeja ja aiheuttavan alueen elinkelvottomuutta.

13. Sosiaaliset vaikutukset (elinolot, asuminen, terveys)

Kun tehdyn asukaskyselyn mukaan 90 % asukkaista vastustaa hanketta ja kokee sen aiheuttavan lukuisia kielteisiä vaikutuksia, on käsittämätöntä, että sosiaaliset vaikutukset päädytään sen jälkeen arvioimaan vain "suuriksi". Tietenkin kielteinen vaikutus olisi **erittäin suuri**.

Päätuloksissa todetaan, että "normaalitoiminnassa hanke ei aiheuta merkittäviä suoria vaikutuksia asumiseen, terveyteen tai turvallisuuteen". Väite ei pidä paikkaansa. **Molemmat hankevaihtoehdot vaikuttavat välittömästi asumiseen tekemällä asunnoista käyttökelvottomia siihen tarkoitukseen, mihin etenkin vapaa-ajan asunnot on tällä alueella hankittu ja rakennettu – rauhoittumiseen, virkistäytymiseen ja rentoutumiseen.** Viittaamme taas kerran hiljaiseen alueeseen, ja hiljaisenkin tuulimyllyn äänen häiritsevyyteen (ks. 22. Melu), avaraan maisemakuvaan ja erämaamaisuuteen. Suora ja kiistämätön terveysvaikutus tulee unen laadun ja määrän heikkenemisen kautta – tämäkin kytkeytyy ihan samoihin alueen ominaispiirteisiin ja myös vapaa-ajanasuntojen kevyeen äänieristykseen.

Selostuksessa referoitu asukaskysely puhuu puolestaan, emmekä niitä kommentoi sitä sen enempää.

Vaikutusarvioinnin sivuilla 196–197 on useita käsittämättömiä ja perusteettomia päätelmiä:

- s. 196 keskellä lukee: *"Koska melu- ja välkemuutokset ovat kohtalaisia tai vähäisiä, ei asumisviihtyvyyden niiden puolesta suoraan heikkene."* Jos lähtötilanteessa ei ole taustamelua lainkaan ja voimaloiden jälkeen koko lähialueella kuullaan selvästi muutaman sekunnin välein toistuva, suihkukonemainen 300–500 Hz:n ääni, toki muutos on erittäin suuri ja asumisviihtyvyyttä olennaisesti ja erittäin suuresti häiritsevä. Vastaavasti, kun välkettä ei lähtötilanteessa ole ja voimaloiden jälkeen olisi jopa merkittävässä määrin, toki muutos on erittäin suuri.
- s. 196 viimeisissä kahdessa kappaleessa kirjoitetaan kiinteistöjen arvoista. Ainoa tutkimus, johon viitataan, on väärin toteutettu, tuulivoimateollisuuden etujärjestön tilaama tutkimus. Siinä verrattiin kauppahintoja ennen tuulivoiman käyttöönottoa hintoihin käyttöönoton jälkeen. Tietenkään käyttöönotto ei vaikuta hintoihin, mutta tuulivoimahankkeen julkistus, kaavoitusaloitteen hyväksyminen ja kaavoituksen eteneminen vaikuttavat. Viitattua tutkimusta parempia selvityksiä toki on olemassa naapurimaista, niitä ei kuitenkaan ole haluttu käyttää.
- Selostukseen on kirjoitettu: *"Mahdolliset muutokset kiinteistöjen arvoissa eivät vaikuta niiden käyttöön. Melu ja välke eivät myöskään aiheuta muutoksia käyttöön, sillä lainsäädännön raja-arvot eivät ylitä. Muutokset liittyvät käyttömukavuuteen tai -kokemukseen, mutta eivät suoraan käytettävyyteen. Hankealueella ei ole tunnistettu mitään sellaista kiinteää tai irtainta omaisuutta, joka tuhoutuisi tai vaurioituisi voimaloiden tai infran rakentamisen seurauksena"* Ei kyse olekaan hankealueen kiinteästä omaisuudesta vaan

lähialueella sijaitsevasta omaisuudesta! Pitäisikö vapaa-ajan tai vakituisten asuntojen tuhoutua, ennen kuin se vaikuttaisi niiden käyttöön!

- s. 197 yläreunassa lukee "... voimajohtoauekan ja maakaapelin tarkka sijainti voidaan suunnitella niin, ettei rakennuksia tarvitse purkaa." Tällä perustellaan sitä, että johdot eivät vaikuta omaisuuden käyttöön tai käytettävyyteen. "Ei tarvitse purkaa".
- Ja vielä johtopäätöksenä: "Hanke ei heikennä merkittävästi asumisviihtyvyyttä, terveyttä tai turvallisuutta, mutta aiheuttaa selkeitä kielteisiä vaikutuksia viihtyvyyteen ja paikalliseen yhteisöön." Aika kielikukkanen tuokin...

Sivulla 199 viitataan siihen, että hanketoimija kutsui mm. Renkajärven suojeluyhdistyksen edustajan keskustelemaan siitä, miten hanketoimija voisi osallistua järven suojelutyöhön. Myrskyn hankepäälliköllä ei kuitenkaan ollut mitään ehdotusta, ajatusta tai ideaa, miten he voisivat estää tai vähentää hankkeen haittavaikutuksia. Suojeluyhdistyksilläkään ei ollut tällaisia ehdotuksia – jos sellaisia keinoja olisi olemassa, toki olisimme ehdottaneet niitä jo kaksi vuotta sitten.

Jäimme ihmettelemään, mikä mahtoi olla tapaamisen tarkoitus??

14. Virkistyskäyttö ja metsästys

Järviylängön keskeinen arvo ihmisille on virkistyskäyttö etenkin vapaa-ajanasumisen ja retkeilyn muodossa. Kun se nojaa kokonaan alueen ominaisluonteeseen – hiljaisuuteen sekä maiseman avaruuteen ja erämaamaisuuteen – sen dramaattinen muutos 12 jättikokoisen tuulivoimalan ja niiden tuomana meluhäiriön vuoksi on tietysti koettava erittäin suureksi.

Kuten olemme jo korostaneet aiemminkin, karttatarkastelut eivät anna oikeata kuvaa ja kunnollinen alueeseen tutustuminen onkin tarpeen sen luonteen hahmottamiseksi. Järvien saaret ovat pääsääntöisesti asumattomia ja jokaisenoikeudella yleisessä virkistyskäytössä. Asukkaiden yleisesti käyttämät uimarannat tai veneiden vesillelaskupaikat eivät välttämättä näy kartoilla – alueen asukkaat eivät ole juuri halunneet mainostaa parhaiksi kokemiaan paikkoja vaan ovat pitäneet ne asukkaiden tiedossa. Tämä näkyy mm. siinä, että karttapalveluihin merkittyjä retkeilyreittejä ei juurikaan löydy, vaikka niitä todellisuudessa onkin ollut vuosikymmeniä. Karttatarkastelu ei ole riittävä arvioinnin pohjaksi.

YVA:n asukaskysely sen sijaan antoi paljon hyvää tietoa siitä, miten asukkaat käyttävät lähialuetta omassa virkistyskäytössään.

Rakentamisen meluvaikutus arvioidaan mielestämme systemaattisesti liian pieneksi. Sen oletetaan rajoittuvan noin 400 metrin etäisyyteen työmaa-alueesta, kun se taustameluttomassa ympäristössä on todellisuudessa yli 1–2 km. Siten hankkeen rakentamisen kielteinen vaikutus virkistyskäyttöön on suuri tai erittäin suuri myös rakentamisaikana.

Kokonaisuutena hankkeen normaalitoiminnan vaikutus virkistyskäyttöön tulee olla **erittäin suuri** molemmissa vaihtoehdoissa.

OSA IV: MUUT VAIKUTUKSET

15. Kasvillisuus ja luontotyytit

Luontoselvitysraportin mukaan **luontotyyppien kartoitus tehtiin melko suppeana otantana**. Kaikkia muuttuneita voimaloiden paikkoja ei ole ilmeisesti inventoitu.

Suurimpia nyt epäselviksi jääneitä alueita ovat Isosuon kosteikkoalueet, vaikka ne valtaosin ovatkin voimakkaasti käsiteltyjä sekä Heinisuon ympäristö etenkin alueilta, jotka tulisivat joutumaan erittäin raskaan rakennustyön alle – jälkimmäisen tärkeyttä korostaa Heinisuonojan merkitys isoimpana Takajärveen vettä tuovana ojana.

Heinisuolle suuntaavassa rinteessä sijaitseva, lailla suojeltu lähde on SVE₃:n vieressä ja on todennäköistä, että sen rakennustyöt vaarantaisivat lähteen olemassaolon.

16. Luonnonsuojelualueet

Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset voivat olla huomattavasti selostuksessa esille tuotuja isompia.

Onkilammin vesi tulee pääosin Renkajokea pitkin, mutta osaksi myös Isosuolta, Haapasuolta ja Valkeasuon eteläosista. Suomaastossa tehtävien erittäin raskaiden maanrakennustöiden seurauksena kiintoainesta ja humusta voi kulkeutua merkittävässä määrin Onkilammiin ja Renkajokeen. Jättikokoisten voimaloiden perustusten kaivamista soiseen maastoon voi hyvin kyseenalaistaa.

Saunasuon ja Hanhisuon linnusto puolestaan tulisi kärsimään merkittävästi voimaloista niin rakentamis- kuin toiminta-aikanakin.

17. Pohja- ja pintavedet

YVA-selostuksen arvioksi esitetään kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia perustuen ensisijaisesti kielteisistä vaikutuksista Heinisuonojaan rakentamistyön aikana. Voimaloiden normaalitoiminnan aikana vaikutuksia ei katsota syntyvän lainkaan.

Tämä lienee yksi niistä kohdista, joissa isot ja hyvin hallitsemattomat riskit nousevat tärkeään rooliin, kun vaikutusarviota tehdään. Voimaloiden rakentamisesta, käytöstä ja purkamisesta voi hyvin aiheutua katastrofaalisen suuria vaikutuksia niin pohja- kuin pintavesiinkin. Riskien huolellinen arviointi on tarpeen.

Maanrakennustöiden vaikutus voi todellisuudessa olla merkittävästi arvioinnissa esitettyä isompi. Koska alue on vedenjakaja-alueita, on mahdollista, että valumasuunnat muuttuvat rakentamisen seurauksena ja etenkin Onkilammin kuormitus lisääntyy.

Voimaloista irtoavan mikromuovin määrästä on julkisuudessa hyvin erilaisia tietoja, jotka perustuvat vaihtelevalla luotettavuudella tehtyihin tutkimuksiin ja niistä vedettyihin johtopäätöksiin. Mikromuovin siirtyminen pohjaveteen on kuitenkin todellinen riski, jota pitää arvioida niin huolellisesti, kuin se on käytännössä mahdollista.

Öljyvuotokojen mahdollisuus on suuri ja niiden seuraukset tässä ympäristössä olisivat hyvin vakavia.

20. Ilmasto

Toiminnan päättyessä voimaloiden omistaja olisi velvollinen purkamaan voimalat – ml. perustukset, jos säännökset niin edellyttävät. Selostus on optimistinen arvioidessaan käyttöikä – tämän kokoluokan tuulivoimalat ovat hyvin uusia, kaavan sallimat maksimikoot käytännössä protoja ja niiden käyttöikä voi ihan hyvin osoittautua käytännössä paljon laskettua lyhyemmäksi.

Kierrätyksen osalta selostus on myös optimistinen. Voi olla totta, että voimaloista 85 % pystytään kierrättämään, mutta selostus ei ota kantaa siihen, onko siinä taloudellista järkeä. Käsitksemme mukaan lasikuitukomposiittimateriaalin kierrätys on hyvin kallista, erityisesti, kun materiaalia on käsiteltävänä valtava määrä. **Voimaloiden omistaja ei käsittääksemme ole sitoutunut sen koommin kuntaan kuin maanomistajiin päin siihen, että se maksaa esim. 85 %:n kierrätyksen – perustuksista puhumattakaan.**

22. Melu

Melu ja meluisuus ei ole pelkkä desibelikysymys.

Absoluuttinen äänenvoimakkuus desibeleinä on ilmeisesti valittu tuulivoimaloiden melun ohjearvojen pohjaksi sen vuoksi, että se on helppo mitata ja myös laskea mallinnusten avulla.

Todellisuudessa melua on häiritsevä ääni ja äänen häiritsevyys liittyy jopa enemmän muihin seikkoihin kuin äänenvoimakkuuteen.

Niinimäen lähiympäristö on aluetta, johon asukkaat ovat **tietoisesti** hakeutuneet kokemaan paitsi näkyvää maisematilaa, myös *Hi-fi*-äänimaisemaa, jonka silmin koettava osa on erämaamainen, avara maisema ja jonka korvin kuultavassa osassa ei ole taustakohinaa. Näiden yhteisvaikutus on ollut keskeinen syy hankkia vakituinen asunto tai vapaa-ajan asunto juuri siltä alueelta. Monissa tutkimuksissakin rauhoittavaksi ja rentouttavaksi koettu luonnonrauha tarkoittaa tällaista maisemakokonaisuutta.

Väitöskirjassaan äänimaiseman muutosta tutkinut FT, Teknillisten Tieteiden Akatemian (TTA) varsinainen jäsen Outi Ampuja on yksi monista melun ja äänimaiseman kokemista tutkineista henkilöistä, jotka havainnollistavat äänimaisemien perustyyppejä termein *Hi-fi* ja *Lo-fi*-äänimaisema. Selkeä ja usein luonnonääniä hallitseva *Hi-fi*-äänimaisema on yhteiskunnan muuttumisen ja kaupungistumisen seurauksena muuttunut yhä laajemmin *Lo-fi*-äänimaisemaksi, joka on hälyisä ja paljon informaatiota sisältävä. Sellaisessa äänimaisemassa on vaikeaa tai mahdotonta erottaa ja tunnistaa yksittäisiä äänilähteitä. *Hi-Fi*-äänimaisema on taas erotteleva: yksittäiset äänet ja niiden lähteet erottuvat toisistaan selkeästi ja ne on helppo tunnistaa – taustahälyä kun ei ole.

Konkreettisimmin juuri tämän rauhoittumis- ja rentoutumispaikan hakeminen näkyy alueen vapaa-ajan asuntojen suuressa määrässä. Niitä on nyt noin 1 000 ja alue on ollut suosittua mökkiseutua jo monia vuosikymmeniä: mökkien keski-ikä on noin 50 vuotta ja monet niistä ovat pysyneet suvussa sukupolvelta toiselle.

Äänimaisema ja visuaalinen maisema kytkeytyvät suoraan toisiinsa ja melun kokeminen tapahtuu siis osin myös nähdyn maiseman kautta – äänilähde kuten tuulimylly, joka nähdään ja johon katse kiinnittyy, koetaan yleensä senkin vuoksi häiritsevämpänä kuin äänilähde, jota ei nähdä.

Voimakkuudeltaan pienikin taustamelu ja -kohina tuhoaisi tämän maiseman ja *Hi-fi*-äänimaiseman yhteiskokemuksen ja estäisi asuntojen käytön siihen tarkoitukseen, mihin ne on aikoinaan hankittu.

On varmistettava, että tuulivoimaloiden ääni ei otollisissakaan olosuhteissa (jotka voivat jatkua päiviä ja viikkoa keskeytyksettä) nosta melua asuntojen pihoilla liian suureksi – jos se halutaan välttämättä ilmaista desibeleinä mallinnustekniikan vaatimuksista, äänenvoimakkuus ei voi ylittää 30 dB:ä (A-painotettuna mittauksena).

Koska melumallinnus sisältää useita epävarmuustekijöitä ja koska asukkaiden ja kunnan on käytännössä sekä hyvin kallista ja hyvin hidasta puuttua arvojen ylittämiseen jälkikäteen, hankkeelle tulee hakea **ympäristölupa**.

Jo tehdyissä melumallinuksissa on karttoihin piirretty raja 35/40 dB(A). Se indikoi, että lähimmän voimalan etäisyyden asunnoista pitää olla noin kolme kilometriä, jotta pysytään hyväksyttävällä tasolla. Koska asutusta on joka puolella hankealuetta, etäisyysvaatimus tarkoittaa samalla, että Niinimäen hankealue on toteutuskelvoton.

Hankealue on osoittautunut jo esitetyissä suunnitelmissakin aivan liian pieneksi teollisen mittakaavan tuulivoimatuotantoon.

Vaihtoehdon 1 yhteensä 12 myllyä ovat lähimmillään noin 600 metrin päässä toisistaan, mikä tämänkokoisilla voimaloilla haittaa jo tuotantotehoakin.

Ympäristöministeriön yli 10 vuotta sitten hyväksymään tuulivoimaloiden melumallinnusohjeeseen oli jäänyt virhe, jonka vuoksi mallinnus ei ota huomioon voimaloiden välisten turbulenssien äänivaikutuksia. Virhe mahdollistaa tämänkin sijoittelun mallinnettujen desibelien kannalta, mutta esimerkiksi itä- tai länsituuli vaihtoehdossa 1 antaisi todellisuudessa merkittävästi mallinnettua isomman meluhaitan Renkajärven pohjoispäähän ja Härkätien varteen. **Ympäristölupa on ainoa mahdollinen ratkaisu tämän ongelman huomioimiseen (molemmissa vaihtoehdossa), mikäli kunta päättäisi edetä kaavoituksessa.**

Kommentoimme vielä lyhyesti selvityksen melukokonaisuuden eri alakohtia:

22.1. Arvioinnin päätulokset

Rakentamisen aikainen melu:

- On selvää, että rakentamisen melu kantautuu häiritsevänä lähialueen asuntojen pihapiiriin, jos yksittäisen moton tai metsätraktorin ääni kuuluu selvästi kahden kilometrin päähän. **Vaikka melu on tilapäinen, ei sitä voi pitää vähäisenä** – rakentaminen kestää kuitenkin huomattavan kauan ja häiritsee asukkaita koko sen ajan. Rakentaminen pitää rajoittaa normaalin työajan puitteisiin (arkipäivinä klo 8–16).

22.2. Nykyinen äänimaisema

Nykytilan kuvaus on monin osin, mm. johtopäätösten osalta virheellinen. Sivun 298 alussa todetaan, että hiljaista aluetta ei ole määritelty maakuntakaavassa eikä sillä ole virallista statusta. Unohdetaan mainita, että mitään Kanta-Hämeen hiljaisista alueista ei mainita maakuntakaavasta. Silti ne ovat olemassa ja silti niillä on ihan sama merkitys ihmisille ja eläimille. Hankealueen ympäristö on Kanta-Hämeen suurin yhtenäinen hiljainen alue.

Saman sivun toisessa kappaleessa todetaan, että *"yksittäiset ajoneuvojen ohitukset voivat suotuisissa olosuhteissa kuulua satojen metrien etäisyydellä"*. Asutus sijaitsee lähes kokonaan järvien rannoilla tai peltoaukeiden reunoilla. Suotuisissa olosuhteissa henkilöauton ääni kuuluu helposti yli kilometrin päähän, järven yli jopa kahden kilometrin päähän.

Tämä on hyvä esimerkki siitä, että on olennaisen tärkeää, että YVA-selvityksen tekijä viettää aikaa alueella, jota hän arvioi. Kun koko nykytilan ja hankkeen normaalitoiminnan välisen muutoksen vaikutusarviointi on pitkälti subjektiiviseen kokemukseen pohjautuvaa, miten kokenutkaan arvioitsija kuvittelee voivansa arvioida hankkeen vaikutuksia tasapuolisesti? Semminkin, kun hankeyhtiö on selvityksen toimeksiantaja.

Yksityiskohtana: selvityksen analyttistä tasoa kuvaa hyvin maininta, että nykytilanteessa sisämelua aiheutuu ovien sulkemisesta ja huoneistossa kävelystä. (Oikeesti!!!)

22.4. Lähtötiedot ja arviointimenetelmä

Rakentamisen aikainen melu pitää arvioida kunnolla eikä ohittaa olankohautuksella. Aivan erityisesti tämä liittyy raskaaseen liikenteeseen ja myös murskeen/louheen hankintaan.

Taulukon 59 otsikko on virheellinen. Relevantti valtioneuvoston päätös on 993, ei 997.

Melumallinnus on tehty haettua osayleiskaavaan esitettyä maksimikokoa pienemmällä voimalla. Menetelmä johtaa automaattisesti epävarmuuksiin, eikä mallinnusmenetelmä ole siksi hyväksyttävä – kaavaa tehdään nyt isommille voimaloille. Rakennusluvan hakemisen aikainen tarkistus ei ole riittävä eikä takaa ammattimaista, puolueetonta arviointia.

Sisämelua arvioidaan *"alalla sovelletun DSO 1284 -laskentamenetelmän mukaan"*. Laskentamenetelmässä käytetään tanskalaista omakotitalojen keskimääräistä ääneneristävyyttä. Niinimäen lähialueella kyse on vanhasta, keski-ikältään 50 vuoden ikäisestä vapaa-ajanasuntokannasta, jonka ääneneristys on paljon laskentamenetelmässä oletettua kevyempi.

22.5. Vaikutusalueen laajuus ja herkkyys

Herkkyuden arviointi on hyvin selkeästi väärä. Sen perustelut ontuvat – se, onko maakuntaliitto päättänyt kirjaamaan hiljaisiksi todetut alueet maakuntakaavaan vai ei, ei tosiaankaan vaikuta alueen herkkyyteen. Viittaamme kohdan 22. alussa selventämiimme näkemyksiin ja arvioitsijan kovin puutteelliseen selvitystyöhön ja toteamme herkkyyden **erittäin suureksi**.

22.6. Arvio vaikutuksista, yhteisvaikutuksista ja haittavaikutusten lieventämismahdollisuuksista

Rakentamisaikaiset meluvaikutukset arvioidaan selvästi liian vähäisiksi. Selvityksessä todetaan myös, että maa-ainekset saadaan todennäköisesti hankealueelta. Jos näin suunnitellaan, sen vaikutukset pitää selvittää.

Hämeen Härkätien rakenne ja linjaukset eivät todennäköisesti salli kuljetuksia ja valtakunnallisesti merkittävän tien merkittävät muutokset eivät ole mahdollisia. Muuta realistista reittiä ei ole, joten rakentamisvaiheen kuljetukset muodostunevat mahdottomiksi toteuttaa.

Sivun 303 viimeisen kappaleen desibeliesimerkit ovat kummallisia ja myös virheellisiä ja yrittävät antaa väärän vertailukohdan arvioinnin perusteeksi. Tallennamme ja toimitamme mielellämme äänitallenteita

lähialueelta todistamaan, että Renkajärven ympäristön tyypillinen keskimelu on iltaisin alle 30 dB(A). Tämä tehtävä kuuluisi tosin YVA-selvityksen tekijöille, ei asukkaille eikä paikallisyhdistyksille.

Normaalitoiminnan kielteinen meluvaikutus on erittäin suuri molemmissa hankevaihtoehdoissa, lievennystoimenpiteistä huolimatta.

Naapuruussuhdelaki kieltää yksiselitteisesti kohtuuttoman rasituksen aiheuttamisen.

22.7. Arvioinnin epävarmuustekijät

Jos valittava voimalamalli olisi isompi kuin mallinuksissa käytetty, uusi mallinnus rakennuslupavaiheessa ei riitä, vaan koko osayleiskaava pitää tarkistaa ja tarvittaessa muuttaa ennen rakennusluvan hakemista.

23. Liikenne

Tiestön ja liikenteen osalta YVA-selostus on kovin kevyt. Useat asiat edellyttävät tarkempaa selvitystä:

Sekä Hämeen Härkätien että Hyrväläntien todetaan vaativan muutostöitä, koska nykyinen tie ei kestä kyseessä olevia kuormituksia. Muutostöiden laatu ja laajuus jäävät selvittämättä. Mitä ilmeisimmin Hämeen Härkätielle pitäisi tehdä merkittäviä muutoksia, jotka eivät luultavasti ole mahdollisia toteuttaa ottaen huomioon Härkätien historiallisen merkityksen ja sitä ympäröivän maiseman suojelun.

Tuulimyllyjen osien kuljetusten alustava mallinnus (Vuorsola) on tehty käyttäen pienempää voimalaa kuin mitä kaavaluonnoksessa ja YVA:ssa käsitellään.

Rakennusaikainen kuljetusten kielteinen vaikutus on merkittävästi arvioitua suurempi. Härkätie on myös hyvin suosittu pyöräilyreitti ja kuljetusten vaikutus erityisesti pyöräilijöiden turvallisuuteen on erittäin suuri. Vaikka se on tilapäinen, häiriön kesto on kuitenkin kaksi vuotta, joten se on asukkaiden ja muiden tiellä liikkujien kannalta merkittävä ja **kielteistä vaikutusta tulee pitää suurena.**

24. Elinkeinotoiminta ja palvelut

Olemme täysin eri mieltä hankkeen vaikutuksista elinkeinotoimintaan, palveluihin ja alueen elinvoimaan.

Keskeisimmät erot liittyvät nykytilanteeseen ja voimaloiden vaikutukseen muiden kuin tuulivoimaloihin suoraan liittyvien töiden osalta.

24.2. Nykytila

Renkajärven ja Takajärven ympäristöt ovat tiheään asuttuja vapaa-ajanasuntoalueita. Alueen suosiota kuvastaa se, että avoimesti myynnissä olevia kohteita on ollut hyvin vähän ja usein kiinteistöt ovat periytyneet sukupolvelta toiselle.

Suuren vapaa-ajanasuntokannan keski-ikä on verrattain korkea ja kun vapaa-ajanasuntojen rakentamisessa yleensäkin suuntaus on mukavuuksien lisäämiseen, lukuisat vanhat mökit on joko remontoitu tai laajennettu nykyajan tarpeita vastaaviksi. Tämä pienimuotoinen rakentaminen on

työllistänyt monia paikallisia ja lähiseudun yrityksiä, pienyrittäjiä ja elinkeinonharjoittajia. Myös kiinteistöhuolto kuten teiden auraus on luonut kasvavan tarpeen paikallisille palveluille, pääsääntöisesti näitä palveluja tuottavat elinkeinonharjoittajat sivutoiminaan.

Vapaa-ajanasutuksen koko elinvoimamerkitystä on vaikea tai mahdotonta mitata – suuri osa siitä voi näkyä esimerkiksi Hämeenlinnan marketeissa, rautakaupoissa tai puutarhaliikkeissä. Hankealueen lähiympäristössä on kuitenkin noin 1 000 vapaa-ajanasuntoa ja sesonkiaikaan niissä viettää aikaa karkeasti arvioiden 2 000–4 000 ihmistä, mikä vastaa suuruusluokaltaan 20–40 % Hattulan vakituisista asukkaista. Ostovoimamielessä sesonkiajan asutuksen merkitys voi olla tätä suurempi.

Vuokramökkien lisäksi merkitystä on myös isommilla majoitusta ja kokouspalveluja tarjoavilla yrityksillä kuten Inkalan kartanolla ja Könnölän Matkailutilalla.

24.3. Vaikutusmekanismit

Vaikutusmekanismiksi ei ole tunnistettu voimaloiden rakentamisen ja toiminnan melu-, välke- ja maisemavaikutusten sekä luontovaikutusten aikaansaamaa välillistä vaikutusta lähialueen käyttöön vapaa-ajanasuinpaikkana, virkistysalueena ja retkeilyalueena. Nykytilan kuvauksessa tämä oli tunnistettu, mutta ei enää vaikutuksissa.

24.5. Vaikutusalueen laajuus ja herkkyys

24.6. Arvio vaikutuksista

Vapaa-ajan asumisen ja matkailun osalta vaikutusalue kattaa koko lähialueen aina 10 km:n etäisyydelle saakka. Voimaloiden toiminta vaikuttaa alueen keskeisiin vetovoimatekijöihin ja myös investointi-halukkuuteen – niin rakentamiseen kuin kiinteistönhoitoon liittyvien palveluiden kysynnän odotetaan romahtavan. Jokaisen tällaisen työpaikan menetys aiheuttaa samanlaisia kerrannaisvaikutuksia kuin selostuksessa maalailnut muutamit tuulivoimalatyöpaikat, mutta negatiivisia.

Matkailuun yrittäjät uskovat vaikutuksen olevan myös selvästi negatiivinen. Hankeselostuksessa todetaan, että "*matkailuelinkeinot hankealueen ympäristössä joutuvat sopeutumaan uuteen tilanteeseen*". Melko kyyninen huomio, kun kyse on elinkeinosta ja siihen kohdistuvasta uhasta. Nykyisten mökkivuokrausyrittäjien yhteenlaskettu tulonmenetys kipuaa nopeasti yli 200 000 euron/vuosi.

Nähdäksemme elinkeinovaikutusten merkittävyys on selostuksessa arvioitu kokonaan väärin. Voimaloiden rakentamisen ja normaali-toiminnan hyödyt ovat ylikorostuneet ja ympäristöön syntyneet haittavaikutukset ja niiden merkitys puolestaan aliarvioitu. Molempien hankevaihtoehtojen sekä molempien ilmajohtoihin perustuvien siirtolinjojen **elinkeinovaikutusten merkittävyys on erittäin suuresti kielteinen.**

25. Vaikutukset viestintäyhteyksiin, säätutkiin ja maanpuolustukseen

Selostuksessa kuvataan mahdolliset vaikutukset tv-signaaliin ja matkaviestinverkkojen toimintaan aivan liian ylimalkaisesti ja selvitystä tulee jatkaa ennen kaavoitustyön mahdollista jatkamista.

Jo nyt mobiiliyhteydet ovat lähialueella heikot. Alueella asuu sesonkiaikaan useita tuhansia ihmisiä, joille monille mobiiliverkon sujuvuus on erittäin tärkeätä esim. etätöiden vuoksi. Siksi hanketoimijan pitää selvittää yksityiskohtaisesti kunkin operaattorin verkkojen kuuluvuus koko lähialueella sekä operaattoreiden mahdolliset edellytykset korjaaviin toimenpiteisiin.

28. Hankkeen suhde kansainvälisiin ja kansallisiin strategioihin ja tavoitteisiin

28.2. EU:n biodiversiteettistrategia

YVA-selostuksen vaikutusarvio toteaa, että hanke vähentää luonnon monimuotoisuutta ja että se aiheuttaa merkittäviä haittoja pesimälinnustolle ja sudelle. Jo tähän mennessä tehtyjen ei-kattavien selvitystenkin mukaan kaksi siirtolinjavaihtoehtoa aiheuttaa lisäksi merkittävää haittaa liito-oravalle, kirjopapurikolle ja muuttolinnustolle.

28.6. Kokemäenjoen - Saaristomeren - Selkämeren vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027

Selvitys ei ota riittävästi huomioon latvajärvien vedenlaadun herkkyyttä ja veden hidasta vaihtuvuutta järvissä. Selostuksessa kiintoaineiden arvellaan sitoutuvan kasvillisuuteen ja vasta tarvittaessa suunniteltaisiin laskeutusaltaita. Edellytämme **ympäristölupaa** sen varmistamiseksi, että hyvin mittavat maanrakennustyöt tehdään ottaen huomioon vesistöille aiheutuvat riskit ja että laskeutusaltat suunnitellaan ja rakennetaan **ennen vahingon syntymistä**, ei sen jälkeen.

28.7. Kestävän kasvun Häme 2022–2025 -maakuntaohjelma

Pidämme vaikutusarviota puutteellisenä ja kokonaiskuvaltaan virheellisenä.

Maakuntaohjelma tunnistaa ns. **monipaikkaisuuden** merkityksen eli kasvavan vapaa-ajan asumisen merkityksen yhtenä elinvoiman kasvualueena, johon Kanta-Hämeellä on luontaisia vahvuuksia sijaintinsa ja järviylängön luonnon kautta.

Ainutlaatuisten, Kanta-Hämeen osalta hyvin rajallisten luontaisten vahvuuksien vaarantaminen pysyvästi olisi suoraan maakuntaohjelman vastaista toimintaa.

28.9. Hattulan kuntastrategia

Vaikutusarvion ajatuskehitelmät vaikuttavat nopeasti kyhätyiltä. Logiikka, jossa YVA- ja kaavamenettely antaisivat mahdollisuuden vaikuttaa ja olisivat mahdollistavan ilmapiirin tavoitteen mukaisia, on perin kummallinen, jos 88 %:n asukasvastustus ei riitä osoittamaan paikallista mielipidettä. Samoin Pohjois- ja Etelä-Hattulan välille kuvattu vastakkainasettelu on tuskin kuntastrategian mukaista.

Hanke ei tue alueen taloutta, vaan sen nettovaikutus tulisi olemaan selvästi negatiivinen. Lisäksi hanke aiheuttaisi epäoikeudenmukaiseksi koetun tulonsiirtymän tuhannelta asukkaalta muutamalle hyötyjälle, jota kunta julkisen vallan käyttäjänä tuskin voisi perustella tai oikeuttaa.

28.10. Hämeenlinnan kaupunkistategia Houkutteleva Hämeenlinna

Muistutamme, että hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Hämeenlinnaan kuuluva Rimmilän ja Renkajärven koillisreunan alueet, johon hankkeella on hyvin voimakkaat negatiiviset vaikutukset. Myös Kotkajärvi, Renko ja Alajärven rannalla olevat taajamat ovat Hämeenlinnan osia, ja myös niihin kohdistuu negatiivisia vaikutuksia. **Huomattava osa läntistä Hämeenlinnaa muuttuisi vähemmän houkuttelevaksi.**

OSA V: JOHTOPÄÄTÖKSET VAIHTOEHDOSTA JA JATKOTOIMENPITEET

Hieman karrikoiden YVA-selostus toteaa, että hankkeella on lukuisia merkittäviä haittavaikutuksia niin luontoon kuin ihmisiin, mutta koska näiden haittojen aiheuttamista ei ole laissa kielletty, hanketoimija on päättänyt jatkaa hankkeen toteuttamista.

Hanketoimija ei piittaa hyvin selkeästä, pitkäkestoisesta ja poikkeuksellisen yhtenäisestä asukkaiden vastustuksesta. Se osoittaa harvinaista piittaamattomuutta oman toiminnan hyväksyttävyydestä ja eettisyydestä.

30. Ehdotus seurantaohjelmaksi

Ottamatta yksityiskohtaisesti kantaa yksittäisiin kohtiin, koko seurantaohjelma on käytännön tasolla hyödytön ja myös järjenvastainen – ellei hankkeelle ole etukäteen, ennen rakennuslupaa, haettu ympäristölupaa, jonka avulla toimintaa voidaan puolueettoman tahon toimesta valvoa ja puuttua ongelmakohtiin sekä tarvittaessa pysäyttää voimalat saman tien ja määrätä ne purettaviksi.

Etelä-Hattulan asukkaita tuskin paljoa lämmittää se tieto, että joku Niinimäen Tuulivoima Oy:n tulevista omistajista tietäisi viiden vuoden päästä, miten nopeasti kaakkureiden piti muuttaa evakkoon tuulivoimaloiden tieltä – ja löytyikö niille ehkä uusia pesintäpaikkoja muualta Suomesta. Kaakkureita se tieto lämmittäisi vielä vähemmän.

31. Tarvittavat suunnitelmat, luvat ja päätökset

Tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen edellyttää, että alue on merkitty Kanta-Hämeen maakuntakaavaan.

Edellytämme, että kunta päättää, että mikäli tuulivoimaosayleiskaavan laatimista jatkettaisiin ja se joskus hyväksyttäisiin, tuulivoimaloita ei voi rakentaa ilman, että hankkeelle on haettu ja myönnetty ympäristölupa. Luvan sisältöön ja ehtoihin lienee liian ennenaikaista mennä, koska koko hankkeen jatko vaikuttaa kovin epävarmalta.

Sotkajärviyhdistyksen kommentit Niinimäen tuulivoimaalueen kaavaluonnokseen

Lähettäjä

Päivämäärä to 24.4.2025 14.12

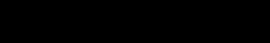
Vastaanottaja Kirjaamo Hattula <kirjaamo@hattula.fi>

 3 liitettä (267 kt)

Sotkajärviyhdistys ry lausunto kaavoitus 24042025.docx; Sotkajärviyhdistyksen lausunto - Niinimäen OAS.docx; Liite 18. Yhteenveto tutkittujen vaihtoehtojen vertailusta.pdf;

Liiteenä Sotkajärviyhdistyksen kommentit Niinimäen tuulivoimaalueen kaavaluonnokseen.
Liittenä on myös lausuntoon liitetyt kaksi liitettä.

Ystävällisin terveisin

Sotkajärviyhdistys ry, puheenjohtaja

Hattulan kunta

Elinvoimalautakunta

kirjaamo@hattula.fi

**Sotkajärviyhdistys ry:n lausunto koskien Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaselistusta
(4.3.2025)**

Ohessa Sotkajärviyhdistys ry:n palaute ja huomautukset Hattulan kunnan Niinimäen tuulivoimayleiskaavan kaavaselistukseen.

Sotkajärviyhdistys vastustaa Niinimäen tuulivoimahanketta ja vetoaa Hattulan kunnan päättäjiin, että kaavoitusprosessi keskeytetään.

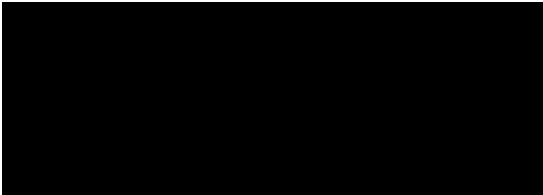
Yhdistys vaati jo aikaisemmin, että Niinimäen tuulivoimayleiskaavan laatiminen jäädytetään odottamaan käynnissä olevaa Hämeen vaihemaakuntakaavan valmistumista. Vaihemaakuntakaava on luonteva kohta arvioida tuulivoimaloiden rakentamisen yhteisvaikutusta Kanta-Hämeen alueella ja koko maakunnan alueella optimaalisia tuulivoimaloiden paikkoja.

Nyt kuitenkin kaavaluonnos lähtee siitä, että Niinimäen alueelle rakennetaan 12 tuulivoimalaa. Se on ristiriidassa nykyisen maakuntakaavan kanssa. Kaavaluonnos olettaa, että vaihemaakuntakaava sallii 12 tuulivoimalaa Niinimäen alueelle, mutta sellaista olettamusta ei voi tässä vaiheessa tehdä kaavoituksen perusteeksi.

Sotkajärviyhdistyksen mielestä Niinimäen alue on täysin sopimaton tuulivoiman tuotantoalueeksi hiljaisuutensa, erämaamaisen ja ainutlaatuisen luontonsa sekä vakituisen ja vapaa-ajan asutuksensa vuoksi.

Suomen sähköntuotannon näkökulmasta Niinimäki on myös tarpeeton, koska se on yhteisteholtaan niin pieni, että sillä ei ole valtakunnallista merkitystä. Sillä ei ole myöskään alueellista merkitystä, koska sähkö syötetään kuitenkin valtakunnan verkkoon. Se on vain ulkomaisen sijoitusrahaston kaupallinen hanke.

Sotkajärviyhdistys ry, puheenjohtaja

Sotkajärviyhdistys ry:n palaute ja huomautukset koskien Niinimäen tuulivoimaosaleiskaavan kaavaselostusta (kaavaluonnos)

1. Sotkajärviyhdistys on nostanut lausunnossaan (29.4.2024) kaavan OAS-vaiheessa seuraavat asiat

- Maakuntakaavan ohjaava vaikutus
- Kuljetus- ja huoltoreittien sekä louhintapaikkojen kaavoitus
- Siirtojohtojen kaavoitus
- Kaavan ohjaava vaikutus
- Rakennusluvalle asetettavat ehdot
- Kuntalaisten tasapuolinen kohtelu
- Kaavan vaikutus kuntatalouteen
- Sopivuus Hattulan strategiaan
- Kunnan etujen turvaaminen

Mielestämme edellä mainitut asiat eivät ole ollenkaan tai riittävällä tavalla tulleet otetuksi huomioon kaavaluonnosta laadittaessa. Siksi liitämme tähän lausuntoon liitteeksi kaavan OAS-vaiheessa antamamme lausunnon ja vaadimme, että em. asiat otetaan nyt kaavaluonnosvaiheessa ottaa huomioon. (liite 1)

Tämän lisäksi haluamme tuoda esiin seuraavat asiat liittyen kaavaluonnokseen.

2. Puutteet ja ristiriidat suunnitteluprosessissa

- Kaavaehdotus ei perustu Ympäristövaikutusten arviointiin. Jotta kaavasta voitaisiin päättää luotettavaan tietoon pohjautuen, sen pitäisi perustua YVA:an. Tosin lausunnoilla olevassa YVA:ssa on paljon puutteita, joten ne pitää korjata ensin. Kiinnitämme erityisesti huomiota YVA-selostuksen liitteeseen 18, jossa on taulukkomuodossa arvioitu hankkeen vaikutuksia luontoon, ympäristöön ja asumiseen. Taulukko 18 (liite 2) pitää ottaa myös omaksi erilliseksi liitteekseen kaavadokumentaatioon. Taulukosta ilmenee yhdellä silmäyksellä, että hankkeella on suuri määrä kielteisiä vaikutuksia, joilla pitää olla merkitystä kaavoituksesta päätettäessä.
- Olemme jo aikaisemmin huomauttaneet, että kaavoituksessa ei ole riittävästi otettu huomioon ennallistamistoimenpiteitä eikä määritetty niitä. Mielestämme jo tässä vaiheessa pitää ottaa käyttöön Saksan Tuulivoimaloiden purkamista ja purkumateriaalien kierrätystä säätelevä standardi DIN SPEC 4866-2020-10: Nachhaltiger Rückbau Demontage, Recycling und Verwertung von Windenergieanlagen.
- Ottaen huomioon alueen hiljaisuuden, erämaamaisuuden sekä tuhat vakituista ja vapaa-ajan-asuntoa, hankkeelle on vaadittava ympäristölupa, jolla kunta voi tarvittaessa vaatia esim. melutasojen pienentämistä ja välkehaittojen vähentämistä.

- Alue on maakuntakaavan liitteessä merkitty hiljaiseksi alueeksi. Alue on siis ainutlaatuinen ja sen vuoksi Hattulan kunnan pitää asettaa hankkeen melurajat 40 db:n sijasta 35 db:iin. Nykyiset ympäristöministeriön ohjeavot ovat ajastaan jäljessä eivätkä ota huomioon eri alueiden erityispiirteitä.
- Kaavassa tulee selvittää vaikutusalueen todellinen laajuus. Luonnoksesta se ei selviä, kuten ei selviä sekään, kuinka suuri on hankkeesta aiheutuva rakennuskieltoalue. Hankealue yksinään ei ole riittävä arviointiperuste.
- Jos kaava hyväksytään, se pitää hyväksyä ehdollisena siten, että se raukeaa automaattisesti esim. 10 vuoden jälkeen.
- Kaavaluonnoksessa ei ole edellytetty maa-ainesottolupia. Niitä pitää edellyttää tai ainakin perustella, miksi ei edellytetä. Lisäksi on perusteltua vaatia myös maa-aineksen ottamiseen ympäristölupaa.
- Siirtolinjoissa kunnan on edellytettävä maakaapelointia, koska se on ympäristön ja tuotantovarmuuden näkökulmasta paras ratkaisu. Lisäksi paikallinen sähkönsiirtoyhtiö Elenia on jo kaivanut maahan suurimman osan kaapeleistaan, joten maakaapelointi on ainoa järkevä vaihtoehto.
- Kohdassa 4.8. sanotaan, että Myrsky Energia on sopinut maanvuokrasopimuksista maanomistajien kanssa. Tietojemme mukaan hankealueen suurin maanomistaja UPM ei ole tehnyt vuokrasopimusta. Tältä osin kaavaluonnosta on korjattava.
- FCG:n Hämeen tuulivoima-alueita kartoittavassa raportissa vuodelta 2023 hankealue saa arvion 2/9, mikä tarkoittaa sitä, että se soveltuu huonosti tuulivoiman rakentamisalueeksi.
- Asukaskyselyn tulokset ovat murskaavan kielteiset, mutta se ei näy millään tavalla kaavaluonnoksessa.

3. Teknologia ja ympäristö

- YVA-selostuksen mukaan hankealue sijaitsee keskellä laadullisesti edustavaa ydinaluetta. YVA-selvityksessä todetaan useassa eri kohdin, että hankkeen toteutuminen hävittää ja pirstoo metsäalueita em. ydinalueilla, mikä heikentää lajien kulkuyhteyksiä esim. lisääntymis-, talvehtimis-, ja syömisalueiden välillä. Lisäksi YVA-selostuksessa ei ole arvioitu Niinimäen hankkeen aiheuttamaa tuhoa Nuuksiosta pohjoiseen kulkevalle 2. ja 3. teiden välissä olevalle vihreälle yhdyskäytävälle, vaikka sen yhtenäisyys on hyvin olennainen biodiversiteetin ja luonnonsuojelun kannalta. Hankkeen vaikutukset luontoon ovat suuren kielteiset.
- Niinimäelle suunnitellut voimalat ovat tähän asti Suomen suurimmat. Se lisää niiden mahdollisia riskejä ja haittoja, joita kaavaluonnoksessa ei ole kuitenkaan arvioitu. Häiriötilanteet tai onnettomuudet voivat aiheuttaa ympäristölle suuria haittoja. Esimerkiksi kaavaluonnoksesta puuttuu lapojen eroosiosta tai rikkoutumisesta aiheutuvaa mikromuovien vaikutusta luontoon. Arvio tarvitaan, koska alueelta valuu vesiä paikkoihin, joista Hämeenlinna ottaa juomavetensä.
- Melumallinnus on tehty nykyisillä standardeilla, jotka ovat olleet voimassa vuodesta 2014. Ne eivät sovellu ns. hiljaiseen alueeseen, johon hankealue kuuluu. Kaavaluonnoksessa ei ole esimerkiksi arvioitu, kuinka melu voi kulkeutua järven pintaa pitkin, koska kyse on 300 metriä korkeista tuulivoimaloista. Kysymys on olennainen, koska alueella on useampi järvi, joiden rannoilla on asutusta.
- Rakennusaikainen liikenne on erittäin vaikea järjestää. Liikenteessä joudutaan käyttämään Hämeen Härkätietä, jota mahdollisesti jouduttaisiin leventämään ja vahvistamaan ennen

kuin raskaat ajoneuvot voivat sitä käyttää. Lisäksi joudutaan hakkaamaan puustoa tien reunoilta. Härkätien vahvistaminen ja leventäminen ja tienvarsien puuston hakkaaminen muuttaa merkittävästi tietä, joka on yksi Suomen vanhimmista ja kulttuurisesti tärkeimmistä teistä.

- Tuulivoiman rakentamisessa on pakko käyttää myös yksityisteitä, joiden käyttöluvat tarvitaan, mutta niihin ei viitata.

4. Myrsky Energian taloudellinen tilanne ja Niinimäen Tuulivoima Oy:n omistuksen todellinen tilanne

- Tietoomme on tullut, että Niinimäen Tuulivoima Oy:stä omistaa 66 % Myrsky Projektit Oy ja 34 % Copenhagen Infrastructure Partnersin rahasto V, joka on Myrskyä varten Hollannin veroparatiisiin perustettu holding-yhtiö. Myrsky Energia ei ole missään vaiheessa kertonut julkisuuteen Niinimäen Tuulivoiman edunsaajia. Omistusjärjestelyt on tehty jo maaliskuussa ja toukokuussa 2023. Ilmeisesti kuntakaan ei ole saanut sopimusten allekirjoitusvaiheessa oikeaa tietoa edunsaajista.
- Nyt on myös selvinnyt, että Niinimäen Tuulivoiman tase on sellainen, ettei se kykene selviämään mistään velvoitteistaan omin voimin. Lisäksi Myrsky Energia on ilmoittanut PRH:lle 14.3.2025 oman pääoman menettämisestä. On mahdollista, että Myrsky Energia ei pysty auttamaan Niinimäen Tuulivoimaa sen talousongelmissa.
- Kunnan on välttämätöntä arvioida kaavoitusprosessin yhteydessä myös yhteistyökumppanin luotettavuus. Edellä mainitut käänteet eivät ole omiaan lisäämään luottamusta Myrsky Energiaan. On syytä myös arvioida kriittisesti Myrsky Energian ilmoitusta, että se on avainlippu- ja elinkaariyhtiö, vaikka se on tosiasiallisesti hankekehitysyritys, jonka tavoitteena on myydä hankkeet eteenpäin seuraaville sijoittajille.

5. Vaikutukset paikalliseen yhteisöön

- Toisin kuin kaavaluonnoksessa kuvataan (esim. kohta 12.3), hanke työllistää rakennusvaiheen jälkeen vain vähän paikallisia ihmisiä. Jonkun verran paikallista työvoimaa voidaan käyttää teiden kunnossapidossa ja aurauksessa, mutta tuulivoimaloiden huolto on siihen koulutettujen ammattilaisten työtä. Käytännössä he ovat ulkopaikkakuntalaisia.
- Hankkeen ympäristöterveysvaikutuksia ei ole selvitetty ollenkaan. Tieteellisistä tutkimuksista tiedetään, että luonnon pirstoutuminen ja luonnontilaisten alueiden häviäminen voi merkittävästi vaikuttaa paikallisten asukkaisten terveyteen, koska luonnossa vietetty aika pienenee. Nämä vaikutukset pitäisi arvioida huolellisesti ja kattavasti. Esimerkiksi kuinka paljon hankkeen toteutuminen vähentää alueella asuvien ja siellä vierailevien ihmisten luonnossa viettämää aikaa (henkilövuosia/vuosi). Selvityksessä tulee myös arvioida, kuinka paljon tautitaakka kasvaa, kun luonnossa vietetty aika vähenee ja samalla ihmisten saama luontoaltiste köyhtyy.
- Niinimäen tuulivoimaloiden kiinteistöverotuotoista on esitetty erilaisia arvioita. Lähinnä oikeaa on ilmeisesti noin 250 000 - 300 000 euroa vuodessa siinä vaiheessa, kun tuotanto on kokonaisuudessaan käynnistynyt. Sen jälkeen tuotto laskee 2,5 prosenttia vuodessa ja on 20 vuoden kuluttua 40 prosenttia alkuperäisestä. Samalla alueen muu toimeliaisuus vähenee, kiinteistöjen arvot alenevat ja muut kiinteistöverotulot todennäköisesti laskevat.

Tuulivoima ei paranna Hattulan elinvoimaa, vaan laskee sitä. Sen sijaan paikallisjärjestöjen ja Hattulan kunnan Etelä-Hattula -projekti voisi tuottaa kiinteistöveronäkökulmastakin paremman tuloksen, joka vahvistaisi alueen elinvoimaa merkittävästi.

- Mahdollisen kaavan pitää olla ehdollinen, esimerkiksi 10 vuotta, jonka jälkeen kaava raukeaa. Jos kaava hyväksytään, mutta Myrsky vetäytyy hankkeesta tai siirtää sitä epämääräiseen tulevaisuuteen, paikalliset ihmiset jäävät kohtuuttomaan epävarmuuteen. He eivät voi investoida koteihinsa ja vapaa-ajanasuntoihinsa, koska eivät tiedä, rakennetaanko tuulivoimaa vai ei. Kiinteistöjen arvo laskee ja myyminen vaikeutuu. Lisäksi kiinteistöjen vakuusarvot laskevat, jolloin niihin on vaikeampi saada lainaa esim. laajennuksia tai korvausinvestointeja varten. Kehityskulku johtaa alueen näivettymiseen.

6. Merkitys valtakunnan sähköntuotannossa olematon

- Niinimäen tuulivoima-alueella ei ole merkitystä kansalliselle sähköntuotannolle. Sen tuotanto olisi noin 100 MW. Suomessa tuotetaan tuulivoimalla sähköä 8 400 MW ja luvitettuna ja rakenteilla on 10 000 MW. Suomen energiatuotannosta 95 % prosenttia on jo ei-fossiilista tuotantoa. Luvuista on helppo päätellä, että 100 MW:n lisäyksellä ei ole merkitystä valtakunnan sähköntuotannon näkökulmasta eikä ns. vihreän siirtymän kannalta. Lisäksi Suomen sähköomavaraisuus ei parane tuulivoimaa rakentamalla, koska tuulettomat päivät ovat aina ongelma.
- Niinimäen voimalat eivät myöskään ole paikallisesti merkittäviä sähköntuottajia, koska niiden tuottama sähkö syötetään valtakunnan verkkoon ja mahdollisesti myydään ulkomaille. Sitä paitsi lähellä ei paljon sähköä käyttävää teollisuutta.
- Ennen kaavoituksen hyväksymistä on syytä varmistaa, että hankkeella on ns. PPA-sopimus (Power Purchase Agreement eli pitkäaikainen sähkönmyyntisopimus) jonkun merkittävän sähkönkäyttäjän kanssa. Tietojemme mukaan sellaista ei vielä ole.

7. Muuta

- Kuvasta 5 puuttuvat Helmi-ohjelma soidensuojelualueet.
- Kohta 4.4. Hämeen Härkätien talvinen reitti eli Talvitien sijainti tiedetään suhteellisen tarkasti toisin kuin kaavaluonnoksessa sanotaan. Läntisin tuulivoimala (1) sijoittuu Talvitien reitin päälle ja lisäksi voimalat 2. ja 3. ovat liian lähellä Puolivälintietä. Määräysten mukaan turvaetäisyyden pitäisi olla vähintään 400 metriä tiestä.

Vaikutusluokka	Toiminnan vaihe	VE0	VE1	VE2	SVE1	SVE2	SVE3
Todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset							
Liito-orava	Rakentaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Suuri ---	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Susi	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
Kirjopapurikko	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Kohtalainen --	Suuri ---	Kohtalainen --	Kohtalainen --
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
FINIBA-alueet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
MAALI-alueet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen, lieventämistoimenpiteet huomioituna	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Suuri ---
Lintudirektiivin lajit	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen lieventämistoimenpiteiden toteutuessa	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Kohtalainen --
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia	Kohtalainen --	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Vähäinen -	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia

Vaikutusluokka	Toiminnan vaihe	VE0	VE1	VE2	SVE1	SVE2	SVE3
Muuttolinnut	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Kohtalainen --	Kohtalainen --
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen lieventämistoimenpiteiden toteutuessa	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Suuri ---
	Normaalitoiminta, lieventämiskeinot huomioituna	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Suuri ---
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia
Ekologiset yhteydet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Maisema	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Vähäinen -	Vähäinen -	Suuri ---
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia
Arkeologinen kulttuuriperintö	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen, lieventämiskeinot huomioituna	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö	Koko hankkeen elinkaari	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Vähäinen -	Kohtalainen --	Vähäinen -	Suuri ---
	Mikäli hankealueelle osoitetaan vaihemaa-kuntakaavassa tuulivoima-alueen merkintä	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Kohtalainen --	Vähäinen -	Suuri ---
Välke	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta, lieventämiskeinot huomioituna	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia

Vaikutusluokka	Toiminnan vaihe	VE0	VE1	VE2	SVE1	SVE2	SVE3
Sosiaaliset vaikutukset	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Kohtalainen --	Vähäinen -	Kohtalainen --
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Kohtalainen --	Ei yhteis- vaikutuksia	Kohtalainen --
Virkistys	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Suuri ---	Suuri ---	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Muut vaikutukset							
Viitasammakko	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen lieventämistoimenpiteiden toteutuessa	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Saukko	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
Lepakot	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Ahma	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
Ilves	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --
Karhu	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -

Vaikutusluokka	Toiminnan vaihe	VE0	VE1	VE2	SVE1	SVE2	SVE3
Vesieliot	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
Muut eläimet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
IBA-alueet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Muu pesimälinnusto	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --
	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen lieventämistoimenpiteiden toteutuessa	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Kohtalainen --	Vähäinen -	Kohtalainen --
	Yhteisvaikutukset rakentamis- ja toiminnan lopettamisvaiheessa	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei yhteis-vaikutuksia	Ei yhteis-vaikutuksia
Kasvillisuus ja luontotyytit	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset, rakentaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Natura-alueet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Luonnonsuojelualueet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Kohtalainen --	Kohtalainen --
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --
Pohjavedet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia

Vaikutusluokka	Toiminnan vaihe	VE0	VE1	VE2	SVE1	SVE2	SVE3
Pintavedet	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Rakentaminen, lieventämistoimet huomioituna	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Yhteisvaikutukset, rakentaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
Maa- ja kallioperä	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Ilmanlaatu	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Ilmasto	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen +	Vähäinen +	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
Luonnonvarojen hyödyntäminen	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen +	Vähäinen +	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Melu	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta, yhteisvaikutukset	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Liikenne	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Vähäinen -	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen +	Vähäinen +	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Kulttuuriperintö	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --
Metsästys	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Kohtalainen --	Kohtalainen --	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Vähäinen -
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Vähäinen -	Vähäinen -	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia
Elinkeinotoiminta ja palvelut	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	Ei vaikutuksia	Vähäinen +	Vähäinen +	Ei vaikutuksia	Vähäinen +	Ei vaikutuksia
	Normaalitoiminta	Ei vaikutuksia	Kohtalainen ++	Vähäinen +	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia	Ei vaikutuksia

Taulukon värit

Erittäin suuri ----
Suuri ---
Kohtalainen --
Vähäinen -
Ei vaikutusta
Vähäinen +
Kohtalainen ++
Suuri +++
Erittäin suuri ++++

Hattulan kunta
Elinvoimalautakunta
hattulan.kunta@hattula.fi

Sotkajärviyhdistys ry:n lausunto koskien tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa

Ohessa Sotkajärviyhdistys ry:n palaute ja huomautukset Hattulan kunnan tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Yhdistyksemme vastustaa molempaa Hattulaan suunniteltua tuulivoimapuistoa aikaisemmin julkaisemamme kannanoton mukaisesti. Sotkajärviyhdistys ry vetoaa Hattulan kunnan päättäjiin, että tuulivoimahankkeita ei toteuteta ja että käynnissä oleva kaavoitusprosessi keskeytetään.

Minimissään Niinimäen tuulivoimayleiskaavan laatiminen tulee jättää odottamaan käynnissä olevan vaihemaakuntakaavan valmistumista. Kahden kilpailevan prosessin rinnakkainen läpiviesti ei ole järkevää, kun kyseessä ei ole välttämättömyysinvestointi millään mittarilla. Maakuntakaavan täsmentäminen on myös luonnollinen paikka arvioida tuulivoimapuistojen yhteisvaikutusta ja koko Kanta-Hämeen kannalta optimaalisia tuulivoimapuistojen paikkoja.

Vastaan mielelläni tätä lausuntoa koskeviin kysymyksiin.

Hattulassa, 29.4.2024

tuulivoimavaltuutettu, Sotkajärviyhdistys ry

Tiedoksi:

Hämeen Ely-keskus

Julkaisemme palautteen myös Sotkajärviyhdistyksen web-sivuilla.

Sotkajärviyhdistys ry:n palaute ja huomautukset koskien Hattulan tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa

1. Maakuntakaavan ohjaava vaikutus

Maakuntakaavan tulee ohjata Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan laatimista. Nyt kun vaihemaakuntakaavan laatiminen on käynnistynyt ja siinä otetaan erityisesti kantaa Kanta-Hämeen energiantuotantoon, mm. tuuli- ja aurinkovoimaloihin, Hattulan tulee keskeyttää tai jädäyttää tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen, kunnes vaihemaakuntakaava saa lainvoiman.

Nykyisessä maakuntakaavassa mainittua poikkeusmenettelyä ei voida enää soveltaa. Kunta ei voi tehdä jotakin, mikä voitaisiin tulkita maakuntakaavan täydennykseksi silloin, kun maakunta on itse täydentämässä maakuntakaavaa. Vaikka juridisesti olisi mahdollista luvittaa 9 voimalaa, niin yhteiskunnallisesti olisi suotavaa odottaa vaihemaakuntakaavan valmistumista.

Keskeyttäminen tai jädäyttäminen on mahdollista kaavoitussopimuksen mukaan (*"Mikäli Sopimusalueen tuulivoimayleiskaavoitus keskeytyy, Osayleiskaavaa ei hyväksytä tai Osayleiskaava ei tule voimaan, tämä Sopimus raukeaa."*). Se on myös mahdollista Suomen lain ja KHO:n ennakkopäätöksen mukaan (<https://www.edilex.fi/artikkelit/21950>).

2. Kuljetus- ja huoltoreittien sekä louhintapaikkojen kaavoitus

Tuulivoimaosayleiskaava ei saa rajoittua vain ns. suunnittelualueelle, vaan sen tulee kattaa myös kaikki kuljetus- ja huoltoreitit ja myös esim. kiviaineksen louhintaan ja murskaamiseen käytetyt alueet. Kaavassa tulee määrittää tiealueiden leveydet ja tieaukon leveys.

Käytettävät huoltoreitit maa-aineksien käyttöalueet on merkittävä kaavaan. Tuulivoimayhtiön toimilupa on kirjattava luvalliset huoltoreitit. Kaavoitustyössä tulee varmistaa myös tarvittavien tienkäyttösopimusten olemassaolo.

Asukkaiden häiriötekijöiden minimoimiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi on huolehdittava seuraavista:

- Vuohiniementie, Takajärventie ja Puolivälintie on rauhoitettava kaikelta rakentamiseen ja huoltoon liittyvältä liikenteeltä.
- Tuulimyllyjen rakentamiskaavat on sijoitettava vähintään 400 metrin suojavyöhykkeen päähän Puolivälintiestä.

3. Siirtojohtojen kaavoitus

Tuulivoimaosayleiskaavan on katettava myös sähkönsiirron tarvitsemat voimalinjat.

Niinimäen tuulipuisto on ulkomaisen sijoitusrahaston voittoa tavoitteleva teollisuusinvestointi. Se ei ole siis ns. yleishyödyllinen välttämättömyysinvestointi. Siksi maisemaa pilaaavien ilmajohtojen rakentamista ja lunastuslain soveltamista ei pidä sallia Niinimäen tuulivoimaloiden liittämiseksi kantaverkkoon.

Sähkönsiirtoyhteydet tulee rakentaa maahan. Se on nykyaikaa ja linjassa sen kanssa, että Elenia vie parhaillaan omat ilmajohtonsa maan alle teiden viereen aivan samalla seudulla.

4. Kaavan rakentamista ohjaava vaikutus

Suunnitelmassa sanotaan, että suunnittelualue on 10,3 km². Vaikutusalueita käsitellään suunnitelmassa lähinnä sieltä nykyisin löytyvien kohteiden muodossa. Tämä ei ole riittävää. Jotta

tuulivoimaosayleiskaava olisi vaikuttava ja ohjaisi jatkossa Hattulan kunnan rakentamista ja rakennuslupien käsittelyä, tulee tuulivoimaosayleiskaavaan määrittää se vaikutusalue tai suoja-alue, jolle Hattulan kunta ei voi jatkossa myöntää esim. asuin- tai mökkirakennusten rakentamislupia. Suoja-alue tulee myös merkitä selkeästi kaavakarttaan.

Myös termistöä voisi täsmentää. Nyt käytetty suunnittelualue on oikeasti rakentamisalue turvavyöhykkeinen. Suunnittelualueeksi tulisi määrittää koko noin 2 km lähivaikutusalue mukaan lukien huoltoreitit ja siirtolinjat. Näin määritellen suunnittelualueen todellinen koko olisi noin 20-30 km².

5. Rakennusluvalle asetettavia ehtoja

Kunnan tulee määrittää ja suunnitelman tulee kattaa myös rakennusluvalle määriteltävät ja kaavaan kirjattavat ehdot ja tuulivoimatoiminnan jokapäiväisen toiminnan lupaehdot. Ehdot tulee määrittää niin, että ne noudattavat kestävä kehityksen periaatteita, turvaavat asukkaiden ja luonnon vaatimukset ja että ne turvaat kunnan ja muun yhteisön edut kaikissa tilanteissa.

Tällaisia varmistettavia asioita ovat:

- Toimijoiden vakavaraisuus, ml tarvittavat vakuudet
- Kaikkien maanvuokrasopimusten olemassaolo
- Tienkäyttö Sopimusten olemassaolo
- Sähkönsiirtosopimusten olemassaolo
- Sallittujen kuljetusreittien määrittely
- Sallittujen maa-aineksien otto paikkojen määrittely
- Kellonaikarajoitteet
- Ennallistamisvakuuksien saaminen kunnalle (ei maanomistajille)
- Ennallistamissopimuksien olemassaolo
- Rakennuslupamaksujen määrittely
- PPA:n olemassaolo (eli ei rakenneta voimaloita ilman asiakasta)

Maa-aineksen ja ennen kaikkea tarvittavan kivilouhoksen otto paikoille ja murskeasemien sijainnille pitää asettaa tarkat ja tiukat rajoitteet. Toiminta pitää sijoittaa kokonaan ns. hiljaisten alueiden ulkopuolelle.

Ennallistamisvaiheelle on asetettava sellaiset vaatimukset ja rakennusluvan lupaehdot, että ne täyttävät myös tulevaisuuden vaatimukset. On oletettavaa, että purkuvelvoitteet laajenevat lähivuosina myös perustuksiin, asennusalueisiin ja ylläpitotehtäviin.

Suomalaisen standardin puuttuessa, Hattulan kunnan tulee vaatia DIN-standardin mukaista ennallistamista. Tuulivoimaloiden purkamista ja purkumateriaalien kierrätystä säätelee Saksassa standardi DIN SPEC 4866-2020-10: Nachhaltiger Rückbau Demontage, Recycling und Verwertung von Windenergieanlagen. Englanninkielinen tiivistelmä löytyy täältä:

<https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/421/dokumente/03-westbomke.pdf>

6. Kuntalaisten tasapuolinen kohtelu

Kunnan tulee huolehtia tuulivoimaosayleiskaavaa laadittaessa kunnan asukkaiden tasapuolisesta kohtelusta. Erityisesti, koska jokaisen ihmisen omaisuuden suoja on turvattu perustuslain tasolla. Jokaisella on oikeus käyttää omaisuuttaan haluamallaan tavalla, ja muiden (myös kunnan) on kunnioitettava toisen omaisuutta.

Tuulivoimarakentamisessa on iso vaara, että rakentamisalueella olevat maanomistajat saavat ison korvauksen, mutta sen ulkopuolella lähivaikutusalueella olevien kiinteistöjen arvo romahtaa. Samoin ilmajohtojen rakentaminen voi johtaa lunastusmenettelyyn, jossa käytännössä omaisuus katoaa.

Kunnan velvollisuus on huolehtia, että tuulivoimaosayleiskaavan suunnitelmat ja tuulivoimatoiminnan lupaehdot täyttävät Suomen ja EU-lakien mukaiset vaatimukset ja yleisen oikeudenmukaisuuden periaatteet. Hattulan mahdollistava kulttuuri ei saa tarkoittaa sitä, että toisilta otetaan, jotta on mahdollista antaa toisille (ns. laillistettu ryöstö).

7. Kaavan vaikutus kiinteistöjen arvoon

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon tulee selvittää laskelmin. On kiinteistöjä, joiden arvo nousee ja sitten on paljon kiinteistöjä, joiden arvo laskee.

Kiinnostavaa on siis tietää voittajat ja häviäjät sekä mikä on tuulivoimarakentamisen vaikutus koko kiinteistökannan ja -omaisuuden arvoon. Laskelman perusteella kunnan päättäjät pystyvät sitten arvioimaan, toteutuuko yllä mainittu omaisuuden suoja lain tarkoittamalla tavalla.

8. Kaavan vaikutus kuntatalouteen

Tuulivoimaosayleiskaavaa laadittaessa tulee selvittää myös kaavan vaikutukset kuntatalouteen. Tämä on tärkeää, jotta päätökset voidaan tehdä samaan, yhteiseen ja avoimesti saatavilla olevaan tietoon.

On siis selvitettävä, paljonko kunta aikoo veloittaa rakennusoikeudesta ja minkälainen on kunnan kiinteistöverolaskelma. Laskelmassa tulisi myös laskea kunnan tuotto-odotukset eri tulevaisuusskenaarioin sen mukaan, miten tuulivoiman kiinteistöverot otetaan huomioon valtionosuuksien tasausjärjestelmässä. Kiinteistöverotuotot tulee myös kertoa ajan funktiona: alussa sekä 10, 20 ja 30 vuoden päästä, koska luonnon pilaamista ei voi arvottaa ja päätöksiä ei voi tehdä vain ensimmäisen vuoden tuottojen varassa.

9. Hattulan strategia

Hattulan ilmastotoimia ohjaa Hattulan kunnan strategia ja erityisesti sen ilmasto- ja luontotyösuunnitelma. Jälkimmäisessä todetaan erityisesti.

”Ilmasto- ja luontoarvot ovat usein ratkaisevassa asemassa ihmisten ja yritysten tehdessä sijoittumiseensa liittyviä ratkaisuja. Hattula tunnetaan jo valmiiksi puhtaasta luonnosta, laadukkaista luonnon virkistyskohteista, monipuolisista pyöräreiteistä sekä vastuullisesta metsänhoidosta. Kunnassa on myös jo ehditty ottaa askeleita puhtaan energian tuottamiseksi. Tältä pohjalta ilmasto- ja luontotyötä on luontevaa jatkaa.”

”Hattulassa on kaunis ja monimuotoinen luonto ja kunta haluaa toimia tavalla, joka ylläpitää luonnon monimuotoisuutta. Hattulassa on hyvin tunnistettuja arvokkaita luontokohteita. Kaavoituksessa ja muussa maankäytössä pyritään huomioimaan ympäristönäkökulmat sekä teettämään tarvittavat selvitykset ja ympäristövaikutusten arvioinnit. Kunta omistaa noin 400 hehtaaria metsää ja esimerkiksi 2022 myytiin yksittäinen alue valtiolle luonnonsuojelualueeksi. Kunta jatkaa yhteistyötä metsänhoitoyhdistyksen kanssa ja pyrkii kohti ekologisesti kestävää metsänhoitoa, metsänhoidon taloudellisia merkityksiä kunnalle unohtamatta.”

Tuulivoimaloiden rakentaminen ja 20-30 km² laajuisen teollisuus- ja melualueen luominen ovat vakavassa ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Puhutaan hiilineutraalista Hattulasta, mutta miten Hattula voisi kompensoida 70-100 ha hiilinielun katoamisen? Se olisi vaikeaa ellei mahdotonta.

Hattulan eteläosien kehittymistä on ohjannut viimeiset 20 vuotta Hattulan eteläosien rantaosayleiskaava. Se on luonut raamin ihmisten vakitukselle ja vapaa-ajan asumiselle tavalla, joka sopii tälle Kanta-Hämeen isoimmalle yhtenäiselle hiljaiselle alueelle. Alueelle, jossa yhdistyvät luonto, erämaa ja Tammelan ylänköalueen metsät ja suot.

Vertailtaviin vaihtoehtoihin pitääkin lisätä uusi kehittämisspolku. Sellainen, joka ei ole vain 0-vaihtoehto, vaan sellainen 0+, joka kehittää ympäristöä luonnon ehdoilla. Teemaksi voisi ottaa vaikka ”Hattulan Torronsuo”. Ja jos energiaa ehdottomasti tahdotaan tuottaa, niin voisiko sen toteuttaa esim. rakentamalla aurinkovoimala Isosuon vanhalle turvetuotantoalueelle. Ympäristövahingot olisivat paljon pienemmät.

10. Kunnan etujen turvaaminen

Kunnan on selvitettävä, mikä taho olisi juridisesti vastuussa Niinimäen tuulivoimaloista. Toimijalla pitää olla riittävästi omaa pääomaa tai omapääomaehdoitset takuut toiselta yhtiöltä (esim. emoyhtiö). Toimiluvan siirtäminen toiselle yhtiölle pitää kieltää ilman vastaavia takuita uudelta omistajalta.

Ennallistamisvakuuksien saaminen kunnalle pitää varmistaa etukäteen ennen rakennustyöhön ryhtymistä. Hankehan voi keskeytyä esim. taloudellisista syistä ennen kuin yhtään tuulimyllyä on pystyssä. Vain luonto on ehditty pilata.

Huomautamme, että Myrsky Energia Oy on jo nyt siirtänyt vastuun liiketoimintakaupalla Niinimäen Tuulivoima Oy:lle, jonka oma pääoma lienee lähellä nollaa. Joissain aikaisemmissa tapauksissa Myrsky on siirtänyt vastuun vielä kertaalleen uudelle kommandiittiyhtiölle, mikä häivyttää vastuita edelleen.

11. Muita huomioita

Tuulivoimahanke (s2, §2)

Lisättävä ensimmäisen kappaleen loppuun. Hattulan kunta on tehnyt kaavoitussopimuksen Niinimäen Tuulivoima Oy:n kanssa ja sopimuksen allekirjoituspäivä.

Rakennusjärjestys (s11, §6.6)

Suunnitelmassa viitataan vanhentuneeseen Hattulan kunnan rakennusjärjestykseen. Hattulan kunnan uusi rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2023 (§ 76) ja astunut voimaan 31.1.2024:

Kiertotalouden tiekartta (s12, §6.8)

Kiertotalouden tiekartassa ei oteta huomioon hiilinielujen 70-100 ha pienenemistä. Pitäisi ottaa.

Maanomistus (s12, §6.9)

Maanvuokrasopimukset eivät ole Myrsky Energia Oy:llä vaan Niinimäen Tuulivoima Oy:llä.

Kaavan vaikutusten arviointi (s13, §7.3)

Vaikutusten arviointi -luetteloon lisättävä 7) taloudelliset vaikutukset ja 8) terveysvaikutukset

Osalliset. Yritykset ja yhdistykset (s15, §8)

Osalliset-listalta puuttuu ainakin Sotkajärviyhdistys ja Rimmilän kyläyhdistys.